

Zpravodaj

Českého svazu chovatelů
masného skotu

Ročník XXXI. | Číslo 3 | Září 2024

Reportáž:

Když se pro něco rozhodnu,
nezastavuju – Jaroslav Denk

Jihočeská beef show
pošesté jako součást
jubilejní Země živitelky

Aubrac Tour de France 2024

Další setkání EU ROLIM
se konalo v Belgii

Vážené členky, vážení členové svazu,

do rukou se vám dostává třetí číslo svazového zpravodaje. Aby bylo obsahově co nejaktuálnější, dokončujeme jej až po skončení výstavy Jihočeská beef show. Přesto pevně věřím, že magazín do poštovních schránek dostanete ještě před konáním svazového semináře a výroční členské schůze. Pokud se to podaří, tak mi dovoluňte abych vás znovu touto cestou na toto svazové setkání pozval. Letošní rok jsme při pořádání semináře spojili síly s Výzkumným ústavem veterinárního lékařství v Brně a připravili sérii několika přednášek na téma Řízení zdraví stáda masného skotu. Seminář se uskuteční v hotelu Medlov dne 17. září 2024, následující den bude na stejném místě probíhat členské shromáždění svazu. První den akce se po semináři chovatelé setkají na svých klubech a večer pak proběhne neformální posezení spojené s grilováním masa, na které pozvání přijal rovněž ministr zemědělství Marek Výborný. Z organizačních a kapacitních důvodů potřebujeme znát, zda se na akci vypravíte. K registraci, prosím, využijte jednoduchý online dotazník, odkaz na něj najdete na hlavní stránce svazového webu www.cschms.cz.

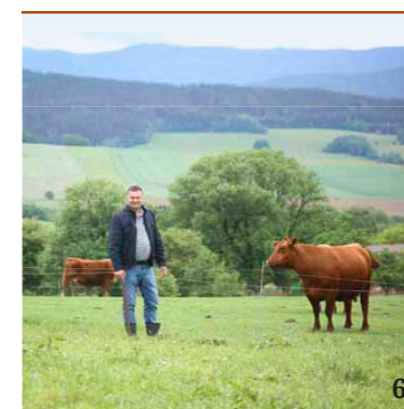
Aparát svazu prochází poslední měsíce personálními obměnami. Jakkoliv mě změny samozřejmě netěší, mohu vás ujistit, že děláme maximum pro to, abychom tým obměnili tak, aby změny měly na chod organizace minimální dopady. Mám radost, že nové posily v podobě Martiny Vokaté a Zuzany Biniové zapadly velmi rychle a jsou po několika málo týdnech velmi platnými členy pracovního týmu. Situace u nových terénních pracovníků je v době, kdy píše tento úvodník, v procesu, ale i zde mám připravené řešení, které, jak věřím, umožní přechod činnosti bez větších komplikací. Zaučování nových kolegů však bude logicky vyžadovat určitý čas, prosím proto o určitou shovívavost v jejich začátcích. Nicméně samozřejmě platí, že zpětná vazba k jakékoli oblasti svazové činnosti je pro nás důležitá,

proto se na nás neváhejte s důvěrou obracet. Ne vždy samozřejmě umíme na situaci reagovat obratem, ale každý slušně podaný podnět směřující ke zlepšení práce svazu je vítán.

I v době zásadních personálních změn se nám daří svazové služby rozvíjet a posouvat kupředu. Před časem byl spuštěn nový internetový nástroj na sledování příbuznosti, od druhého turnusu výběrů jsme nasadili online katalog býků, horkou novinkou je pak zakomponování výsledků sonografického měření u plemene aberdeen angus do webových databází. Výsledky vlastního měření, stejně jako genomické plemenné hodnoty z nich spočítané, jsou nově součástí online plemenné knihy (db.cschms.cz), stejně tak je najdete v aplikaci pro kontrolu užitkovosti masného skotu (kump.cschms.cz). V této souvislosti je dobré zmínit, že pro oblast IT služeb máme sestavený detailní plán obsahující více než 35 okruhů, které chceme v následujících měsících a letech systematicky měnit a zlepšovat. Harmonogram prací budeme postupně naplňovat tak, abychom na jedné straně vám – chovatelům – přinášeli moderní servis a přívětivější služby a na druhé straně, abychom ještě více výpočetní práce svěřili strojům a odbourávali tak agendu, která vyžaduje lidskou práci zaměstnanců.

Vážené chovatelky, vážení chovatelé, přeji vám v následujících dnech a týdnech bezproblémový odstav, pokud prodáváte zástavová telata, tak dobré výkupní ceny, a budu se s vámi těšit na osobní setkání na nějaké z dalších svazových akcí. Ať už na členské schůzi v Medlově, či podzimní výstavě v Lysé nad Labem, kde se představí plemena charolais a masný simental.

Kamil Malát

6

14

42

Obsah

Slovo předsedy Milana Novotného	4
Aktivity ČSCHMS 2024	5
Reportáž z chovu: Když se pro něco rozhodnu, nezastavuju – Jaroslav Denk	6
Aktuálně	13
Jihočeská beef show pošetě jako součást jubilejní Země živitelky	14
Aubrac Tour de France 2024	30
Epigenetika a její vliv na reprodukci a užitkovost skotu	38
Další setkání EU ROLIM se konalo v Belgii	42
Několik postřehů z cesty za kanadskými šaroláky	48
Besnoitióza: reálná hrozba v chovech českého skotu?	53
Možnosti interpretace nových genetických mutací z čipu u masného skotu	55
Preference chovatelů při šlechtění masného skotu: průběžný report	58
Chov skotu a produkce hovězího masa v ČR	60
Dvoudenní blonde d'Aquitaine tour	65
Řekněte kryptosporidiiím ne!	68
Dotace na kontrolu užitkovosti masného skotu	73
Dotace na ověření původu a pro stanovení GEPH	74
Přivez si svého Filipínce, aneb jak to dneska chodí s náborem zahraničních pracovníků	75
Termíny základních výběrů a dražeb v r. 2024	77
Galerie býků ZV 3. turnus	78
Výsledky základních výběrů býků – III. turnus 2024	81
Všeobecné podmínky pro odchov plemenných býků v sezoně 2024–2025	86
Recept – Kotlíkový hovězí perkelt	93

Vydavatel:

Český svaz chovatelů masného skotu, z.s., Těšnov 17, 110 00 Praha 1
Tel.: 221 812 865 | e-mail: info@cschms.cz | www.cschms.cz

Číslo účtu: 123459399/0800 | IČO: 00536903 | DIČ: CZ00536903S

Svaz je registrovaným spolkem zapsaným ve spolkovém rejstříku vedeném Městským soudem v Praze oddíl L, vložka 207

Vydavatel nenese odpovědnost za údaje a názory autorů ani jazykovou správnost příspěvků. Zpravodaj ČSCHMS je zapsán v evidenci MK ČR pod evidenčním číslem MK ČR E 14344. Tisk: Typodesign s.r.o., České Budějovice - www.typodesign.cz Neprodejné. Pro členy ČSCHMS a PK zdarma.

Hlavní foto na titulní straně:
Monika Matějčíková na soutěži Junior teamu ČSCHMS v Českých Budějovicích 2024 (foto: Karel Melger)

Foto na vnitřní straně obálky:
Herefordské stádo na chovu pana Janovského (foto: Karel Melger)

Vážení chovatelé a příznivci svazu,

I v tomto vydání svazového zpravodaje se s vámi z pozice předsedy podělím o své názory a pohledy na aktuální svazové dění.

V červnovém zpravodaji jsem popisoval situaci okolo výpovědí dvou kolegyň. Bohužel nezůstalo pouze u nich. Na konci července se ke stejnému kroku rozhodli další dva zaměstnanci svazu – pan Janda a paní Pokorná. Nemám z této situace velkou radost, neboť tím Svaz přichází o odborníky, ale na druhou stranu se nám pro další vývoj uvolní ruce. Tito konkrétní zaměstnanci iniciovali jednání o požadavcích vůči Svazu, navýšení počtů zaměstnanců, proplácení přesčasových hodin, každoroční navýšení platů a nárokování mimořádných odměn. Ve všem jsme jim vyšli vstříc, a proto nemohu pochopit, co je k podání výpovědi vedlo. Mohu jen doufat, že to nejsou snahy destabilizovat Svaz ku svému prospěchu. Dál to rozebírat nechci, protože vše ukáže čas...

Došlo k vypsání inzerátů, na které se už ozvalo několik zájemců. Nyní probíhá jejich seznámení s prací a regionem. Vše má vždy nějaké řešení. Servis pro chovatele jede dál! Do budoucna je v plánu také zapojení inovativní technologie do kontroly užítivosti.

Výměna na pozici tajemníka a ředitele plemenné knihy se podařila, jejich první výstava se zdařila hodně dobře a doba registrace zvířat a vystavení POP se výrazně zkrátila. Tímto bych jim chtěl poděkovat za rychlé zorientování ve svých funkcích.

Za námi je rovněž jedna ze dvou letošních výstav – Jihočeská beef show. Chtěl bych vyzdvihnout kvalitu a počet zvířat, které chovatelé do Českých Budějovic přivezli. Vysokou úroveň potvrdili i zahraniční rozhodčí. Poděkování patří také všem zaměstnancům, za to, že vytváří plný servis jak pro chovatele, tak pro návštěvníky, kterých byl letos rekordní počet, a to téměř 130 tisíc. Zvláštní poděkování patří řediteli Svazu, panu Malátovi, který perfektně vede nový tým a to tak, že výstava byla na vysoké úrovni a proběhla naprosto bezproblémově.

Na tuto show navazoval kemp a soutěž pro juniory, kterých se přihlásilo 44. Tentokrát šlo o hodně, protože čtyři nejlepší pojedou reprezentovat Českou republiku na mezinárodní klání do Austrálie. Během kempu se mohli, díky vedení skotské lekorky Seonaid McLaren, naučit vodit a upravovat zvířata a také shlédli bourání jatečného těla býka.

To, co se naučili, mohli zúročit právě v soutěži o nominaci. Pro mne bylo velkým překvapením, s jakým zájmem bourání masa sledovali. Vědomosti mladých chovatelů jsou na vysoké úrovni, a to je dobrým příslibem pro budoucnost oboru. Ukázalo se rovněž, jak mají dobrý odhad. Jen pro zajímavost, měli za úkol ukrojit 200g kousek masa. Nejhorší ukrojil 360g a nejlepší to zvládl téměř na gram - 208g. Velké poděkování patří rodině Šebelkových, organizátorům, sponzorům i samotným juniorům! Byli jste všichni skvělí!

Během Země živitelky nás navštívili chovatelé ze Srbska, kteří mají velký zájem nakupovat u nás plemenné jalovice. V tuto chvíli čekají, jestli jim tamní vláda schválí dotace na podporu nákupu. Podle neoficiálních informací to vypadá nadějně a v průběhu podzimu by mohl být dotační program spuštěn.

Mírných změn doznaly i klubové účty, které s využitím prostředků svazu slouží na podporu financování aktivit jednotlivých plemen. Došlo k navýšení příspěvku z vystaveného zahraničního POP na 300 Kč. Tyto prostředky by jim mohly pomoci ke zprostředkování obchodu při vývozu zvířat. Během mé účasti v Českých Budějovicích jsem jednal se třemi firmami, které se zabývají obchodem a jsou připraveny chovatelům s obchodem pomoci.

Na úplný závěr tohoto krátkého sloupku přijměte moje pozvání na Výroční členskou schůzi. V rámci této akce proběhnou zajímavé semináře a den pak zakončíme společným setkáním u dobrého jídla, pití a příjemné hudby. Těším se na vaši účast!

Milan Novotný
předseda svazu

Aktivity ČSCHMS 2024

Červen 2024

1. 6. Klub chovatelů Dexter, Skvrňov – připomenutí a oslava 10 let činnosti
4. 6. porada zaměstnanců, Hradištko
6. 6. webinář MZe – exportní možnosti jižní Amerika (Malát)
6. – 7. 6. Blonde d'Aquitaine tour spojená s klubem a schůzí rady PK BA, Licoměrice (Kovalová, Pokorná)
6. 6. Klub chovatelů plemene charolais, Kokořínský důl (Janda, Slavík)
14. 6. přednáška - Dr. Brad Crook Agricultural Business Research Institute University of New England Austrálie na téma „Nástroj šlechtitele masného skotu: umění genetického pokroku“, Rantířov
17. 6. zahájení III. turnusu výběru býků
17. 6. komoditní rada pro hovězí maso a mléko při AK, Praha (Malát)
19. 6. online jednání výboru ČSCHMS
25. 6. výstavní výbor Země živitelka 2024, MZe Praha (Malát)
27. 6. – 7. 7. světový kongres charolais, Kanada (Malát, Hatláková, Weiszová)

Další červnové aktivity:

- šetření významu znaků pro selekci z pohledu chovatele pro tvorbu ekonomických indexů
- inventarizace a ukončení hospodářského roku 2023/24
- zpracování vývoje stavu býků působících v přirozené plemenitbě dle plemen
- zpracování katalogů pro III. turnus výběrů býků
- tisk a rozeslání 2. čísla svazového Zpravodaje
- příprava klubových výstav ZŽ a Lysá 2024

Červenec 2024

1. 7. otevření přihlášek na Jihočeskou beef show 2024
4. 7. Klub chovatelů plemene aubrac, Milevsko (Šimák, Vokatá)
15. 7. porada zaměstnanců, Hradištko
17. 7. výstavní výbor Země živitelka 2024, Výstaviště ČB (Malát, Vokatá, chovatelé)
15. 7. porada zaměstnanců ČSCHMS, Hradištko
24. 7. jednání s pracovníky BVV ohledně organizace NVHZ Brno 2025 (Malát, Chroust)
25. – 27. 7. zasedání organizace EUROLIM, Belgie (Malát, Martinek)
27. 7. podána přihláška do EUROLIMU

Další červencové aktivity:

- zveřejněny nové plemenné hodnoty a provedeny aktualizace databází
- nový nástroj pro sledování historie vývoje lineárního hodnocení ve webKUMP
- vytvořen nový nástroj pro podání přihlášek na výstavy v aplikaci MaSkot
- připraveny podmínky pro naskladnění býčků do odchovu, včetně termínů zahájení a ukončení odchovu na rok 2025
- vypočteny a zveřejněny výsledky odchovu za III. turnus 2024
- příprava klubových výstav ZŽ a Lysá 2024
- zpracování výsledků KU
- nové posily v týmu zaměstnanců
- poptávka ze Srbska po plemenných jalovicích masného simentála
- revize standardu k ochraně před útoky velkých šelem

Srpen 2024

8. 8. jednání revizní komise ČSCHMS, Brodce
12. – 13. 8. školení a porada zaměstnanců ČSCHMS, Staškov
14. 8. dozorní rada ČMSCH, a.s., Hradištko (Malát)
16. – 17. 8. návštěva Agrokomples Nitry (Novotný, Malát, Martinek)
19. 8. otevření přihlášek na Charolais & Simmental show 2024
19. 8. výstavní výbor k Charolais & Simmental show 2024, Lysá nad Labem (Malát, Vokatá)
19. – 21. 8. kemp pro mladé chovatele, rodinná farma Šebelkových
22. 8. panelová diskuze na téma „Jak má vypadat masný skot v roce 2030?“, Výstaviště Č. Budějovice
22. 8. návštěva ministra zemědělství Srbska Dr. Aleksandara Martinoviće a dalších členů oficiální srbské delegace na chovu Františka Farky
22. – 27. 8. Jihočeská beef show 2024, Země živitelka České Budějovice
23. 8. přednáška kanadské sudí Tanya Belsham v Národním pavilonu Z na Výstavišti ČB
29. 8. online prezentace francouzského projektu 3DPheno

Další srpnové aktivity:

- výpočet genomických PH pro znaky MLLT a zveřejnění výsledků v databázích ČSCHMS
- příprava a organizace semináře a výroční schůze na Medlově
- administrace přihlášek k odchovu u chovatele pro I. turnus 2025
- sestavení a zveřejnění termínů výběrů a dražeb pro IV. turnus 2024
- zpracování podkladů pro 3. číslo svazového Zpravodaje
- zveřejnění pravidel pro udělování dotací na rozvoj venkova v rámci strategického plánu Společné zemědělské politiky (SZP)

Když se pro něco rozhodnu, nezastavuju

Vesnice Hodousice se nachází asi dva kilometry od Nýrska v okrese Klatovy v západních Čechách. První záznam o ní pochází z roku 1373 a v současnosti zde žije asi 100 obyvatel. Jedním z nich je **Jaroslav Denk**, místní rodák, který zde se svou rodinou vybudoval farmu zaměřenou na chov a šlechtění plemen **aberdeen angus** a **limousine**. K areálu farmy, kterému vévodí moderní zimoviště pro dobytek, přijíždím po malé silnici lemované ohradami a přede mnou se otevírá kouzelné panorama podhůří Šumavy. Nejsem ani první a, hádám, že ani poslední, kdo na pár minut zastavuje, aby si aspoň na chvíli užil pohled na okolní kopce pokryté hustými lesy.

Začátky nebyly snadné

Dědeček pana Denka do Hodousic přesídlil po válce a začal hospodařit na 11 hektarech zemědělské půdy. Ta mu byla v roce 1949 znárodněna a převedena do místního JZD, ve kterém později pracoval v rostlinné výrobě. JZD se později transformovalo na Státní statek Dešenice, kde pracoval i otec pana Denka, stále vitální pán, který dodnes i ve svých 73 letech pomáhá na stávající farmě. Rodina Jaroslava Denka v době komunismu chovala prasata a ovce. Díky tomu neztratila vazbu na půdu a vztah k hospodaření.

Sám pan Denk se vyučil opravářem zemědělských strojů a krátce po vyučení nastoupil na vojnu, ze které se vrátil v roce 1993, v době probíhajících restitucí. V rámci nich bylo rodině navráceno původních 11 hektarů půdy a k nim si otec a syn Denkové pronajali dalších 9 hektarů od sousedů. Založení farmy tak lze datovat do roku 1994. Později se naskytla příležitost pronajmout dalších 40 ha půdy, o které nebyl zájem. Rozloha farmy se zvýšila na 60 ha, přesto nebyla dostatečně veliká na uživení celé rodiny. V začátcích proto farmu obhospodařoval pan Denk star-

Jaroslav Denk na obhlídce pastvin (foto: Karel Melger)

Chovatel/farma:

Jaroslav Denk

Obec: **Hodousice**

Okres/kraj:

Klatovy
Plzeňský kraj

Nadmořská výška:

500 m nad m.

Chované plemeno:

aberdeen angus, limousine

Členem svazu:

2014

V plemenných knihách:

AA, LI (přídomek z Hodousic)

Základní stádo:

120 ks (50 ks AA, 70 ks LI)

Plemenitba:

přirozená

Zemědělská půda:

400 ha (305 ha TTP, 95 ha orná)

Způsob hospodaření:

ekologický i konvenční

(310 ha v ekologii,
90 ha na orné půdě)

ší, který zároveň pracoval pro další podnikatele v zemědělství z okolí, zatímco Jaroslav Denk pracoval v lese a pomáhal otci na farmě. K provozu šedesátihektarové farmy bylo potřeba investovat do techniky, a tak v roce 1996 přišel první úvěr na nákup traktoru, sekačky, lisu, navijáku a prvních deseti dojníc plemen české strakaté pro strýce pana Denka s cílem vykrmovat jejich potomstvo na začínající farmě. Za úvěr ve výši 1,3 milionu korun úročený 15% rodina ručila celým svým majetkem ve více než dvojnásobné hodnotě, souběžně s podporou PGRLF. Splácet ho nebylo snadné, v roce 1997 vystoupaly úroky díky Klausovu ekonomickému balíčku a povodním na Moravě až na 27%. „Po splacení jsem nechtěl o dalším úvěru ani slyšet, nebylo však zbylí. Obnova techniky, stavba a vybavení zimoviště vyžadovaly další úvěrování, jejich splacení ale bylo naštěstí méně dramatické. K dnešnímu dni nejsou stavby ani pozemky zatíženy žádnými úvěry, externí financování je ale nezbytné pro investice do nové techniky,“ vzpomíná na nelehké časy pan Denk. Nové zimoviště bylo zkolaudováno v roce 2011.

Na rozdíl od jiných podnikatelů pronajímajících si v té době půdu, platili otec a syn Denkovi vlastníkem půdy od prvopočátku férově nájemné. Díky tomu se

Příprava na vážení, první zleva syn pana Denka, rovněž Jaroslav, první zprava jeho otec Václav (foto: Karel Melger)

jim naskytovaly možnosti pronájmu a případně koupě dalších hektarů, až se farma rozrostla na stávajících 400 ha (160 ha vlastních + 240 ha pronajatých). Většina pozemků se nachází převážně v okruhu do 5 km od farmy. Z celkové rozlohy obhospodařují v ekologickém systému 305 ha luk a pastvin a 5 ha orné půdy. Na zbývajících 90 ha realizují konvenční rostlinnou výrobu na orné půdě hlavně z důvodu produkce vlastní slámy. Plodiny vyprodukované v konvenčním systému prodávají, protože skot je chován v ekologickém systému. Na 5 ha orné půdy v ekologickém sys-

tému produkují jadrná krmiva k příkrmu skotu. „Ekologicky jsme hospodařili asi odjakživa. Za prvé chceme hospodařit šetrně k přírodě, a i jde o vhodný systém pro údržbu trvalých travních porostů. Certifikát ekologické farmy máme od roku 2010,“ rozjímá nad důvody pro ekologické hospodaření Jaroslav Denk.

K čistokrevné plemenitbě (nešťastnou) náhodou

Výkrm odstavu a později i chov krav bez tržní produkce mléka zavedli Denkovi v roce 1995. Šlo převážně o křížence plemen české strakaté a charolais nebo limousine. „První plemenný býk aberdeen angus, tehdy ještě černé barvy, který působil v chovu, byl pořízen z odchovny plemenných býků pana Zatloukala. V křížení odváděl až neskutečně dobrou práci v oblasti reprodukce,“ vybavuje si svého prvního plemenníka. Postupem času navýšili Denkovi základní stádo kříženek až na 100 kusů, a z důvodu kontinuálního zásobování jatek bylo potřeba směřovat reprodukci do turnusů a nakupovat další býky.

V roce 2013 se stalo, že v části stáda působil neplodný býk. Celkem 40 krav zůstalo jalových, polovina z nich nezabřezla ani v následujícím roce z důvodu ztučnění.

Frič RED z Pěčina aktuálně působí v chovu. Letos vážil po třech měsících připouštěcí sezóny 1380 kg (foto: Karel Melger)

Pro Denkovi to byla citelná ztráta. Finanční prostředky utržené z prodeje jalových krav na jatka ale představovaly i příležitost pro nastartování čistokrevného chovu. „Smůla, tím si projde každý zemědělec, to tak prostě je,“ konstatuje se stoickým klidem pan Denk. „Protože jsem o čistokrevné plemenitbě v té době už přemýšlel, byť jsem vždycky spíš užíval F1 křížence v užitkovém chovu, tak to byl takový ten impuls udělat krok tímto směrem“, pokračuje. Na jaře roku 2014 se do Hodousic stěhovalo k původnímu stádu kříženek prvních 9 jalovic plemene aberdeen angus z chovu Jana Kofroně. „Anguse jsem vybral hlavně kvůli porodům a odolnosti. V té době jsme ani neměli moc dobré podmínky k intenzivnímu chovu,“ přemítá o důvodech výběru plemene.

Na začátku roku 2014 uvažoval o zařazení limousinských býků do křížení: „Tehdy byla vysoká poptávka po mase a potřebovali jsme zlepšit osvalení kýty našich zvířat. Pro limousine jsem se rozhodl i z důvodu barvy, nechtěl jsem žádnou zoologickou zahradu. Počítal jsem ale jen s chovem čistokrevných angusů a zároveň s připouštěním stávajících kříženek s vysokým podílem krve plemene aberdeen angus limousinskými býky“, vzpomíná na prvotní plány a důvody výběru druhého plemene chovaného na farmě. K čistokrevnému chovu limousine přivedla pana Denka také víceméně kombinace náhod. Jednoho jarního dne roku 2014

zastavil u farmy chovatel plemene limousine z Bavorska. Dal se s ním do řeči, během které mu nabídl prodej několika plemených býků ze svého chovu. Ti by ale byli dostupní až na podzim, do chovu však bylo potřeba pořídit alespoň dva býky rychleji. Padlo tedy rozhodnutí koupit je v dražbě v Cunkově. Tam potkal našeho kolegu Karla Melgera, se kterým konzultoval původu a kvalitu býků nabízených bavorským chovatelem. Karel Melger při té příležitosti seznámil pana Denka s Františkem Farkou, který má velmi dobrý přehled o chovateli z Bavorska. Ukázalo se, že bavorský chov nesplňoval požadavky z pohledu nálezové situace, a tak z nákupu býků z Německa sešlo. Nakonec pan Denk vydražil na Cunkově čtyři býky. A zároveň zůstal v kontaktu s Františkem Farkou, jehož babička je rodačka z nedaletkého Nýrska.

Plemeno limousine nemá úplně dobrou pověst z hlediska ovladatelnosti, to se ale u nově nakoupených býků nepotvrdilo: „Býci nakoupení na odchovně v Cunkově byli z pohledu temperamentu naprosto v pohodě. Předtím jsem často slyšel, že limousine musí být ostřejší, my jsme s nimi ale manipulovali úplně bez problémů. V té době jsme měli kupovat další jalovice angusů. Já se nakonec rozhodl, že koupíme jalovice limousine,“ vzpomíná pan Denk na své první zkušenosti s tímto plemenem. Díky nově navázanému kontaktu s panem

Farkou se dozvěděl o právě probíhající prodeji jalovic z chovu ve Strašicích. Šlo o kvalitní plemenný materiál po matkách importovaných z Francie. Jalovice samotné navíc byly velmi klidné a ovladatelné. Prvních 15 čistokrevných jalovic limousine se na farmě v Hodousicích zabydlelo na jaře 2015.

„Dostali jsme se na rozhraní limousine a aberdeen angus a kolik čeho. V tu chvíli jsem měl v hlavě srovnáno, že končíme s křížením. Poslední jalovice-kříženky jsme připustili v roce 2013 a věděl jsem, že další už připouštět nebudu. Když se pro něco rozhodnu, tak nezastavuju. Znamenalo to dokupovat nějaké jalovice, pořídil jsem ještě deset jalovic limousine z Aveny a čtyři od pana Papáčka z Farmy Kaliště. Při těchto nákupech bylo jasné, že se budeme o něco více orientovat na limousine“, říká o nastartování čistokrevného chovu pan Denk. Letos opouští Hodousice poslední kříženky.

Významní býci v chovu

„Začínal jsem s devíti jalovicemi anguse a dvaceti devíti jalovicemi limousine. Samozřejmě jsem řešil otázku, co na to pustit. V té době jsme měli hodně kvalitního plemenného býka aberdeen angus od pana Vaníčka, kterým jsem poprvé připustil angusské prvotelky. Ale řešil jsem co dál. A tak jsem si zjišťoval informace, získal pár cenných rad od kamarádů

Horáček ze sv. Kateřiny V* (foto: Karel Melger)

Abel z Todně PP, první býk působící v čistokrevné plemenitbě v limousinském stáde (foto: Karel Melger)

Letos byl v Hodousicích vybrán do plemenitby stý býk: Idar z Hodousic P (foto: Karel Melger)

a více se začal orientovat v údajích uváděných v katalogu k výběrům plemenných býků. Ale hlavně mě to začalo bavit,“ připomíná si začátky čistokrevného chovu pan Denk.

V Hodousicích probíhá největší část telení od ledna do května. V době, kdy jsou krávy připraveny k dalšímu připuštění, jsou už většinou na pastvinách. Z toho důvodu je velmi obtížné až nemožné zorganizovat inseminaci, všechny plemenice jsou proto zapouštěny přirozenou ple-

nitbou. O to více je nezbytné investovat do vysoce kvalitních plemenných býků. Nejvýznamnějším selekčním kritériem pro výběr býků je pro pana Denka maternální efekt pro růst, přírůstek od narození, růst v přímém efektu, hmotnost ve 120 (minimálně 200 kg) a 210 dnech (minimálně 300 kg). U býků zároveň nesmí být žádné velké výkyvy nebo nedostatky ve sledovaných znacích. „Když má kráva hodně mléka, tak tele poroste. Význam maternálního efektu pro růst jsme viděli už u kříženek.

Telata od kříženek, které v sobě měla podíl straky, dobře rostla. Plemenná hodnota pro průběh porodu hraje spíše okrajovou roli, protože průběh porodu může být regulován výživou v předporodním období,“ vysvětluje svůj pohled na výběr býků.

Prvním plemenným býkem, kterého si pan Denk v roce 2016 si vybral do čistokrevné plemenitby byl Boxer Red z Pěčína (ZAI-393), od kterého očekával kvalitní potomstvo pro rozšíření stáda angusů. Nebyl však sám, kdo měl o býka ohodnoceného 84 body, s přírůstkem od narození 1746 g/den a hmotností v 365 dnech 664 kg, zájem. „Boxer Red byl vyhlášený šampionem výběrů a já jsem tak nějak možná ze srandy prohlásil, že ho koupím. Nestal jsem ani zvednout terčík a na býka přihazovali dva zájemci. Když se cena vyšplhala asi ke 170 tisícům a vypadalo to, že jeden z nich z dražby couvne, tak jsem nastoupil já. Boxera jsem nakonec vydražil za 250 tisíc, což byla v té době rekordní cena,“ usmívá se při vzpomínce pan Denk.

Prvním býkem působícím v čistokrevném stáde limousine byl homozygotně bezrohý Abel z Todně PP (ZLM-590) ohodnocený

Krávy se bezprostředně po otelení přesouvají do individuálního ustájení, aby si na sebe matky a telata navykly (ilustrační foto: Karel Melger)

79 body, který nějakou dobu působil na inseminační stanici v Naturalu. Šlo o další významnou investici do kvalitní genetiky.

V roce 2018, před zařazením prvních jalovic z vlastního chovu do obratu stáda, bylo potřeba pořídit nepřibuzné býky. Na první aukci limousine konané v rámci výstavy Země živilka, zakoupil pan Denk syna francouzského plemeníka Daye, Cvaldu z Todně P (ZIL-216). Cvalda se pyšnil hodnocením exteriéru 76 body, přírůstkem od narození 1 418 g/den a nadprůměrnými plemennými hodnotami. Později zakoupil býka Frič Red z Pěčina (AAA-171), nositele vysoké plemenné hodnoty pro růst v maternálním efektu. Jeho matka dokázala uživit býčky-dvojčata do té míry, že oba prošli odchovem. Následovaly další nákupy plemenných býků: Happy z Todně V* (ILI-668 (hmotnost v 365 dnech 638kg, exteriér 79 b.), Horáček ze sv. Kateřiny ILI-496 (národní vítěz v kategorii mladých býků na 4. limousine show 2022). V loňském roce si nechal prvního nepřibuzného býka z vlastního chovu Chameose z Hodousic V* (ILI-989) a zakoupil tři býky plemene aberdeen angus: Chruise Red ze Stvolínek (AAB-204), Cheplina Red z Chodče (AAB-181) a Hugh Jackmana Red ZDB (AAA-713). Letos doplnili býky působící v chovu Chuck ze Sv. Kateřiny V* (IIL-265) a z Francie importovaný Tasso (IIL-618).

Každý plemenný býk je v Hodousicích přiřazen k vybraným plemenicím. Mladí býci působící

Telata aberdeen angus odpočívající na pastvině (foto: Karel Melger)

v chovu prvním rokem k sobě dostávají kolem pěti plemenic s ohledem na dokončení jejich tělesného růstu a zjištění plodnosti. I díky tomu působí většina býků v chovu dlouhodobě.

Rozhodnutí začít vlastní odchov plemenných býků nelitují

„Boxer a Abel položili základ chovu. Jejich první telata se narodila v roce 2017, kdy jsem začal více spolupracovat s ČSCHMS. A v roce 2018 jsme měli v Hodousicích první výběry plemenných býků. Původně jsem chtěl dávat býky do odchoven, protože jsem nevěděl, co a jak doma udělat. Plánoval jsem je dát do blízké OPB Měcholupy, přímo tam ale limousine neodchovávali a já je nechtěl poslat na Moravu. Tak jsem se rozhodl, že to zkusíme sami. Toho rozhodnutí nelituji, protože dnes vím, že býci z našeho odchovu jsou od prvního do posledního dne u nás na farmě a kupující

má možnost vidět i jejich matky,“ říká o začátcích odchovu plemenných býků.

Odchovem býků se začal systematicky zabývat. V prvním roce zařadil do odchovu sedm býků, z nichž byli tři vybráni do plemnitby. V následujícím roce se úspěšnost odchovu zvýšila, vybráno bylo sedm z devíti odchovaných býků. Souběžně navýšoval počty krav v základním stádě, takže mohl selektovat více býků. V loňském roce bylo vybráno 25 plemenných býků. V letošním roce byl v Hodousicích pokořen pomyslný milník, do plemnitby byl vybrán stý zde narozený a odchovaný plemenný býk.

Býky v odchovu krmí jetelotravní senází a senem v poměru 2:1, jaderná krmiva tvoří směs ovsu a tritikále. Kukuřice v krmné dávce není zakomponována, protože není ani běžnou součástí krmné dávky masného skotu – a genotyp se má projevit v co

nejpřirozenějších podmínkách. Býky v odchovu krmí jádrem dvakrát denně ručně, což je pro Denkovi příležitost zkontrolovat zdravotní stav a stav končetin všech býků.

Velký důraz klade i na ovladatelnost býků – všichni býci musí být navyklí na vodění a pokud se je nepodaří ovládat, tak jsou na konci odchovu vyřazeni. A to i při velmi dobrých parametrech užitkovosti a plemenných hodnot. Jde hlavně o bezpečnost pracovníků a kupujících, kteří se nezřídka pro býky vracejí i z tohoto důvodu.

Selekce a bezpečnost je základ

V průběhu let se počty krav základního stáda v Hodousicích navyšovaly jak dalšími nákupy, tak i zařazováním jalovic z vlastní produkce do obratu stáda až na celkových 120 kusů, z toho 50 kusů plemene aberdeen angus a 70 kusů plemene limousine, což pokrývá kapacitu farmy. K prodeji prvních plemenných jalovic došlo v loňském roce a s jejich prodejem počítá pan Denk i do dalších let.

Porodní hmotnosti váží u všech telat, u angusů se pohybují převážně mezi 38 až 45 kg, u limousine mezi 45 až 55 kg. U limousine reguluje v období před porodem

Stádo aberdeen angus na úpatí Šumavy (foto: Karel Melger)

krmnou dávkou kvůli snadnosti telení. Každá kráva po otelení je přesunuta do individuálního kotce, aby si na tele navykla. Životaschopnost telat obou plemen je vynikající, ke ztrátám dochází jen ojediněle.

Výsledky vážení ve 120 a 210 dnech sleduje pan Denk v průběhu celého roku. Při posledním vážení ve 120 dnech byla průměrná hmotnost u býčků 198 kg a u jaloviček 190 kg, s přírůstkem o narození okolo 1150 g u býčků, respektive 1250 g u jaloviček. „Děláme chovný dobytek, takže nechceme přírůstky přehánět. Za ideální považují přírůstek okolo 1350 g. Stodvacítky sledují pořád a sledovat je budu, i když podle nových pravidel nemusím. Podle mě nemá zvíře s hmotností 150 kg ve 120 dnech

co dělat v plemenitbě, takže takové kusy vyřazují,“ vysvětluje pan Denk. V posledních letech díky zvýšení produkce většího počtu jalovic do obratu stáda začal vyřazovat i méně kvalitní matky. Dalším selekčním kritériem je charakter zvířat, kdy při projevech agresivity či paniky vyřazuje i velmi pěkné jalovice a býčky.

Krmení a pastviny

Výsledkem šlechtitelské práce v Hodousicích je krásné vyrovnané stádo a již zmiňovaná produkce plemenných býků, pro které se zákazníci rádi vrací. „Perličkou na dortu by bylo výstavnictví, kam mě kamarádi pravidelně lákají. Ale na to prostě není čas i proto, že v době výstavy nám vrcholí sklizeň v rostlinné výrobě. V produkci krmiv jsme samostatní, vyrábíme dostatek jádra, slámy i kvalitní jetelotravní píce, kterou sklízíme ve třech sečích. V době, kdy jsme začínali s čistokrevným chovem byl problém s krmivem v důsledku sucha. Proto jsme snížili počet krav základního stáda na 90 kusů, ale znovu jsme se vrátili na 120 kusů. Od té doby pravidelně obnovujeme louky,“ dostáváme se na téma výživy. „V letošním roce je také sucho, můžete vidět sluncem spálenou trávu, proto musíme dokrmovat, aby krávy neztratily mléko. To by se mohlo odrazit v nedostatečných hmotnostech telat v 210 dnech“, dodává.

Letošní léto bylo suché, zvířata na pastvinách je proto potřeba dokrmovat senází (foto: Zuzana Biniová)

Spokojené stádo limousine na pastvině v Hodousicích (foto: Karel Melger)

Boxer Red z Pěčína (ZAI 393) odchovaný na OPB Měcholupy v roce 2016 udělal panu Denkovi ve stádě velkou službu (foto: Pavel Káčer)

Mladí býci k sobě dostávají 5 – 10 plemenic, aby nedošlo k jejich přetížení v období, kdy dokončují růst (foto: Zuzana Biniová)

Nedílnou součástí plánování krmných dávek jsou pravidelné rozbory krmiv, podle kterých odhaduje krmnou dávku s ohledem na udržení stabilních přírůstků. Cílem je dosáhnout přirozeného a zdravého vývoje telat. U limousine je potřeba jádra vyšší než u aberdeen angus.

Pastviny v Hodousicích jsou rozděleny do oplůtků, vybaveny krmišťmi a napáječkami, do kterých je tažena voda z farmy a případně z nedalekého potoka. Samozřejmostí je pravidelné sekání nedopasků, vláčení a vápnění.

Před odstavením dostávají telata i jejich matky už na pastvině senáž, aby si telata přivykla na nové krmení a snížil se stres ze samotného odstavení. V této době dostávají tu nejkvalitnější senáž z první seče s nejlepšími výsledky rozborů krmiv. Po odstavení je do krmné dávky zařazeno i malé množství sena.

Provoz farmy zajišťuje pět lidí: tři rodinní příslušníci (pan Denk, jeho syn, rovněž Jaroslav, a otec Václav) spolu se dvěma zaměstnanci (účetní, která vyřizuje i veškerou administrativu, a najatý pracovník na údržbu farmy).

O spolupráci se svazem

„Karel Melger je můj hnací motor. On mi nikdy nic neodpustí, to už

musí být, když mě pochválí. Dal mi hodně cenných rad a pomohl navázat užitečné kontakty, tomu vděčím opravdu za hodně,“ hodnotí spolupráci s naším nejdéle sloužícím inspektorem.

V novém předsedovi svazu Milanu Novotném vidí pro jeho manažerské schopnosti příležitost k ukončení turbulentních období ve vedení svazu.

Plány do budoucna

„Ideální by bylo telit od začátku ledna do konce března a dělat jen silný druhý turnus, protože třetí turnus už je pro mě náročný na přípravu kvůli další práci v rostlinné výrobě. Zimoviště máme vybavené kamerami, díky kterým můžeme sledovat průběh porodu. To nám pomohlo zachránit řadu telat. To je druhý důvod, proč bychom chtěli mít období telení co nejkratší,“ plánuje pan Denk. Do budoucna počítá s roční produkcí 40 plemenných býků, 25 jalovic pro obnovu stáda a prodejem plemenných jalovic.

Ve stávajícím stádě je už i dostatek nepřibuzných linií, proto se bude snažit o co nejvíce uzavřený obrat stáda. I když nákup plemenných býků se asi nevyhne. Dalším krokem k uzavřenému obratu stáda je využití umělé inseminace, pro tu ale musí nejprve vytvořit vhodné podmínky.

„Také bychom chtěli vybudovat vlastní bourárnu masa s možností nechat maso vyzrát a zahájit prodej masa ze dvora. Maso musí zrát, kdo pustí na pult maso tři dny po porážce, je barbar. Nevyzrálé maso považuji za znehodnocení naší práce. Tohle je ale spíše plán pro syna.“ Jako komplikaci vidí nutnost porážky na jatkách, kdy může dojít k znehodnocení masa v důsledku stresu z dopravy. Porážka na jatkách samozřejmě prodražuje cenu masa pro konečného spotřebitele.

„Mám syna, kterého práce na farmě baví a sám začíná. Příští rok by měl mít první býčky v odchovu. Takže nástupnictví je vyřešené. Je to i motivace stále něco posouvat dopředu“, optimisticky zakončuje náš rozhovor pan Denk. My mu přejeme ať mu elán vydrží a daří se jim společně naplňovali všechny jejich plány.

Ing. Zuzana Biniová Český svaz chovatelů masného skotu

Informace uvedené v této reportáži nejsou oficiálními postoji ČSCHMS. Text reportáže vychází z osobních názorů chovatelů, jejím zveřejnění vždy předchází autorizace ze strany chovatele. ČSCHMS tyto informace bez cenzury publikuje, ačkoliv se vždy nemusí s uvedenými názory a postupy odborně ztotožňovat.

Pozvánka na seminář v Medlově

Letošní rok Český svaz chovatelů masného skotu při pořádání tradičního semináře předcházejícího výroční členské schůzi spojí síly s Výzkumným ústavem veterinárního lékařství v Brně. Seminář na téma **Řízení zdraví stáda masného skotu** se uskuteční v hotelu Medlov dne 17. září 2024 od 13 hodin, následující den bude na stejném místě probíhat členské shromáždění svazu. Na semináři zazní příspěvky na téma reprodukce, ošetřování paznehtů či onemocnění telat s důrazem na kryptosporidiozu a také pohled na používání veterinárních léčivých přípravků, které přednesou přední odborníci na danou oblast. Večer pak proběhne jednání některých chovatelských klubů a rovněž neformální posezení spojené s grilováním

masa, na které pozvání přijal rovněž ministr zemědělství **Marek Výborný**.

ČSCHMS oficiálně podal přihlášku do EUROLIMU

Vyplněním přihlášky ke členství v **EUROLIM** (evropské organizaci chovatelských svazů plemene limousine) na konci července zástupci ČSCHMS, stejně jako další účastníci jednání v Belgii, oficiálně stvrdili zájem o členství v této organizaci. Detailní článek k tomuto

jednání najdete na jiném místě tohoto zpravodaje. Významným úspěchem pro českou delegaci bylo potvrzení pořádání dalšího zasedání EUROLIMU v České republice. Setkání se uskuteční na konci dubna 2025 jako součást programu národní výstavy hospodářských zvířat v Brně.

Býky ve výkrmu není třeba vyšetřovat na IBR/IPV

Na základě úpravy Metodiky kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace na rok 2024 dochází ze **zrušení povinnosti vyšetřovat na IBR/IPV býky určené na výkrm**. To znamená, že povinné vyšetření na IBR/IPV dle MKZ je zachováno u plemenných býků a u samic skotu starších 24 měsíců. Z toho důvodu byly přidány 2 nové kódy EpA308 a EpA309 týkající se

vyšetření plemenných býků na IBR/IPV do Části I. MKZ, oddílu B – Kontrola zdraví, kapitoly 1. Skot. Ve stejné kapitole byla také odpovídajícím způsobem změněna část IBR/IPV – schéma vyšetření v zařízeních prostých IBR/IPV (vyšetření pro udržení statusu). Uvedená úprava MKZ na rok 2024 je ke stažení na webu Státní veterinární správy.

Seznam nových členů svazu a plemenné knihy

29. 5. 2024 - 20. 8. 2024

Jméno/Název	Adresa	Člen.	PK
AGROVASKO s.r.o.	Dětřichov	ŘČ	LI
Balko Pavel	Podbořany	ŘČ	DX
Blažek Jaromír	Chuchelna	ŘČ	DX
Brichcín Jiří	Hradištská Lhotka	ZČ	LI
Dufková Petra	Chodský Újezd	ŘČ	CH
Farma Chyšy s.r.o.	Chyšky	ZČ	
FARMA JARO s.r.o.	Český Krumlov	ŘČ	DX
Farma Štamberk, s.r.o.	Pravětice	ŘČ	BA

Jméno/Název	Adresa	Člen.	PK
Fojtík Radim	Návojná	ŘČ	DX
Nováková Hana	Sirá	PK	AU
Sedlářová Kateřina	Slavětín	ŘČ	DX
Statek Bureš, s.r.o.	Bučina	ŘČ	CH
Statek Doubrava s.r.o.	Doubrava	ZČ	DX
Šenkeříková Lenka	Ratiboř	ŘČ	CH
Valenta Josef ml.	Něchov	ŘČ	LI

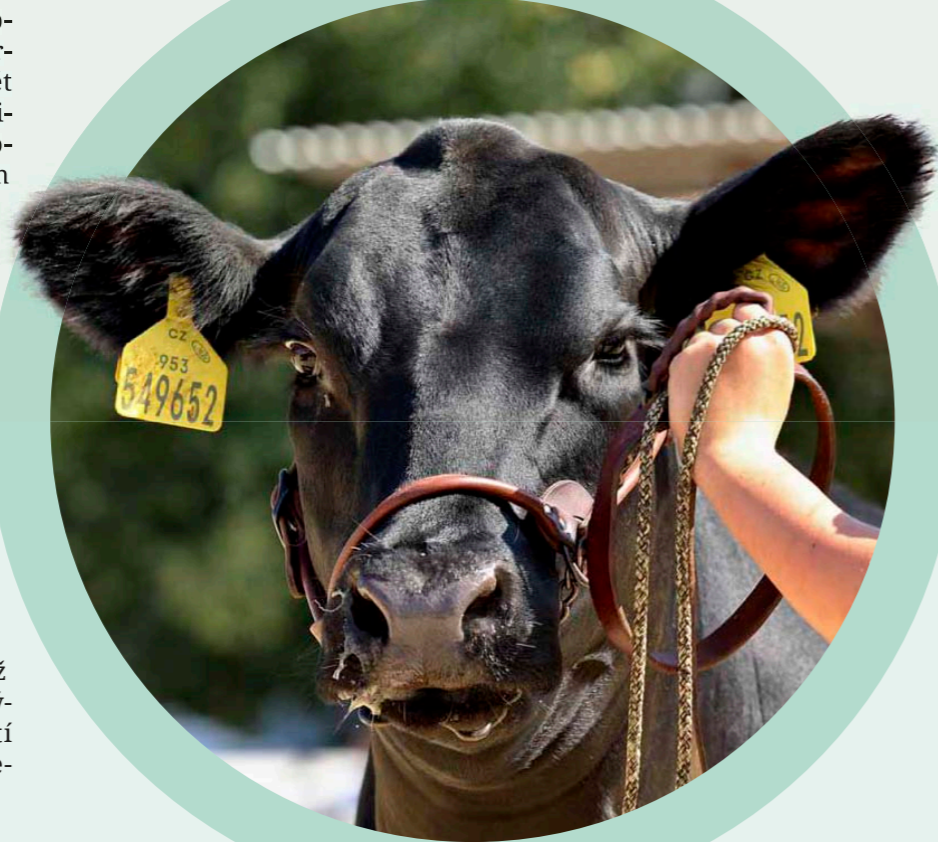
Jihočeská beef show po šesté jako součást jubilejní Země živitelky

Kamil Malát (text), Karel Melger (foto)
Český svaz chovatelů masného skotu

Po dvou letech se na konci srpna sjeli chovatelé plemene aberdeen angus a limousine opět do Českých Budějovic, aby divákům a svým kolegům z oboru ukázali to nejlepší ze svých zvířat. Jihočeskou beef show, konanou jako součást jubilejního padesátého ročníku agrárního veletrhu Země živitelka, i letos doplnila nepočtená kolekce několika dexterů. Na výstavu bylo přihlášeno 195 kusů, které na jih Čech přivezlo 48 chovatelů. Rovnou stovku zvířat přihlásilo 28 angusských chovatelů, 87 nejlepších limousinů bylo nahlášeno od 17 chovatelů. Na ukázkou je doplní 8 dexterů od pětice chovatelů. Jak to již bývá, některá ze zvířat na výstavu vlivem různých okolností nedorazila, i tak se jednalo o rekordní účast.

Již po šesté se na této výstavě představili zástupci plemene aberdeen angus, chovatelé plemene limousine zde zažili své páté vystoupení. Chovatelé plemene dexter se na českobudějovickém výstavišti v minulosti prezentovali pouze v lichých letech, letos se již podruhé přidali jako součást Jihočeské beef show. Připomeňme, že premiérová Jihočeská beef show se odehrála v roce 2012, tehdy pouze za účasti plemene aberdeen angus.

Výstavbu celé venkovní expozice – tedy kotců pro zvířata a předvadiště letos opět zajišťovala firma V. Racek a nutno uvést, že se tohoto úkolu zhostila opět na jedničku. Z minulé akce se velice osvědčilo nainstalované stínění a rosení zvířat v kotcích, které v horkých slunečných dnech vý-

razně pomáhá snížit teplotu, a vzhledem tomu, že i letos šplhaly teploty v některé dny opravdu hodně vysoko, byla tato „vychytávka“ nezbytností, kterou využívali i návštěvníci procházející mezi kotci. Teplé slunečné dny a odstranění nadbytečné vrstvy písku pomohlo k tomu, že kvalita předvadiště byla oproti ročníku 2022 na mnohem vyšší úrovni.

Komentovaná přehlídka dexterů a ukázká práce přípravy na výstavu

První výstavní den jako první z masného programu v předvadišti proběhla komentovaná přehlídka dexterů a po ní vyhlášení divácké soutěže o „nejsympatičtějšího dextřika“.

Pohár za divácké ocenění si na závěr výstavy odvezl Martin Tichý za plemenného býka Falko z Burkvízu BD1-N V* (ZDI 003). Do ankety Klubu chovatelů plemene dexter mohli svými hlasy přispívat návštěvníci expozice po celou dobu konání výstavy na klubovém stánku. Každý den pak jeden vylosovaný hlasující získal vedle dalších upomínkových předmětů svazovou kšiltovku vlastnoručně podepsanou Karlem Rodenem, který se sám první den výstavy osobně zúčastnil.

Od čtvrtka si vedle předvadiště mohli diváci prohlédnout práci fittérů z řad mladých chovatelů, které odborně vedla skotská lekterka Seonaid McLaren.

Ta si Českou republiku velice oblíbila, a tak přijala pozvání na obdobnou akci již podruhé (poprvé k nám zavítala v roce 2022). Návštěvníci výstavy tak měli možnost zhlédnout různé typy profesionální úpravy zvířat – stříhání, foukání, vyčesávání, úpravy srsti, ocasů aj.

Fitérské přípravy zvířat na výstavišti navazovaly na kemp pro juniory, který se konal od neděle na farmě rodiny Šebelkových v nedalekých Rančicích. Letošní kemp, včetně sobotní soutěže Junior teamu, byl výjimečný v tom, že sloužil i jako nominace na mezinárodní soutěž mladých chovatelů – World Angus Youth Competition, která se uskuteční ve dnech 28.4. - 7.5.2025 v Austrálii. Česká republika chce vyslat na toto mezinárodní klání mladých chovatelů jeden čtyřčlenný tým mladých nadšenců ve věku 17 až 25 let a letošní soustředění mělo za cíl vybrat mezi zájemci o účast nejvhodnější kandidáty. O podrobnostech týkající se soutěže juniorů, a kteří čtyři mladí chovatelé se na druhý konec světa vypraví, se můžete dočíst dále v článku.

Expozici masného skotu ve čtvrtek odpoledne navštívil rovněž prezident republiky Petr Pavel se svou chotí Evou, které vedle dalších hostů doprovázel také ministr zemědělství Marek Výborný či hejtman Jihočeského kraje Martin Kuba. I přes nevoli ochranné služby pana prezidenta se řediteli svazu Kamile Malátovi podařilo k prezidentovi „probojovat“ a několika slovy okomentovat program na výstavišti s důrazem na práci mladých chovatelů, kteří právě v době návštěvy delegace politiků připravovali několik zvířat. Prezident osobně byl nakloněn myšlenkou pozdravit a povzbudit naše juniory v jejich úsilí, z protokolárních důvodů však z toho sešlo. Další krátká zastávka prezidentského páru vedla ke stánku klubu dexter, kde si manželé Pavlovi prohlédli toto nejmenší evropské plemeno a krátce podiskutovali s předsedou klubu DX Karlem Rodenem.

Panelová diskuze o směřování prodeje hovězího masa

Součástí čtvrtého dne byla rovněž panelová diskuze na téma „Jak má vypadat masný skot v roce 2030?“. Tu pořádala Asociace chovatelů plemene Aberdeen Angus, jejíž zástupci do debaty přizvali několik odborníků z oblasti zpracovatelského průmyslu a retailu. O své myšlenky a názory se podělili Karel Pilčík (MP Krásno), Jiří Štengl (Maso Brejcha), René Kaňa (Albert) a Stanislav Sekyra (Rohlík). Čtveřici hostů doplnil za chovatelskou obec a současně gastronomii Radovan Sochor (Zlatá kráva). Debatu vedl předseda AA Matěj Šašek. Smyslem diskuze bylo nalézt průsečík mezi pohledy jed-

notlivých článků výrobní vertikály a případně nastínit obrysy společného projektu, který by byl finančně životaschopný a byl přínosem pro všechny jeho účastníky – od chovatelů, přes zpracovatele a prodejce až po konečného spotřebitele. Od všech hostů jasně zaznělo, že značka „angus“ má velmi dobrý zvuk a je pozitivně vnímána, na čemž je možné stavět při další propagaci. Podle Karla Pilčíka je cestou k vyššímu zájmu o hovězí jeho staření, podle Stanislava Sekyry by mohla k povzbuzení spotřeby a větší důvěry v hovězí vést certifikace chovů. René Kaňa uvedl, že většina spotřebitelů se řídí podle ceny a že nastupuje doba, kdy mladí chtějí kupovat hotový produkt, tzv. předpřipravená masa určená k jednoduchému a přímému

použití. Jiří Štengl mezi jiným zmínil, že na zpracovatele je vyvíjen velký tlak od obchodních řetězců, kteří jim diktují nejenom cenovou politiku, ale také jak má produkt vypadat, ačkoliv to mnohdy jde spíše proti kvalitě a odporuje to hlavním zásadám při přípravě pokrmů z hovězího masa (například nadměrný ořez tuku z masa před jeho zpracováním atd.)

Šampionát plemene limousine a aukce limousinů

Na pátek 23. 8. byla naplánována první část hlavního programu výstavy – šampionát chovatelů plemene limousine. Pláštěnky či holinky, které byly při předchozích ročních téměř povinnou výbavou, protože bez nich se nedalo do pískové předváděcího téměř vstoupit, letos zůstaly naštěstí nevyužity. Celý den panovalo velice horké počasí, ale v porovnání se sobotní soutěží angusů byly teploty snesitelnější.

Na výstavě se letos představilo celkem 73 zvířat, o jejichž rozdělení na stupně vítězů se postaral francouzský sudí Mathieu Guillon, kterého do České republiky doprovodil pracovník Interlimu Gilles Lequeux. Zatímco Gilles navštívuje Českou republiku

v pravidelných cyklech, pro Mathieua byla česká výstava první zahraniční zkušeností v roli rozhodčího. Tento sympatický chovatel farmaří na severovýchodě Francie v departementu Moselle, kde obhospodařuje 400 hektarů. Má sto čistokrevných krav plemene limousine. Účastní se výstav na regionální i národní úrovni. Své býky nechává testovat na stanicích v L'naud. Z jeho chovu pochází například inseminační býk Liban. Zajímavostí je, že se ve svém šlechtitelském programu nevěnuje bezrohosti. Vedle chovu skotu pěstuje též obiloviny.

Komentování soutěžní přehlídky se bravurně zhostil kolega

Karel Šimák, který divákům nejenomže představoval jednotlivá zvířata, ale po celou dobu konání je seznamoval s mnoha dalšími zajímavostmi o chovu tohoto původem francouzského masného plemene.

Mathieu v závěrečné soutěži národních vítězů jednotlivých soutěžních kategorií absolutním šampionem plemene limousine vybral plemenného býka Chrom z Todně P* (ILI 073) po francouzském otci Nepal P (ZIL 608). Chrom, který pochází z chovu pana Martina Farky, se stal rovněž vítězem v kategorii býků do 3 let věku. Jako odměnu pro absolutního šampiona vítězný chovatel kromě věcných

cen v podobě poháru, plakety a kokardy dostal šek na finanční odměnu ve výši 10 tisíc korun, kterou do soutěže věnoval Český svaz chovatelů masného skotu. Stejný chovatel obdržel rovněž nejvyšší ocenění národního vítěze i v kategorii letos registrovaných býků za plemeníka Chinaski z Todně (IIL 289). Druhé nejvyšší ocenění rezervního šampiona si z výstavy odvezla starší kráva na třetím teleti Ester VFU (otec ZLM 652) z Veterinární univerzity Brno.

Hned tři první místa získal Jan Poruba z moravského Šenova. Nejprve jeho Iris z Kunína (otec Goldies Jackpot ZLM 985) získala titul národní vítězky v kategorii telat-jaloviček, aby krátce na to mezi nejmladšími býčky vyhrál jeho syn francouzského inseminačního býka Nelombo (ZIL 973) Idun z Kunína. Do třetice pomyslné zlato tomuto chovateli „cinklo“ v ostré konkurenci v kategorii mladších jalovic za jalovičku Charisma z Kunína, jejímž otcem je rovněž britský inseminační Jackpot (ZLM 985).

Ve starších jalovicích první místo, a tím i titul národní vítězky, obsadila Charlota ze Semic R* po francouzském inseminačním otci Jym (ZIL 414) z Farmy Semice. Ani Petr Šindler z Částkovice neodjel z Českých Budějovic s prázdnou. Jeho Gwen z Část-

kovic (otec inseminační býk Gstaad ZIL 123) získala nejvyšší cenu v kategorii mladších krav. A konečně na chov Adolfa Loose z Francie dovezený plemeník Rolex P* (ILI 352) se může pyšnit titulem národní vítěz v kategorii starší býků nad 3 roky.

Po vyhlášení absolutního a rezervního šampiona a krátce poté se chovatelé limousina do předváděcího vrátili, aby přehlídkou chovatelských skupin dokončili svůj šampionát. Soutěž ze sedmi přihlášených skupin vyhrála tříčlenná skupina z chovu Farmy Semice, která sudí zaujala svou kompaktností, harmoničností a vyrovnaností. Druhé místo putovalo

panu Porubovi, bronz brala skupina pana Adolfa Loose. Dalšími účastníky soutěže chovatelských skupin plemene limousine, kteří se nedostali na stupně vítězů, byli Martin Farka, Petr Šindler, Josef Valenta a VFU SZP Nový Jičín.

To však nebylo z limousinského dne vše. Po zhruba hodinové pauze přišla na řadu veřejná aukce plemenných zvířat limousine. Jeho organizačního zabezpečení se stejně jako v roce 2022 ujal Pavel Káčer ze společnosti Jihočeský chovatel a.s. Do dražby bylo přihlášeno 11 zvířat, která se krátce předtím představila během soutěže. S výjimkou jediného býka byly nabízeny pouze jalovice. Po úvodních slovech se role licitátora dražby ujal Pavel Káčer a mohlo se jít na věc. Vysoká úroveň organizace a excelentní předvedení kvalitních zvířat znamenalo, že se prodalo 60% nabízených zvířat, která se v aukci představila. Nejvyšší cenu dal zájemce o absolutního šampiona limousine show – býka Chrom z Todně P* (ILI 073), jehož cena se vyšplhala na 173.000 Kč. Nejdražší jalovice, březí Hellea z Částkovice, byla prodána za 86 tisíc korun.

Po náročném show následoval zaslužený odpočinek a neformální chovatelské posezení. O vynikající občerstvení chovatelů se postaral František Farka se svou rodinou.

Šampionát plemene aberdeen angus

Sobotní soutěžní přehlídka angusů se konala v nejteplejší den celé výstavy, kdy teploměr ukazoval přes 30 °C. Ani úmorné vedro se však nepodepsalo negativně na kvalitě show. Ta naopak byla i díky profesionálnímu fittingu opět na vyšší úrovni než před dvěma lety. Angusští chovatelé si jako sudího pro letošní rok přizvali sympatickou kanadskou chovatelku Tanyu Belsham, která díky vysoké kvalitě zvířat opravdu neměla lehký úkol, což sama během komentování několikrát zmínila. Tanya je zkušenou chovatelkou a majitelkou ranče Poplar Meadows, který se nachází v kanadské provincii British Columbia. Na rodinném hospodářství se chovu černé varianty anguse její rodiče začali věnovat v roce 1965, o čtyři roky později se zapojili rovněž do kontroly užítkovosti. V současné době chovají okolo 400 krav extenzivním způsobem se zaměřením na plodnost, střední porodní hmotnosti, zdraví, mateřské vlastnosti a přírůstky. Tanya při svém hodnocení kladla důraz zejména na znaky, které ovlivňují ekonomiku, s jasnou preferencí na zvířata středního rámce.

Jako první v předváděcí Tanya hodnotila telata. Nejprve se divákům představila velmi silně obsazená kategorie nejmladších jaloviček. V ostré konkurenci si nejlépe vedla Borovka Henrietta I637 ET, jež je dcerou amerického býka s obdobným jménem – Sandpoint Henrietta 1610. Milan Šebelka se radoval hned v další kategorii, když jeho svěřenec Jasmín Red z Rančic 16N získal pohár za nejlepšího býčka. Otcem Jasmína je Hanibal Red KNB (AAB 036), matkou je Běta Red z Rančic 14D. Právě tato plemence na 7. teleti se stala národní vítězkou kategorie krav. Další pravidelný účastník výstav Vladimír Lepša se radoval rovněž několikrát. Poprvé, když s mladší jalovíci Irenou z Pěčina získal první místo v kategorii jalovic 12 až 24 měsíců, podruhé, když býček z téhož chovu – Hugo z Pěčina LL ET (AAA 898) – vyhrál kategorii býků nad 3 roky, aby se krátce nato se stejným býkem radoval

zнову, když se tento potomek kanadského otce Musgareve 316 Stunner stal absolutním šampionem celé Angus show 2024. Společně s krásným pohárem, plaketou, kokardou a stylovou šerpou pro šampiona si chovatel odvezl i finanční odměnu ve výši 10 tisíc korun, kterou do soutěže opět věnoval Český svaz chovatelů masného skotu. Dodejme, že pro Huga to nebyl první výstavní úspěch – na Národní výstavě v roce 2021 v Brně obsadil 3. místo v kategorii telata-býčci, aby dva roky poté byl na další národní výstavě dekorován za rezervního šampiona plemene angus. Kategorii mladších prvotetek a krav na 2. teleti dominovala dcera inseminačního býka HF Alcatraz 60F (AAA 280) Chiara z Rantířova z chovu pana Vladimíra Šaš-

ka. Její vysoké kvality v kombinaci s nadprůměrným teletem jí vynesly v závěrečných bojích až na titul rezervní šampionky Angus show 2024.

Letos poprvé byla vytvořena soutěžní kategorie starších prvotetek a krav na druhém teleti, která je určena chovatelům, kteří jalovice telí ve 3 letech. Podmínkou pro zařazení do této kategorie je otelení prvotelky do stáří 42 měsíců a druhé otelení musí mít do stáří 54 měsíců. V této sekci se představily pouze dvě zástupkyně, mezi kterými Tanya vybrala jako nejlepší Vanessu Red z Radhostic, jejímž otcem je býk Cabala (ZAI 578) pocházející ze stejného chovu.

Pavel Kozák do soutěže přihlásil jediné zvíře – býka Indiana z Cunkova (AAB 729), což se ukázalo být jako šťastný tah, neboť mu tento býk přinesl titul národní vítěz v kategorii plemenní býci vybraní v roce 2024. Tento letos registrovaný býk je synem kanadského inseminačního otce E G Stocker (AAA 233). Z dvojice býků do tří let věku si pohár za první místo odvezl Miroslav Vráblík s býkem Mewil Christián 41L (AAB 314).

Junior team jako nominace na cestu do Austrálie

Soutěž našich nejmladších chovatelů sdružených v Junior teamu ČSCHMS byla připravena na sobotu odpoledne. Pro starší juniory ve věku 17 až 25 let byla sobotní soutěž oproti předcho-

Kompletní výsledky všech kategorií z obou výstavních dnů jsou k dispozici ve výsledkové listině, kterou najdete na dalších stránkách.

zím ročníkům výjimečná. Šlo o poslední šanci zabojovat v ringu o účast na světovém setkání mladých chovatelů, které se uskuteční v dubnu příštího roku v Austrálii a kam budeme vysílat jeden soutěžní tým.

Rozhodčí této soutěže byla opět Kanadanka Tanya Belsham.

Mladí junioři měli šanci ukázat, jak zúročili poznatky a zkušenosti nabitě během kempu věnovanému fitterství – tedy profesionální přípravě zvířat

na výstavě. Workshop zajišťovala Asociace chovatelů plemene Aberdeen Angus, jmenovitě zejména pan Šebelka s rodinou, neboť právě na rodinném statku v Rančících nedaleko Českých Budějovic, kde hospodaří, se tento kemp odehrával.

Do ringu v sobotu odpoledne vstoupilo nakonec 42 mladých chovatelů, kteří byli rozděleni do tří věkových kategorií. V kategorii nejmladších juniorů 6 – 11 let se představilo 8 chovatelů, v prostřední kategorii 12 – 16 let soutěžilo 12 juniorů a v nejstarší kategorii nad 15 let měli diváci možnost obdivovat um 22 mladých chovatelů, přičemž pro většinu z nich nešlo o první zkušenost. U nejstarší kategorie bylo součástí opět krátké interview rozhodčí s každým ze soutěžících, aby posuzovatelka zjistila, zda a jak si jednotliví soutěžící připravovali zvířata na soutěž. I to mělo vliv na celkové rozhodování.

Jako tradičně se jednalo o velice zajímavou a diváci atraktivní podívanou. Starší junioři zaujali publikum svými profesionálními dovednostmi, mladší zase pak svou odvahou a bezprostředností se kterou se do předvádění pustili. Všichni mladí chovatelé si počínali velice profesionálně, což ocenily hlasitým potleskem zcela zaplněné tribuny.

V nejmladší kategorii vyhrála desetiletá **Tereza Farková**, která se na první příčku dostala

v této soutěži i před dvěma lety. V prostřední kategorii si nejlépe vedla čtrnáctiletá **Mariana Šašková** s angusskou jalovicí. Ani pro ni to není první českobudějovický úspěch v Junior teamu. Vyhrála zde v roce 2022 během Jihočeské beef show a znovu pak v září 2023 na speciální angusské výstavě konané při příležitosti WATM světového kongresu. Nejstarší a nejpočetnější kategorii juniorů dominovala **Katrin Podzemná**.

Všichni vítězové obdrželi od našeho svazu dárkové poukazy v hodnotě 5000 Kč na nákup značkového pracovní oblečení a chovatelských pomůcek. Ale ani ti, kteří nakonec na stupně vítězů nedosáhli, neodešli s prázdnou. Ve spolupráci s našimi partnery a sponzory jsme pro každého z nich připravili pěkné věcné ceny a také diplomy. Zcela na závěr soutěže všichni mladí chovatelé společně oslavili svůj úspěch bouchnutím několika lahví dětského sektu.

World Angus Youth Competition v Austrálii

Pro Katrin Podzemnou, Jana Borovku, Sandru Liškovou a Elišku Němcovou neznamena účast v junior soutěži pouze další cenou zkušenost a pěkný pohár do sbírky, ale vynesla jim nominaci na mezinárodní soutěži World Angus Youth Competition, která se bude konat v dubnu 2025 v Austrálii. O místo v čtyř-

členném týmu se ucházela desítka mladých chovatelů ve věku 17 až 25 let, kteří museli svůj um a dovednosti prokázat v několika disciplínách, podobným těm, ve kterých budou soutěžit u protinožců. Na výběru nejvhodnějších kandidátů se podíleli i zahraniční hosté.

Kromě účasti na přípravném kempu vedeném Skotkou Seonaid McLaren konaném na statku rodiny Šebelkových a poznávací partií hovězího masa pod lektorským dozorem předsedy svazu Milana Novotného, to byla prezentace v angličtině na téma „Emise metanu u skotu: problém a možnosti jeho řešení“. Tuto nominační část posuzovala Seonaid, kterou doplňovala Kanadaanka Tanya Belsham a další čeští chovatelé. Vyvrcholením týdenního programu pro mladé chovatele byla sobotní soutěžní přehlídka Junior teamu ČSCHMS na Výstavišti v Českých Budějovicích. Profesionalita při předvádění zvířat a také komplexnost odpovědí na několik otázek při interview s juniory z nejstarší kategorie bylo při rozhodování koho na druhý konec světa v dubnu příštího roku vyslat poslední neznámou. Důkladným zhodnocením plnění všech úkolů jednotlivými účastníky bylo v sobotu večer rozhodnuto o nominaci výše uvedené čtveřice mladých chovatelů.

Účastnický poplatek spojený s cestou do Austrálie není úplně nízký, proto se na jeho úhradě

bude podílet více subjektů. Nemalou částku věnuje Asociace chovatelů plemene Aberdeen Angus, podílet se na nákladech bude samozřejmě i Český svaz chovatelů masného skotu. Významnou měrou sponzorský akci podpořila také Tanya Belsham. Budeme rovněž žádat o podporu ministra zemědělství Marka Výborného a hledat další partnery a sponzory. Pokud byste se chtěli na této jedinečné akci finančně či jinak spolupodílet, kontaktujte nás.

Chovatelský večer v zázemí pavilonu R2

Náročný den pak chovatelé završili na společném chovatelském večeru, na který byli přizváni rovněž naši partneři a zástupci srbské delegace, která zavítala do České republiky. O plné žaludky hostů se staral šéfkuchař Vladimír Tůma se svými spolupracovníky, o hudební složku večera se zasloužila kapela Blues Willis, ve které na bicí hraje chovatel angusů Jan Kofroň. Pokrmy z hovězího masa byly uvařeny z masa angusského býčka dodaného našimi chovateli. Kromě bohaté nabídky studených jídel v podobě nejrůznějších paštik, rostbífů, salátů, sýrů atd. a sladkého, byly k dispozici brisquet mariovaný ve whisky a kávě, vídeňský tafelspitz s bramborem a jablčným křenem, hovězí burguignon, anglický rostbíf či Stříbrný guláš. Kvalita rau-

tu byla na velmi vysoké úrovni a patří se poděkovat všem, kteří na jeho organizaci a zajištění měli podíl.

Pondělní soutěž chovatelských skupin plemene aberdeen angus

V pondělí krátce po jedné hodině započala poslední část odborného programu Jihočeské beef show – soutěž chovatelských skupin plemen aberdeen angus. Do této zajímavé soutěže se přihlásilo celkem šest chovatelů se svými zvířaty. Zúčastněné chovatele a jejich svěřence představil jako v předchozích dnech pracovník ČSCHMS Karel Šimák, role sudího se bravurně zhostil mladý Jan Borovka. Ten nakonec vybral jako nejharmoničtější skupinu ze společnosti VETLABFARM s.r.o., Jakubovice. Na druhém místě byla oceněna skupina Ing. Jana Kofroně, bronzovou příčku obsadil Vladimír Lepša. Mezi těmi, kteří nedostáli na stupně vítězů, byly skupiny z chovů pánů Vráblíka, Hromase a Opekara.

Slovo závěrem

Výstavu Jihočeská beef show, jejíž součástí byla 6. jihočeská angus show, 5. jihočeská limousine show a expozice dexterů, organizačně zabezpečoval Český svaz chovatelů masného skotu, Klub chovatelů plemene aberdeen

angus, Klub chovatelů plemene limousine a Klub chovatelů plemene dexter ve spolupráci s dalšími organizacemi, partnery a sponzory, bez jejich podpory by se nemohla uskutečnit. Jsme velice rádi, že se nám podařilo společnými silami oslovit velké množství firem, které, ať už materiálně či finančně, pomohly s organizačním zabezpečením celé akce. Velký dík patří v první řadě firmě Výstaviště České Budějovice a. s. za aktivní podporu a laskavý přístup, společnosti Jihočeský chovatel a. s., která byla hlavním partnerem předváděcí a která vedle organizačního zabezpečení limousinské aukce zajistila taktéž krmivo a stelivo pro vystavená zvířata a další nezbytný servis. Poděkování patří také firmě V. Racek za výstavbu expozice pro skot a pojišťovně Generali Česká pojišťovna, která nám připravila velmi vstřícné podmínky pro pojištění zvířat. Nelze ale opomenout ani ostatní firmy a osoby, které se podílely na zdaru této akce. Všem proto velice děkujeme za spolupráci a za podporu! Nejdůležitější poděkování zcela na závěr putuje k samotným chovatelům, díky nimž se na výstavě prezentovala ta nejlepší kvalita, kterou v České republice máme.

Za dva roky v Českých Budějovicích na viděnou!

Výsledková listina

5. jihočeské Limousine show

Jihočeská
BEEF 2024
SHOW

Pořadí	Ušní č./st. reg.	Jméno zvířete	Chovatel	Majitel
TELATA - JALOVÍČKY				
NV	482684981 CZ	IRIS Z KUNÍNA	Poruba Jan, Šenov u N.J.	Poruba Jan, Šenov u N.J.
2	244772942 CZ	ROZINKA ZE SV. KATEŘINY	Loos Adolf, Hora Svaté Kateřiny	Loos Adolf, Hora Svaté Kateřiny
3	53898964 CZ	INNA Z PROSÍČEK	Velát Jaroslav, Horní Prosička	Velát Jaroslav, Horní Prosička
TELATA - BÝČCI				
NV	829671081 CZ	IDUN Z KUNÍNA	Poruba Jan, Šenov u N.J.	Poruba Jan, Šenov u N.J.
2	864495081 CZ	JACKPOT Z KUNÍNA	Poruba Jan, Šenov u N.J.	Poruba Jan, Šenov u N.J.
3	324690034 CZ	IVÁNEK Z TODNĚ P*	Farka Martin, Todně	Farka Martin, Todně
MLADŠÍ JALOVICE				
NV	443569981 CZ	CHARISMA Z KUNÍNA	Poruba Jan, Šenov u N.J.	Poruba Jan, Šenov u N.J.
2	237710942 CZ	JESSIE ZE SV. KATEŘINY P*	Loos Adolf, Hora Svaté Kateřiny	Loos Adolf, Hora Svaté Kateřiny
3	983273961 CZ	ISKRA Z ČÁSTKOVIC	Šindler Petr, Částkovice	Šindler Petr, Částkovice
STARŠÍ JALOVICE				
NV	945416931 CZ	CHARLOTA ZE SEMIC R*	Farma Semice s.r.o, Semice	Farma Semice s.r.o, Semice
2	945426931 CZ	CHANEL ZE SEMIC R*	Farma Semice s.r.o, Semice	Farma Semice s.r.o, Semice
3	919956961 CZ	CHIQUITA Z ČÁSTKOVIC	Šindler Petr, Částkovice	Šindler Petr, Částkovice
MLADŠÍ KRÁVY				
NV	832529961 CZ	GWEN Z ČÁSTKOVIC	Šindler Petr, Částkovice	Šindler Petr, Částkovice
2	858784931 CZ	GLENA Z TODNĚ F/+ P*	Farka Martin, Todně	Farka Martin, Todně
3	381185981 CZ	GRACIE Z KUNÍNA	Poruba Jan, Šenov u N.J.	Poruba Jan, Šenov u N.J.
STARŠÍ KRÁVY				
NV	364058981 CZ	ESTER VFU	Veterinární univerzita Brno	Veterinární univerzita Brno
2	195471942 CZ	RAMIČKA ZE SV. KATEŘINY	Loos Adolf, Hora Svaté Kateřiny	Loos Adolf, Hora Svaté Kateřiny
3	672603961 CZ	CAROLI Z ČÁSTKOVIC	Šindler Petr, Částkovice	Šindler Petr, Částkovice
PLEMENNÍ BÝCI VYBRANÍ V ROCE 2024				
NV	IIL 289	CHINASKI Z TODNĚ V*	Farka Martin, Todně	Farka Martin, Todně
2	IIL 332	PIANO	Klemm e.K., M.Limousin-Hof, Hartmannsdorf	Kopsa Milan, Ludvíkovice
3	IIL 267	CHARIVARI ZE SV. KATEŘINY V*	Loos Adolf, Hora Svaté Kateřiny	Loos Adolf, Hora Svaté Kateřiny
PLEMENNÍ BÝCI DO 3 LET				
NV	IIL 073	CHROM Z TODNĚ P*	Farka Martin, Todně	Farka Martin, Todně
2	IIL 204	CHARLEE ZE SEMIC R*	Farma Semice s.r.o, Semice	Farma Semice s.r.o, Semice
3	IIL 180	SOLEIL	Gaec Lebourg, Le Peu, Maison Feyne	Loos Adolf, Hora Svaté Kateřiny
PLEMENNÍ BÝCI NAD 3 ROKY				
NV	ILI 352	ROLEX P*	Bros Jean-Jacques, Neuville	Loos Adolf, Hora Svaté Kateřiny
2	ZIL 255	DALÍK VFU	Veterinární univerzita Brno	Černěveský Háj s.r.o.
3	ZIL 647	LUXOR	Klemm e.K., M.Limousin-Hof, Hartmannsdorf	Loos Adolf, Hora Svaté Kateřiny

Šampion

IIL 073	CHROM Z TODNĚ P*
---------	------------------

Rezervní šampion

364058981 CZ	ESTER VFU
--------------	-----------

Výsledková listina

6. jihočeské Angus show

Pořadí	Ušní č./st. reg.	Jméno zvířete	Chovatel	Majitel
TELATA - JALOVÍČKY				
NV	999637931 CZ	BOROVKA HENRIETTA I637 ET	BOROVKA AgroTrading s.r.o.	BOROVKA AgroTrading s.r.o.
2	694054932 CZ	JOY DF	Fikerle Daniel, Bc., Újezdec	Fikerle Daniel, Bc., Újezdec
3	299080951 CZ	JASMÍNA RED ZE STVOLÍNEK	Hromas Jan, Stvolínky	Hromas Jan, Stvolínky
TELATA - BÝČCI				
NV	318789034 CZ	JASMÍN RED Z RANČIC 16N	Šebelka Milan, SZ, Rančice	Šebelka Milan, SZ, Rančice
2	330444034 CZ	JACK Z PĚČÍNA	Lepša Vladimír, Pěčín	Lepša Vladimír, Pěčín
3	321049034 CZ	BOROVKA CAPITALIST I049 ET	BOROVKA AgroTrading s.r.o.	BOROVKA AgroTrading s.r.o.
JALOVICE 12 - 24 MĚSÍCŮ				
NV	911484931 CZ	IRENA RED Z PĚČÍNA	Lepša Vladimír, Pěčín	Lepša Vladimír, Pěčín
2	950957931 CZ	BOROVKA PILA I957	Borovka Daniel, Chlum	Borovka Daniel, Chlum
3	549646953 CZ	CHELSEA Z JAKUBOVIC	VETLABFARM s.r.o., Jakubovice	VETLABFARM s.r.o., Jakubovice
MLADŠÍ PRVOTELKY A KRÁVY NA 2 TELETI				
NV	805130961 CZ	CHIARA Z RANTÍŘOVA	Šašek Vladimír ml., Ing., Rantířov	Šašek Vladimír ml., Ing., Rantířov
2	873189931 CZ	CHELSI Z PĚČÍNA LL	Lepša Lukáš, Pěčín	Lepša Lukáš, Pěčín
3	863181931 CZ	HORKA Z PĚČÍNA	Lepša Vladimír, Pěčín	Lepša Vladimír, Pěčín
STARŠÍ PRVOTELKY A KRÁVY NA 2 TELETI				
1	897368931 CZ	VANESSA RED Z RADHOSTIC	Kofroň Jan, Ing., Radhostice	Kofroň Jan, Ing., Radhostice
2	656703932 CZ	HORKA DF	Fikerle Daniel, Bc., Újezdec	Fikerle Daniel, Bc., Újezdec
STARŠÍ KRÁVY NA 3 A VÍCE TELATECH				
NV	563138931 CZ	BĚTA RED Z RANČIC 14D	Šebelka Milan, SZ, Rančice	Šebelka Milan, SZ, Rančice
2	522593300536 UK	BALLINDALLOCH FERN U536	Ballindalloch Home Farms, Banffshire	Borovková Petra, Chlum
3	682898931 CZ	EVONA Z CHODČE WT/WT	Opekar Jan, Chodeč	Opekar Jan, Chodeč
PLEMENNÍ BÝCI VYBRANÍ V ROCE 2024				
NV	AAB 729	INDIANA Z CUNKOVA	Farma Kozák, s.r.o.	OPB Cunkov s.r.o.
2	AAB 636	ITALIAN RED Z RADHOSTIC	Kofroň Jan, Ing., Radhostice	Kofroň Jan, Ing., Radhostice
3	AAB 549	IMPERIAL IKAR	Zítek Jaroslav, Pechova Lhota	Zítek Jaroslav, Pechova Lhota
PLEMENNÍ BÝCI DO 3 LET				
1	AAB 314	MEWIL CHRISTIÁN 41L	Vráblík Miroslav, Ing., Trhové Sviny	Hruška Jaroslav, Borovany
2	AAB 318	CHUSTER RED OLŠAVA	Olšava eko s.r.o., Sehradice	Hromas Jan, Stvolínky
PLEMENNÍ BÝCI NAD 3 ROKY				
NV	AAA 898	HUGO Z PĚČÍNA LL ET	Lepša Lukáš, Pěčín	Lepša Lukáš, Pěčín
2	AAA 135	FARGO RED ZDB WT/WT	ZD Brloh	ZD Brloh
3	AAA 920	HOSTINSKÝ Z RANTÍŘOVA	Šašek Vladimír ml., Ing., Rantířov	Týmová Kateřina, Dolní Němčice

Šampion

AAA 898	HUGO Z PĚČÍNA LL ET
---------	---------------------

Rezervní šampion

805130961 CZ	CHIARA Z RANTÍŘOVA
--------------	--------------------

Šampioni

5. jihočeské Limousine show

Jihočeská
BEEF 2024
SHOW

Šampion plemene:
Chrom z Todně P*
kategorie: **Mladí býci do 3 let**
státní registr: **IIL 073**
chovatel a majitel: **Farka Martin, Todně**

Rezervní šampion plemene:

Ester VFU

kategorie: **Starší krávy**

ušní číslo: **364058981 CZ**

chovatel a majitel: **Veterinární univerzita Brno**

Nejlepší chovatelská skupina:
Farma Semice s.r.o., Semice

Vítězové

5. jihočeské Limousine show

Iris z Kunína, ušní číslo: 482684981 CZ
kategorie: **Telata jalovičky**
Chovatel a majitel: **Poruba Jan, Šenov u N.J.**

Charisma z Kunína, ušní číslo: 443569981 CZ
kategorie: **Mladší jalovice**
Chovatel a majitel: **Poruba Jan, Šenov u N.J.**

Gwen z Částkovic, ušní číslo: 832529961 CZ
kategorie: **Mladší krávy**
Chovatel a majitel: **Šindler Petr, Částkovice**

Idun z Kunína, státní registr: 829671081 CZ
kategorie: **Telata býčci**
Chovatel a majitel: **Poruba Jan, Šenov u N.J.**

Charlota ze Semic R*, státní registr: 945416931 CZ
kategorie: **Starší jalovice**
Chovatel a majitel: **Farma Semice s.r.o., Semice**

Chinaski z Todně V*, státní registr: IIL 289
kategorie: **Plemenní býci vybraní v roce 2024**
Chovatel a majitel: **Farka Martin, Todně**

Rolex P*, státní registr: ILI 352
kategorie: **Plemenní býci nad 3 roky**
Chovatel a majitel: **Bros Jean-Jacques, Neuville**

Šampioni

6. jihočeské Angus show

Jihočeská
BEEF 2024
SHOW

Šampion plemene:

Hugo z Pěčina LL ET

kategorie:
Plemenní býci nad 3 roky

státní registr:
AAA 898

chovatel a majitel:
Lepša Lukáš, Pěčín

Rezervní šampion plemene:

Chiara z Rantířova

kategorie:
**Mladší prvotelky
a krávy na 2 teleti**

ušní číslo:
805130961 CZ

chovatel a majitel:
**Šašek Vladimír ml., Ing.,
Rantířov**

Nejlepší chovatelská skupina:

**VETLABFARM s.r.o.,
Jakubovice**

Vítězové

6. jihočeské Angus show

Borovka Henrietta I637 ET, ušní číslo: 999637931 CZ

kategorie: **Telata jalovičky**
Chovatel a majitel: **BOROVKA AgroTrading s.r.o.**

Irena Red z Pěčina, ušní číslo: 911484931 CZ

kategorie: **Jalovice 12–24 měsíců**
Chovatel a majitel: **Lepša Vladimír, Pěčín**

Běta Red z Rančic 14D, ušní číslo: 563138931 CZ

kategorie: **Starší krávy na 3 a více telatech**
Chovatel a majitel: **Šebelka Milan, SZ, Rančice**

Jasmín Red z Rančic 16N, státní registr: 318789034 CZ

kategorie: **Telata býčci**
Chovatel a majitel: **Šebelka Milan, SZ, Rančice**

Vanessa Red z Radhostic, ušní číslo: 897368931 CZ

kategorie: **Starší prvotelky a krávy na 2 teleti**
Chovatel a majitel: **Kofroň Jan, Ing., Radhostice**

Indiana z Cunkova, státní registr: AAB 729

kategorie: **Mladí plemenní býci**
Chovatel a majitel: **Farma Kozák, s.r.o. / OPB Cunkov s.r.o.**

Mewil Christian 41L, státní registr: AAB 314

kategorie: **Plemenní býci do 3 let**
Chovatel a majitel: **Vráblík Miroslav, Ing., Trhové Sviny /
Hruška Jaroslav, Borovany**

Výsledková listina

Chovatelské skupiny

Jihočeská
BEEF 2024
SHOW

Limousine

Pořadí	Ušní č./st. reg.	Jméno zvířete	datum narození
1	Farma Semice s.r.o, Semice		
	945426931 CZ	CHANEL ZE SEMIC R*	5. 8. 2022
	945416931 CZ	CHARLOTA ZE SEMIC R*	17. 7. 2022
	IIL 204	CHARLEE ZE SEMIC R*	18. 9. 2022
2	Poruba Jan, Šenov u N.J.		
	482684981 CZ	IRIS Z KUNÍNA	1. 11. 2023
	829671081 CZ	IDUN Z KUNÍNA	14. 10. 2023
	381185981 CZ	GRACIE Z KUNÍNA	10. 12. 2020
3	Loos Adolf, Hora Svaté Kateřiny		
	244771942 CZ	RAVIOLA ZE SV. KATEŘINY P*	21. 1. 2024
	237710942 CZ	JESSIE ZE SV. KATEŘINY P*	17. 11. 2022
	228791942 CZ	TÁŇA ZE SV. KATEŘINY	13. 11. 2021
	195471942 CZ	RAMIČKA ZE SV. KATEŘINY	18. 11. 2017
	IIL 267	CHARIVARI ZE SV. KATEŘINY V*	3. 12. 2022

Aberdeen angus

Pořadí	Ušní č./st. reg.	Jméno zvířete	datum narození
1	VETLABFARM s.r.o., Jakubovice		
	552414953 CZ	JENOVÉFA Z JAKUBOVIC	9. 2. 2024
	549652953 CZ	IDA Z JAKUBOVIC	19. 1. 2023
	448012953 CZ	EVOLUCE Z JAKUBOVIC	9. 2. 2018
	AAB 397	CHASER Z JAKUBOVIC	23. 12. 2022
2	Kofroň Jan, Ing., Radhostice		
	43660934 CZ	LÍSKA RED Z RADHOSTIC	12. 1. 2024
	999522931 CZ	JACKIE RED Z RADHOSTIC	21. 1. 2023
	897368931 CZ	VANESSA RED Z RADHOSTIC	18. 3. 2021
	791257931 CZ	KALINA RED Z RADHOSTIC	21. 2. 2019
	AAB 636	ITALIAN RED Z RADHOSTIC	30. 1. 2023
3	Lepša Lukáš, Pěčín		
	911484931 CZ	IRENA RED Z PĚČÍNA	19. 2. 2023
	873189931 CZ	CHELSEI Z PĚČÍNA LL	17. 2. 2022
	670784931 CZ	ESTER Z PĚČÍNA LL	19. 4. 2018
	AAA 898	HUGO Z PĚČÍNA LL ET	30. 3. 2021

Junior team ČSCHMS

Sobota 24. 8. 2024, rozhodčí: Tanya Belsham, Kanada

Junioři 6 až 11 let

(8 soutěžících)

Pořadí	Jméno soutěžícího
1	Tereza Farková
2	Tereza Lepšová
3	Matyáš Farka

Junioři 12 až 16 let

(12 soutěžících)

Pořadí	Jméno soutěžícího
1	Mariana Šašková
2	Lenka Krňoulová
3	Kristýna Gerö

Junioři 17 až 25 let

(22 soutěžících)

Pořadí	Jméno soutěžícího
1	Katrin Podzemná
2	Jan Borovka
3	Ondřej Lukeš

Vítězové

Soutěž Junior team

Jihočeská
BEEF 2024
SHOW

Tereza Farková
první místo
Junioři 6 až 11 let

Tereza Lepšová,
Matyáš Farka
druhé místo
a třetí místo
Junioři 6 až 11 let

Zleva:
Kristýna Gerö
třetí místo

Lenka Krňoulová
druhé místo

Mariana Šašková
první místo

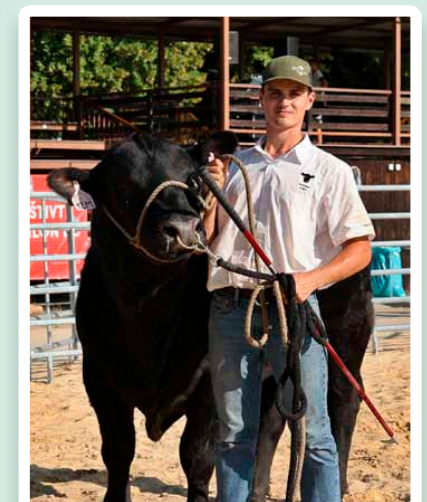
Junioři 12 až 16 let

Katrin Podzemná
první místo
Junioři 17 až 25 let

Jan Borovka
druhé místo
Junioři 17 až 25 let

Ondřej Lukeš
třetí místo
Junioři 17 až 25 let

Aubrac Tour de France 2024

Bc. Aneta Pávišová
Klub chovatelů plemene aubrac

Celá výprava na jedné ze zastávek po cestě do Francie

Ve dnech 11. - 14. března 2024 navštívila skupina chovatelů, členů Klubu plemene aubrac a příznivců plemene Francii, konkrétně oblast L'Aubrac, tedy „kolébku“ plemene. Cílem byla návštěva pětice farem a testační stanice.

Bohatý program pro nás připravil francouzský chovatel a přední odborník především na plemeno salers, ale také aubrac a charolais, Laurent Antignac.

Laurent se zaměřuje na export špičkových zvířat z Francie prakticky do celého světa a také vlastní farmu, kde se soustředí na chov právě plemene salers. Můžete si ho také si pamatovat například, jako sudího z Animal Techu 2023 a to právě i pro plemeno aubrac.

Naši cestu jsme nemohli začít nikde jinde než v Cunkově na odchovně pana Ing. Kozáka. Odtud nás čekalo zhruba 1500km

do hotelu Hotel-Restaurant Logis l'Aubrac Laguiole. Hotel měl skvělou atmosféru budící velkou oblibu v plemeno. Nejenom, že jsme zde ochutnali výborné steaky z „aubraca“, či skvělé červené víno, ale také místní specialitu zvanou Aligot. Aligot je bramborová kaše s velkou dávkou čerstvého sýra, která má velmi lákavou táhnoucí se konzistenci, se kterou obsluha při servírování obvykle předvádí menší show.

Láska k plemeni aubrac na každém rohu

Krásy chovů plemene Aubrac

Byl před námi první, velmi nabitý den poznávání krás plemene aubrac. První zastávkou naší cesty byl vysoce extenzivní chov pana Régise Chardaira. Tento chovatel je již 4. generací hospodařící v chovu, kdy hlavním požadavkem jsou vysoce funkční zvířata, tudíž tradiční „rustikální typ“. Hospodaří zde se svou manželkou spolu s jedním zaměstnancem na 200 ha. Největší podíl obhospodařované plochy tvoří pastviny, minoritní složkou je pěstování obilovin (přibližně 6km od stáje), čímž je tento chovatel poměrně výjimečný. Jelikož typická oblast pro plemeno aubrac není příliš vhodná pro pěstování obilovin, a tudíž ani pro následnou produkci slámy, jsou tak chovatelé nuceni naprositou většinu slámy nakupovat.

Chov disponoval dvěma stáje-mi. První a zároveň starší stáj, byla určena pro jalovice, starší a mladší býky a částečně pro matky s telaty. Systém ustájení zde byl vazný s betonovým povrchem, kvůli šetření slámou. Telátka měla svoji školku a v době krmení se dvakrát denně poušteli k matkám.

Druhá stáj, novější, byla určena pouze pro matky s telaty. Systém ustájení byl volný stlaný a pro telata byly vybudované školky. I zde měl chovatel nastavený systém, jak šetřit co nejvíce slámu. Krávy zavírá dvakrát denně na čtyři hodiny do krmiště pomocí hedlocku, kde mají prostor v klidu se nažrat a zároveň stojí na roštové podlaze. Telata jsou mezitím zavřená ve školce, kde odpočívají. Po čtyřech hodinách jsou matky s telaty k sobě opět puštěny. Tento systém je

výhodný jak z hlediska šetření slámy, tak i pro lepší ochočení zvířat a následnou lepší manipulaci s nimi. Chovatel nám také prozradil, že z hlediska silné hierarchie ve stádě především kvůli rohům najdeme při každém krmení krávy v hedlockách vždy na stejném místě.

Celkově je zde chováno 130 matek, z nichž chovatel každoročně odchová přibližně 125 telat. Ve Francii je inseminace využívána zhruba z 15% a vede zde především přirozená plemenitba.

První otelení u jalovic chovatel požaduje ve 3 letech a chovateli začíná telicí sezóna kolem 15. ledna. V období porodů chovatel každý den měří zvířatům přibližně 5-6. den před porodem teplotu. Krátce před otelením má chovatel vyzorované, že mají krávy teplotu zhruba 40 °C,

Konečně v cíli

Výborné jídlo v Hotel-Restaurant Logis l'Aubrac Laguiole

Jalovičky v chovu pana Régise Chardaira

Plemenní býci využívání
k přirozené plemenitbě v chovu
pana Régise Chardaira

Stáj pro matky s telaty v době krmení v chovu pana Régise Chardaira

Telátka z chovu pana Cedrica Dijolse

ovšem 12 hodin před otelením teplota klesá přibližně na 38°C. V momentě, kdy chovatel tento trend u krávy objeví, přesouvá ji na porodnu.

Co se týče výživy, tak chovatel krmí v zimním období pouze seno a v letním období se spoléhá na pastvu. To bylo především znát na kondici krav, kdy jejich průměrná hmotnost byla někde okolo 600-650 kg. Chovateli tato strategie velmi zlepšuje nejenom ekonomiku chovu, ale i reprodukci, zdraví a dlouhověkost krav. Nejstarší krávy, kterou v tomto chovu najdeme je 25 let, průměrně zde ale najdeme krávy ve věku okolo 10-12 let. Ročně dělá přibližně 30% obnovu stáda. Hlavními selekčními znaky u krav, na kterých chovatel lpí jsou snadné porody, dobré končetiny a pěkné vemeno. U býků, které si vybírá do plemenitby se zaměřuje hlavně na kvalitu končetin, pevnou konstituci, rovná záda a velký mulec.

Chovatel prodává zástavová zvířata, která přikrmuje jádrem, kdy mezi jeho nejčastější zákazníky patří především Itálie a Alžírsko.

Tento chov byl velmi zajímavý, protože jednoznačně dokazoval to, že plemeno aubrac dokáže i z „mála udělat hodně“, vytvořit z poměrně méně kvalitních vstupů téměř dokonalé výstupy.

Chov Jeana Desprese

Naše druhá zastávka byla u chovatele Jeana Desprese, který se nezaměřuje na produkci ple-

menných zvířat, ale na produkci jatečných zvířat. Chovatel má 80 krav plemene aubrac, z nichž je většina do určité míry křížená s plemenem parthenaise, kvůli většímu osvalení. Právě kvůli výraznému osvalení u telat si chovatel musí zhruba u 50% porodů pomoci telící tyčí. Jalovice chovatel veze na porážku přibližně ve 3 letech s průměrnou hmotností na háku 450 kg, se zařazením podle systému SEURO-

PU nejčastěji do kategorie U. Vykrmuje taktéž krávy přibližně do hmotnosti kolem 900-1000 kg s výtěžností 50-60% a cenou kolem 7-8€ za 1 kg na háku do 10 let stáří. Po 10. roce se cena snižuje o 0,5€.

Návštěva u Cedrica Dijolse

Následně jsme pokračovali do velmi kvalitního chovu pana

Cedrica Dijolse. Tento chovatel se nám pochlubil krásnými zvířaty, mezi nimiž byly i několika násobné šampionky ze Sommet de l'Élevage. Cedric je 6. generace hospodařící na 240 ha, z nichž 10 ha je využito na pěstování triticales s hlavním účelem produkce slámy. Tato produkce mu ale ovšem nestačí, a tak stejně jako jiní chovatelé nakupuje zhruba 10 kamionů slámy ročně. Chová přibližně 145 krav a za loňský

rok se může pochlubit 140 porody a 147 telaty.

Celkově má chovatel 4 stáje s volným stlaným ustájením pro všechny chované kategorie. Hlavními selekčními znaky, na které se nejen Cedric u plemene aubrac zaměřuje jsou především temperament, pevné končetiny a čtyřhranná pánev pro snadné telení.

To, že se chovatelé aubrac zaměřují na temperament bylo krásně vidět pokaždé když jsme do stáji vešli. Vždy, když jsme se pohybovali v kotcích spolu se zvířaty, tak nikdy nedošlo k neklidným reakcím, zbesilým úprkům či útoku. To dokazuje i fakt, že přesto, že je aubrac plemeno typicky rohaté a chovatelé jim rohy s hrdoostí ponechávají, nedochází mezi zvířaty prakticky k žádným soubojům či zraněním jak zvířat, tak lidí.

Co se týče výživy, tak v zimě krmí pouze senem, nicméně na začátku března začíná pomalu zařazovat i senáže pro zlepšení kondice zvířat. Pastevní sezóna zde pak začíná od 20. května a končí zhruba na konci října.

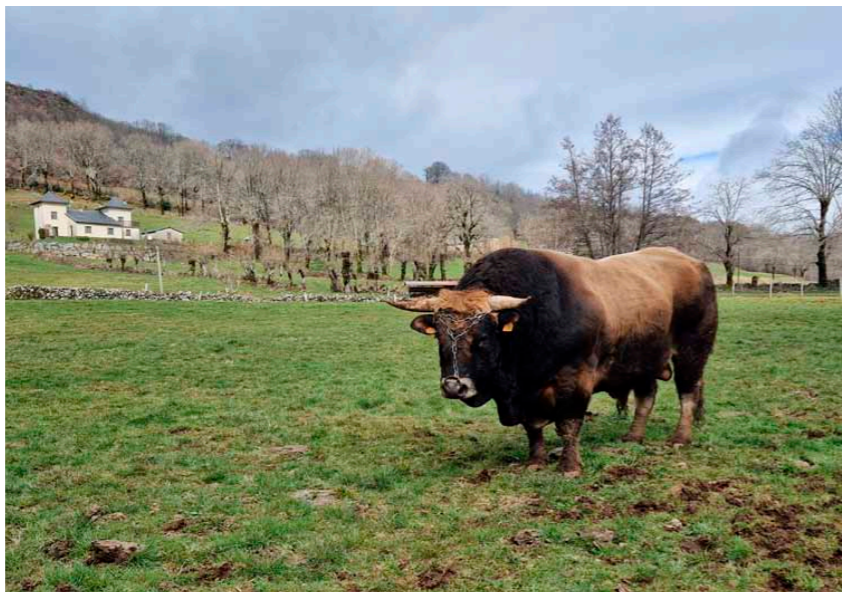

Volné ustájení krav s telaty v chovu pana Cedrica Dijolse

Krávy z chovu pana Cedrica Dijolse

S chovatelem jsme také probírali například od čeho se odvíjí tvar a délka rohů, kdy nám bylo řečeno, že u tvaru záleží především na kvalitním složení krmné dávky. Právě u některých jedinců se v závislosti na složení krmné dávky a ročním období mohou na rozích tvořit „prstýnky“ či kolečka, podle kterých se můžeme dopočítat kolik je danému zvířeti let. Také barevné odstíny srsti se mohou v jednotlivých chovech lišit. Zde záleží především na tom, v jaké nadmořské výšce jsou zvířata chována. Při nadmořské výšce okolo 700 m.n.m a méně je barva srsti krémová či nažloutlá, kdežto na 1 000 m.n.m je zbarvení srsti spíše šedé.

Býk z chovu pana Cedrica Dijolse, který se pravidelně účastní řady výstav

V neposlední řadě nám chovatel předvedl i několik svých plemenných býků se kterými se aktivně účastní výstav a odváží si krásné výsledky.

Čtvrtá zastávka na chovu Didia Dijolse

Poslední zastávkou tento den byl chov pana Didia Dijolse. Chovatel hospodáří na 200 ha. Slámu jako většina chovatelů nakupuje, a to v množství zhruba 100 tun ročně. Chovatel disponuje dvěma stájemi, z nichž nejnovější je 6 let stará stáj pro matky s telaty s volným, stlaným způsobem ustájení. Celá tato stavba chovatele vyšla zhruba na 600 000 €. Druhá stáj byl klasický starý typ s vazným roštovým ustájením pro jalovice a plemenné býky. I tento chovatel měl velmi kvalitní zvířata, se kterými se taktéž chlubí na výstavách pořádaných ve Francii.

Býk kam se podíváš

Třetí a poslední poznávací den jsme hned ráno navštívili Národní testační stanici plemene aubrac, která se nachází v oblasti Saint Chely d'Aubrac. Tato stanice byla založena v roce 1997 a je to jediná testační stanice pro plemeno aubrac ve Francii. Při příjezdu nás vřele přivítal Cy-

ril Leymarie, ředitel plemenné knihy aubrac (UNION AUBRAC) s jeho spolupracovníky.

Na úvod jsme si vyslechli velmi zajímavou přednášku, kde jsme se dozvěděli podstatné informace o testační stanici, plemenné knize a o stavech a rozšíření plemene aubrac ve Francii.

V plemenné knize je momentálně zapsáno přibližně 44 000 krav od 650 chovatelů. Zajímavé je, že z počtu 650 se bezrohosti u aubraců věnují pouze 3-4 chovatelé.

Každý rok je v této stanici hodnoceno zhruba 130-140 býků. Tyto býky vybírají speciální technici, kdy mezi klíčové parametry k výběru patří samozřejmě původ býka, hloubka hrudníku, a především silné a pevné končetiny s širokou pánví – její vnitřní rozměr.

Býci nastupují do stanice přibližně v 9 měsících do první adaptační fáze, které předchází orientační vážení a následná 28denní adaptace na prostředí a kontrola jejich zdravotního stavu. Během této fáze jsou býci

Úvodní prezentace o testační stanici v podání ředitele plemenné knihy Cyrila Leymarie

Testační stanice býků plemene aubrac

krmeni především senem s přídatkem jadrného krmiva 1-1,5 kg/kus/den. Dále následuje fáze samotného testu (kontrolní období), která trvá 3x 28 dní. Při přechodu do této fáze se opět provádí vážení býků a následně vždy po 28 dnech probíhá kontrolní vážení. Celkově tato fáze trvá 84 dní. Po skončení testu se býci nejen znovu zváží, ale prodou i lineárním hodnocením a je u nich provedena pelvimetrie kvůli stanovení snadnosti telení. Základem krmné dávky je opět kvalitní seno a 2,3-2,5 kg/kus/den přídatek jadrného krmiva, kdy se snaží dosáhnout přírůstků 1,1 kg/den. Třetí a poslední fází je fáze stanovení výsledků u jednotlivých býků s dopomocí společnosti GenEval, kam se údaje o býcích zasílají. Uděluje se jim kvalifikační stanice, vybírají se vhodné jedinci do inseminační stanice a stanovuje se jejich následný způsob prodeje. Většinou jsou vybráni 2-3 nejlepší býci do inseminační stanice, 50% nejlepších býků se prodá v aukci na testační stanici a zbytek jde do soukromého prodeje mezi chovatele. Odchov jednoho býka na této stanici vyjde chovatele přibližně na 780 euro.

Dnem 22. března startují na stanici aukce býků. Tyto aukce jsou velmi oblíbené a s kapacitou přibližně pro 250 osob je zde vždy maximálně plno. V průměru se

zde býci draží kolem 10 000 € a nejdražší býk zde byl vydražen kolem 13 000 €. Ani jeden býk stanici nepatří, všechno to jsou býci chovatelů, kteří je po skončení testu buďto mohou dát do aukce nebo si je odvést domů.

Také zde probíhá testování experimentálního programu PRE-FATA. Jedná se o čipy umístěné do ušních boltců, které pomáhají sledovat například aktivitu býků, činnost bachoru nebo měří a vyhodnocují příjem krmiva.

Na samotný závěr přednášky jsme s Cyrilem řešili požadavky plemenné knihy týkající se váhy, výšky v kříži či postavení končetin. Francouzi tyto parametry hodnotí poněkud jinak než my, respektive neváží a neměří zvířata v 120, 210 a 360 dnech. Podle Cyrilova odhadu se váhy býčků pohybují ve 120 dnech v průměru 185 kg, ve 210 dnech 280 kg a v 365 dnech váží býčci kolem 490 kg. Tyto údaje však neberou jako selekční kritérium, nýbrž jako plusové body nebo penalizaci pro matku či otce býčka.

Testační stanice býků plemene aubrac

Cílová hmotnost u dospělého býka by se měla pohybovat kolem 1000 až 1200 kg, vyšší hmotnosti jsou nežádoucí. Cílem jsou zvířata spíše s menším rámcem, širokým hrudníkem a naprostě gró zde hrají končetiny. Končetiny jsou hlavním selekčním kritériem. Aby tato stanice produkovala býky s velmi kvalitními pevnými a silnými končetinami, stojí býci celou dobu testu na betonu s vazným ustájením, kde díky tomu probíhá přirozená selekce na tento znak. Celkově takto vyřadí přibližně 15% býků. Rozhodující je pro ně především funkčnost končetin než například jejich zaúhlení. Výška v kříži by podle Cyrilových odhadů měla být zhruba u ročního býčka 1,15 m, ale taktéž se nejedná o selekční kritérium. U dospělého býka požadují výšku v kříži 1,4 m, u krávy pak 1,35 m.

Na závěr této návštěvy jsme pak společně s Cyrilem a jeho spolupracovníky poobědvali v nedaleké restauraci, kde jsme si všichni velmi pochutnali na tříchodovém menu plném francouzských specialit.

Cesta k bezrohosti

Naše úplně poslední poznávací kilometry vedly na farmu pana Jean Oliviera Laurence. Tento

Ukázka homozygotně bezrohého býka spolu s chovatelem Jean Olivier Laurens

chovatel se od doposud navštívených chovatelů lišil jednou zásadní věcí, a to tím, že je jediný chovatel ve Francii, který chová a produkuje homozygotně bezrohého jedince plemene aubrac.

Svoji první farmu založil v roce 1995 v departmentu Lozère. V roce 2006 ale přesunul svůj chov na farmu do departmentu Cantal, kterou jsme my, v rámci tour, navštívili.

Jean je místopředsedou odboru Aubrac v Cantalu (sdružení chovatelů Aubrac v Cantalu), zároveň správce financí představenstva Union Aubrac a člen správních rady OS Aubrac. V těch-

to organizacích zastupuje právě bezrohou genetiku plemene a usiluje o její rozšíření. Jeho otec byl 17 let předsedou Union Aubrac a tak jde vidět, že jablko nepadlo daleko od stromu.

Na vzniku bezrohosti u plemene aubrac se podílelo vícero plemen. Největší zásluhu ale nese především plemeno shorthorn, masný simentál a aberdeen angus.

Jean obhospodařuje kolem 140 ha půdy a jeho základní stádo tvoří celkem 76 krav, přičemž z toho je 21 krav bezrohých (4 homozygotně bezrohých a 17 heterozygotně bezrohých).

O bezrohost u plemene aubrac se tento chovatel začal zajímat již v roce 2010, kdy výsledkem bylo, za spolupráce s Aurivou, přenesení 3 sexovaných samčích bezrohých embryí. Z těchto embryí se nakonec v roce 2013 narodil heterozygotně bezrohý býk. Tohoto býka můžeme znát pod jménem LOBRAC EFB, jakožto prvního bezrohého aubrac býka narozeného ve Francii a také otce hojně inseminačně používaného homozygotně bezrohého býka OTTA 657 EFB. Taktéž v jeho chovu můžeme vidět babičku SPIROUA PP, dalšího z oblíbených inseminačně používaných býků. V roce 2019 nakoupil malé stádo bezrohých zvířat z Německa. Jednalo se o 9 heterozygotně bezrohých krav, homozygotně bezrohého býka a 4 jalovice (3 heterozygotně bezrohých, 1 homozygotně bezrohá) pro rozšíření svého dosavadního chovu.

Zajímali jsme se o to, zda chovatel pozoruje mezi rohatými a bezrohými zvířaty rozdíly v exteriéru, temperamentu či užitkových vlastnostech. Chovatel uvádí, že aubrac je povahově velmi klidné zvíře, a u bezrohých jedinců tomu není jinak. Co se týče rozdílů v exteriéru, pozoruje mírné odlišnosti ve tvaru zádě. Šířka zádě zůstává stejná, ovšem zvířata bezrohá mají

Celá skupina na finální zastávce s panem Jean Olivier Laurens a jeho manželkou

výrazně šikmější sklon zádě, což jí dává poměrně „špičatější“ vzhled. Taktéž jeho bezrohá zvířata nevykazují sníženou mléčnost či problémy s porody a odolností. Přesto, že Francouzští chovatelé aubraců preferují spíše rohatou variantu, je i podle zkušeností Jeana zřejmé, že bezrohá varianta začíná být ve světě poměrně hodně populární a její obliba roste.

Co se týče výživy, tak se v letních měsících chovatel samozřejmě spoléhá na pastvu, kdy v případě velkého sucha přikrmuje

senem a senází. V zimě je základem krmné dávky ze 2/3 senáže z 1/3 seno a pro přilepšení dodává chovatel ještě 0,5 kg šrotu z triticale a minerální doplňky.

K dnešnímu dni pracuje chovatel samostatně (spolupráci s Aurivou ukončil před rokem) a věnuje se jak nákupu, tak prodeji velmi kvalitních rohatých a bezrohých zvířat.

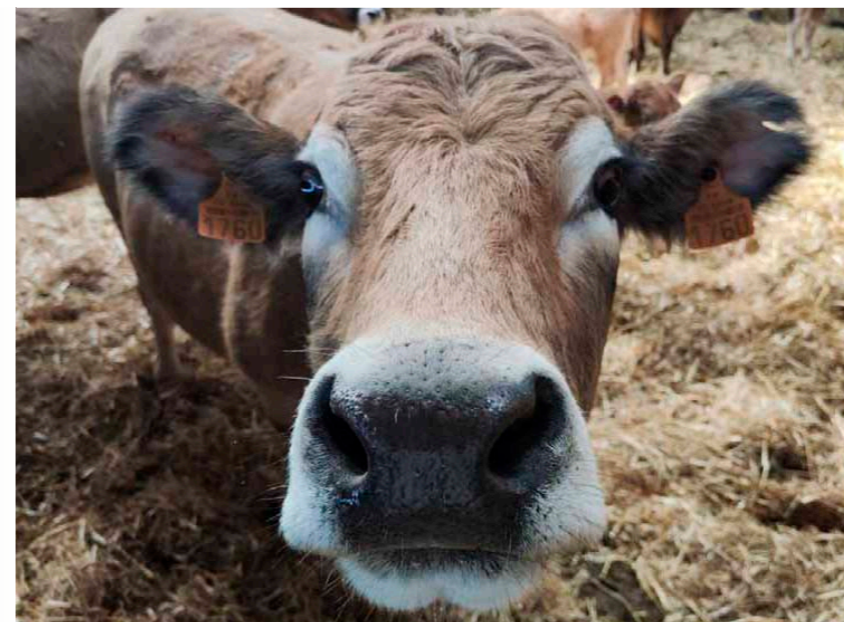
Jean a celá jeho rodina byli velmi příjemnými a vstřícnými hostiteli, kteří nám ukázali jejich krásná zvířata a podělili se s námi o spoustu zajímavých informací. Podle mého názoru jsme naši cestu nemohli zakončit lépe, než právě na jeho půvabné a malinko odlišné farmě.

Závěr

Myslím, že jsme se všichni na této cestě utvrdili v tom, že plemeno aubrac je velmi nadčasové. Toto plemeno je přizpůsobivé, klidné, plodné s vynikajícími mateřskými vlastnostmi, hodící se i do méně příhodných oblastí, které je schopno na maximum využít a že právě díky těmto důležitým vlastnostem jeho obliba, jak ve Francii, tak i u nás v České republice po pravu roste.

Bezrohé jalovice v chovu pana Jean Oliviera Laurence

Bezrohá kráva z chovu pana Jean Oliviera Laurence

Epigenetika a její vliv na reprodukci a užitkovost skotu

Ing. Zuzana Biniová

Český svaz chovatelů masného skotu

Proč máme v těle pouze jeden genetický kód zapsaný v DNA, ale z jedné buňky vzniká zhruba 200 různých druhů buněk zodpovědných za rozmanité množství funkcí? Je genetická informace obsažená v DNA opravdu tím jediným, co jednoznačně určuje a řídí náš život? A proč se daný gen může projevit různými způsoby, v různé intenzitě, či zůstat po celý život neaktivní?

Na tyto otázky se snaží najít odpověď epigenetika, obor studující reverzibilní dědičné změny ve funkci genů, které nastávají bez ohledu na změny v sekvenci jaderné DNA, tedy efekty negenetické.

Jak funguje epigenetika?

Termín epigenetika poprvé použil britský embryolog Dr. Conrad Waddington, který se zabýval výzkumem vývoje embryí a vzniku různých typů tkání z oplozeného vajíčka, a to již v roce 1950. V dnešní době nabývá na významu v humánní medicíně zejména v souvislosti s dědičností obezity či rakoviny a je také často probíraným tématem na konferencích zaměřených na plodnost skotu.

Epigenetické modifikace jsou vázány na DNA, jejímž prostřednictvím aktivují či deaktivují funkci genů, ale nemění jejich pořadí v DNA. Regulace funkce genů je důležitá při produkci proteinů nezbytných pro funkci buněk – je to mechanismus umožňující vznik různých buněk a tkání v kterémkoli organismu.

Byly popsány tři formy epigenetického působení: 1) metylace DNA, 2) histonové modifikace, 3) epigenetické regulace nekódující RNA. Asi nejvíce prozkoumaným příkladem epigenetického působení je metylace DNA, kdy metyly vázané na DNA regulují projev fenotypu různými způsoby. V důsledku toho vznikají například rozdíly mezi včelí matkou a včelími dělnicemi, které mají shodný genom, ale liší se v metylaci až 550 genů.

Epigenetické modifikace se liší na úrovni jedince, jeho orgánů i tkání, a dokonce i na úrovni jednotlivých buněk stejného organismu. Jsou ovlivněny působením vnějších vlivů jako jsou výživa, virové infekce či znečišťující látky. Například vystavení fungicidům, pesticidům a těžkým kovům má negativní vliv na vývoj žláz a na plodnost. Lze říci, že epigenetika působí jako jakási spojnice mezi vnějším prostředím a genetickým založením jedince. Výsledný fenotypový projev jedince je ovlivněn kombinací genetického založení, epigenetických změn a působením vnějšího prostředí. V některých případech mohou být epigenetické změny i dědičné.

Epigenetika a její vliv na užitkové vlastnosti skotu

Při šlechtění skotu došlo k významným změnám ve fenotypu skotu a jejich ustálení v rámci plemen. Jde o znaky jako jsou růstová schopnost, bezrohost, osvalení, mléčnost, odolnost k tepelnému stresu, plodnost a řada dalších. Některé z nich, jako například bezrohost, jsou podmíněny jednoduchou dědičností. U jiných vlastností můžeme pozorovat značnou fenotypovou proměnlivost, a tedy i nízkou dědičnost. Například u skotu lze 32–80% (v závislosti na znaku) aditivní fenotypové proměnlivosti připsat genetické variaci. Kromě toho interakce genotypu s epigenetickými modifikacemi citlivými na životní prostředí přispívá k fenotypové variabilitě a je důležité ji analyzovat.

Byla publikována celá řada studií, které prokázaly souvislost mezi epigenetikou, respektive metylací DNA, a reprodukci skotu, jeho růstem a vývojem, ale i odolností vůči onemocněním. Methylace a její přidružené efekty by tak v budoucnu mohly být využity jako molekulární markery při šlechtění skotu.

Epigenetika a vývoj embryí

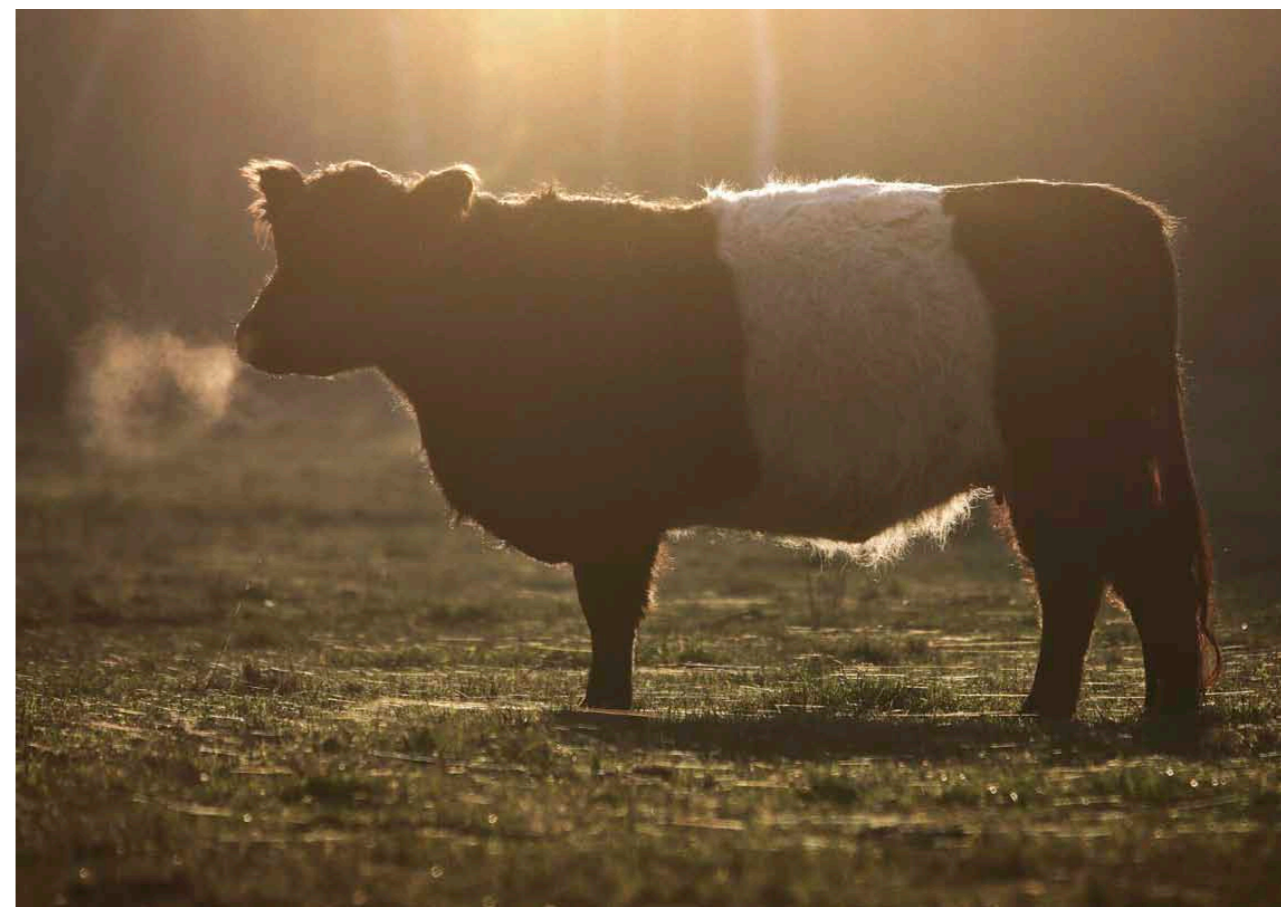
Během vzniku jedince se projevují dvě základní fáze metylace DNA. První se objevuje již ve fázi vývoje zárodečných buněk v těle rodičů, tedy spermií a vajíček. Druhá fáze probíhá v raném embryonálním vývoji, kdy je u skotu většina metylačních procesů ukončena ve stádiu osmi buněk. První z nich je nezbytný pro odstranění a znovuobnovení rodičovských imprintovaných genů. Bez druhého by potom nebyla možná diferenciace buněk a tkání embrya a vznik nového jedince. V těchto fázích mohou stejné sekvence genů obsahovat různé vzory metylace DNA. Epigenetické změny však nenastávají pouze v období embryonálního vývoje, ale některé z nich jsou aktivní i v průběhu života a mohou přispívat ke stárnutí a onemocněním vznikajícím v dospělosti. V metylaci dále hrají roli různé epigenetické metylační regulátory, což jsou látky jako methionin, cholin, kyselina listová a vitamín B12.

Při samotném vývoji embryí se pak úroveň metylace liší mezi těmi vyprodukovanými *in-vitro* a *in-vivo*. Embrya kultivovaná *in-vitro* jsou během fáze embryonální aktivace genů náchylnější ke změnám v metylačních vzorech DNA a obsahují nižší počet metylačních skupin, pravděpodobně v důsledku rozdílů v prostředí *in-vitro* a *in-vivo*. To dokazují i abnormality embryí, plodů, placent a potomstva vyprodukovaných *in-vitro*. Ty jsou často způsobeny nedostatky či odchylkami mezi kultivačním prostředím *in-vitro* a prostředím *in-vivo* (například vnitrobuněčné pH, dostupnost kyslíku), které se následně projeví odchylkami v epigenetických modifikacích a funkcích genů. Epigenetické procesy jsou tedy významné z hlediska přežitelnosti a diferenciace embryí a také hrají roli v metabolismu energie/tuků, což naznačuje, že tyto procesy probíhající v embryonálním stádiu života mají dlouhodobé až celoživotní působení. Předpokládá se, že zejména metabolický stres působící

na embryonální buňky zodpovědné za tvorbu placenty může mít vliv na vývoj organismu v dalším životě.

Epigenetika a oplozovací schopnost spermií

Je všeobecně známo, že plodnost býka hraje zásadní roli v reprodukci skotu a je do značné míry ovlivněna vnějším prostředím a managementem. Chápání role spermií během a po oplození se v minulých letech podstatně změnilo. Dříve se předpokládalo, že vývoj embrya je ovlivněn pouze ze strany matky. Novější výzkumy však prokázaly, že spermie, původně vnímané pouze jako přenašeče genetické informace, hrají významnou roli i v preimplantačním období a během raného embryonálního vývoje a to právě v důsledku přenosu epigenetických faktorů. Geny zděděné z mateřské a otcovské strany mohou mít různé projevy (=genetický imprinting) a také u nich byly nalezeny rozdílné metylace v různých úsecích DNA.

Příkladem rozdílnosti mezi matkou a otcem v přenosu epigenetických znaků jsou anatomické a morfologické rozdíly mezi samicemi muly a mezka, které ve svém genetickém kódu obsahují shodné chromozomy jaderné DNA. Paternální vliv na vývoj embrya však zatím nebyl do detailu popsán.

Epigenetické faktory mohou rovněž sloužit k predikci oplodovací schopnosti býků. U méně plodných býků byly nalezeny epigeneticky podmíněné rozdíly v projevu až 98 genů a zároveň u nich byla zaznamenána nižší úroveň metylace DNA. Naopak u spermií vysoce plodných býků byly zjištěny vyšší hodnoty pro celistvost chromatinu a vyšší koncentrace membránových proteinů, které umožňují látkovou výměnu.

Roste proto zájem o sestavení epigenetických biomarkerů pro plodnost býků a nalezení jejich vztahu k spolehlivým projevům fenotypu.

Epigenetické procesy a užítkovost skotu

Náklady na výživu významně ovlivňují ekonomické výsledky hospodaření. Výživa je nejvýznamnější vnější vliv, který ve spolupůsobení s genomem rozhoduje o růstu, vývoji a fenotypovém projevu jedince.

V nedávné době se ukázalo, že nutriční stimuly ovlivňují epigenetické modifikace v somatických buňkách, které způsobují změny v užítkovosti a možná ovlivňují i náchylnost k onemocněním. Nedostatky ve výživě mění i epigenetický stav zárodečných buněk, jehož důsledkem je snížená plodnost.

Jako konkrétní příklad epigenetického působení podmíněného výživou můžeme použít studii, která se zabývala vlivem přídatku methioninu do krmné dávky na zlepšení metabolismu a imunitních funkcí u vysokobřezích krav. Přídavek methioninu přispěl k celkovému snížení metylace DNA v játrech a k vyšší metylaci receptorů pro mastné kyseliny, což se odrazilo ve zlepšení metabolismu tuků a imunitních funkcí. Kromě toho obohacení výživy methioninem v tomto období naprogramovalo jaterní metabolismus telat udržováním methioninové homeostázy, metylací DNA, stabilizací energetického metabolismu, čímž pravděpodobně přispělo k lepší využitelnosti živin, podpoře růstu a lepšímu vývoji potomstva.

Úroveň metylace ovlivňuje i kvalitu masa. U plemene aberdeen angus byly popsány metylační profily spojené s křehkostí masa a jejich umístění v DNA a k dalšímu testování bylo předvybráno několik metylovaných genů jako biomarkerů pro tuto vlastnost.

Poruchy prostředí, včetně tepelného stresu, stresu z odstavení, stresu z dopravy, patogenů, dietních změn atd., omezují produktivitu hospodářských zvířat prostřednictvím přímých dopadů na epigenetické faktory, genovou expresi, metabolismus a imunitní reakce. Například bylo zjištěno, že epigenetické mechanismy vyvolávají změny metylace DNA v krvi mezi obdobími tepelného stresu a obdobími zotavení u skotu nellore. Stres způsobený transportem krav brahman navíc vyvolal epigenetické změny v krvi krav i jejich potomků.

Vývoj, kterým prošlo odvětví epigenetiky v posledních letech, je poměrně fascinující. Nové poznatky významně vylepšily chápání regulace epigenetických procesů a jejich dědičnost u řady živočišných druhů. Zároveň představují příležitost pro vývoj nových technologií, či změny v managementu chovu skotu, které by mohly neutralizovat škodlivé vlivy prostředí nebo dokonce zlepšovat užítkovost skotu.

Charolais & Simmental show 2024

5. – 6. 10. 2024 • Lysá nad Labem

8. speciální výstava plemene Charolais • 2. speciální výstava plemene Masný Simmentál

Další setkání EUROLIM se konalo v Belgii

Kamil Malát

Český svaz chovatelů masného skotu

Na další setkání EUROLIM se po Francii a Lucembursku delegáti tentokrát sjeli do Belgie. Zde se ve dnech 25. – 27. července konalo v pořadí třetí setkání organizované po “restartu” této evropské platformy pro plemeno limousine. Nechyběli zde ani čeští zástupci, kteří jsou pravidelnými a aktivními účastníky. Vedle vlastního zasedání EUROLIM byla součástí programu návštěva zemědělské výstavy v Libramontu a taktéž limousinských chovů. Zatímco aktivity světové organizace ILC (International Limousine Council) se spíše utlumují, EUROLIM každým dalším mítinkem nabírá na síle. Během setkání se diskutují a řeší technické otázky spojené s plemenářskou prací, které má většina států společné. Nechybí ale ani další důležitá témata spojená například s ekologickými požadavky kladenými na chovatele či propagace sektoru. Velkou zásluhu na oživení EUROLIMu mají Francouzi, kteří se koordinace aktivit ujali a investují do nich nejenom svůj čas a energii, ale podporují je také finančně. K životaschopnosti této platformy ale významně přispívají také reprezentanti dalších států, kteří svým proaktivním přístupem

zabezpečují to, že jsou všichni členové vnímáni jako rovnocenní partneři bez ohledu na velikost populace či historii chovu limousina v dané zemi. Tím je zaručeno, že jednání jsou přínosná pro všechny zúčastněné.

Jednání započalo ve čtvrtek po obědě v belgickém Namuru a končilo až těsně před 19. hodinou, a to se ani nestihly projednat všechny zamýšlené body agendy. Zúčastnila se ho kromě nás a domácích organizátorů početná delegace z Francie, kterou dále doplnili zástupci z Německa, Švýcarska, Lucemburska, Nizozemí, Portugalska, Itálie a Litvy. Irové, Britové a Španělé tentokrát chyběli. Přítomní nebyli ani kolegové z Rakouska či Polska, kteří se účastnili pouze před dvěma lety.

Na úvod zazněly přednášky domácích hostitelů. Jako první se slova ujal Vincent Rabeux, který je dlouholetým chovatelem limousinů a současně prezidentem Herd-Book Limousin Belge. Ten ve své prezentaci uvedl, že první chovy plemene limousine v Belgii vznikly před více než padesáti lety a plemenná kniha

byla založena přesně 24. února 1973. Aktuálně v Belgii chovají něco přes 20 tisíc registrovaných limousinských krav, které se nacházejí na 140 členských farmách. Jak doložil na jednom z grafů, plemeno limousine nabírá v posledních letech na síle. Ačkoliv stále tvoří necelých 8% všech stavů masného skotu v Belgii (89% případů na belgické modrobílé plemeno, zbytek jsou ostatní masná plemena jako je charolais, blonde d'Aquitaine, salers, aubrac či angus), jeho stavy zejména posledních 20 let dynamicky rostou. Hlavním důvodem narůstající popularity limousine mezi belgickými chovateli je podle něj vysoká náročnost chovu domácího plemene (belgického modrobílého skotu), kdy zejména mladší farmáři nechtějí být nepřetržitě připoutáni k farmě, ale chtějí mít čas i na rodinu a své záliby. Belgické modrobílé podle něj sice přináší v porovnání s limousinem vyšší tržby, ale současně se s jeho chovem pojí i vyšší náklady (zejména na výživu a veterinární služby), což v součtu vede k tomu, že ekonomika chovu limousina v Belgii je v porovnání s BM příznivější. Druhým důležitým faktorem je pak to, že Belgičané postupně mění stravovací návyky a část z nich preferuje jiný typ hovězího masa, než jaké nabízí plemeno belgické modrobílé. Maso z tohoto plemene je

extrémně libové a je tak vhodné spíše pro steakovou úpravu než pro přípravu jiných typů pokrmů, pro které je navíc i příliš drahé (typicky burgery). Ve prospěch limousina hraje i fakt, že pochází ze sousední Francie. Díky společnému jazyku a stejnému systému šlechtění, podpořené blízkostí obou zemí, je genetický materiál, ale i odborný servis, Belgičanům snadno dostupný.

Nositelům šlechtitelského programu a výkonem odborných činností je pověřena organizace AWE – Association Wallonne de l'Élevage (Valonská chovatelská asociace), respektive Elevéo ASBL, což je její divize vytvořená pro neziskové odborné činnosti na úseku chovu hospodářských zvířat. Zajímavostí je, že na rozdíl od jiných plemen v případě limousine působí Elevéo po celé Belgii. Složitě politické uskupení Belgie, kdy každá z belgických částí (Valonsko i Vlámko) má svou vládu, své ministry i svou zemědělskou politiku a jiný systém dotací a podpor nekomerčních aktivit vede totiž k tomu, že AWE normálně působí pouze ve valonské, francouzsky mluvící části. Ve Vlámku, holandsky mluvící části země, pro jiná plemena plemenářské činnosti včetně vedení plemenných knih a výkonu KU zajišťuje společnost CRV.

Aby se chovatel mohl stát členem Herd Book Limousin Belge, musí mít minimálně 4 plemeniče zapsané v plemenné knize. Limousinská plemenná kniha je řízena výborem složeným z minimálně 6 a maximálně 12 řádných členů, kteří jsou voleni na 4 roky. Jistou zajímavostí je, že jakmile člen výboru dosáhne věkové hranice 67 let, jeho mandát automaticky zaniká a je namísto něj zvolen jiný člen. O hobby chovatele a přestárlé farmáře tedy zřejmě nemají v Belgii zájem. 😊

Aktivity AWE představil ve své prezentaci Patrick Mayeres. Ten uvedl, že tato chovatelská organizace byla založena po fúzi

Předseda Klubu chovatelů plemene limousine Tomáš Martinek na zasedání EuroLimu (foto: Kamil Malát)

bývalých provinčních chovatelských uskupení v roce 2003 jako jediná ve Valonsku působící chovatelská organizace. Nejprve pro plemeno belgické modrobílé, v roce 2014 začala působit i pro další druhy hospodářských zvířat včetně malých přežvýkavců a počínaje od roku 2018 převzala i vedení plemenné knihy.

Jelikož se společnost AWE zabývá jak nekomerčními aktivitami (vedení plemenných knih, odborné činnosti), tak i obchodní činností (výroba a prodej ID), člení se do dvou divizí. Ty od roku 2019 existují nezávisle na sobě a i kvůli lepší srozumitelnosti došlo k jejich přejmenování – z „AWE asbl“ se stalo

Elevéo a „AWE scrifs“ pak Inovéo. Elevéo je organizovaná jako neziskové sdružení s různými aktivitami v chovu zvířat, včetně vedení plemenných knih, kontroly užitkovosti (lineární hodnocení) a odhadu plemenných hodnot. Inovéo pak funguje na principu obchodního družstva se specializací na výrobu a prodej inseminačních dávek skotu belgického modrobílého plemene, které prodává do celého světa pod obchodní značkou Belgian Blue Group (BBG). Ročně vyrobí 5 milionů inseminačních dávek, z nichž 4 milióny jsou určeny na export. Inovéo pak zaměstnává rovněž inseminační techniky a také odborníky na přenosy embryí.

Dort v barvách EuroLimu (foto: Kamil Malát)

Na dvě přednášky hostitelů navázal Julien Mante z Francie, který představil základní parametry francouzského projektu na sledování emisí metanu v chovu skotu. Tento pětiletý projekt započal teprve v prosinci loňského roku, takže na konkrétní výsledky je příliš brzy. Nicméně v obecné rovině uvedl, že ve Francii je z důvodu dosažení klimatických cílů velký politický tlak na snižování stavů hospodářských zvířat, což Francouze nutí proaktivně v této oblasti konat. Pomáhá jim v tom fakt, že ruka státu je financování podobných projektů otevřena, což jim ulehčuje situaci z pohledu pokrytí nákladů. Cílem projektu je během 10 let snížit francouzské emise metanu produkovaného přežvýkavci o 30%. Toho chtějí Francouzi dosáhnout s pomocí čtyř hlavních pilířů – zlepšením genetiky (která tvoří 10 – 25 %), úpravou managementu chovů (5 – 10 %), změnou krmné dávky (10 – 15 %) a využíváním krmným aditiv redukcí produkci metanu (20 – 50 %). Ve své přednášce shrnul Julien parametry týkající se vlivu na oteplování u různých skleníkových plynů (oxidu uhličitého, oxidu dusného a metanu) s tím, že boj s omezením metanu patří díky krátkému vlivu na oteplování k těm nejlépe dosažitelným. Byl vyzdvižen efekt nepřímých faktorů spojených s produkcí metanu a chovu skotu, které relativně jednoduchou

změnou může každý chovatel udělat bez jakýchkoliv větších investic sám. Mezi ně patří sledování konverze živin a výběr jedinců s lepší konverzí krmiva, zvýšení produkční délky života krav za současného snižování podílu obměny jalovic, snížení věku prvního otelení a snížení průměrné hmotnosti krav při udržení či zvýšení užitkovosti. Hlavním vzkazem tedy je, že díky střední dědivosti, která je u produkce éterického metanu na úrovni cca 15%, je s využitím šlechtění v kombinaci s nepřímými efekty možné vytyčeného snížení produkce metanu dosáhnout, aniž by bylo nutné přistupovat ke snižování stavů chovaného skotu.

Na „klimatické okénko“ navázal nizozemec Alfred Jansen, který se ve svém referátu zaměřil na oblast welfare, které je díky silicím tlaku veřejnosti a nevládních organizací nejenom v Nizozemí pod velkým drobnohledem. Ve svém doporučení odkázal k využívání rustikálních typů skotu, které na jedné straně přinášejí chovateli kýženu užitkovost, na druhé straně vede k přírodnějšímu typu chovaných zvířat nevyžadující zvýšenou péči.

Závěr bloku přednášek patřil Francouzce Solange Faurisson, která představila první dílčí závěry nedávno ustanovené skupiny pro výměnu dat. Cílem,

ke kterému směřují práce, by mělo být vytvoření rozhraní pro digitální sdílení dat. Mělo jít jednak o údaje uvedené na zootechnických osvědčcích a dále pak o poskytování 200 základních SNP nutných pro ověřování původu. Stranou sdílení by neměly zůstat ani výsledky genetických mutací (9 mutací pro myostatin, 2 mutace pro bezrohost – keltská a fríská, rozštěp patra a proto-porfyrie). Všichni účastníci vyjádřili této myšlence podporu, nyní se budou hledat zdroje na vytvoření rozhraní pro sdílení digitálních informací.

V obecné části rozpravy se debatovalo o podmínkách pro vydávání zootechnických osvědčení a zápis zvířat do plemenných knih, ale také o propagaci plemene napříč zeměmi EU, nebo o četnosti setkání členů EUROLIM. Bylo dohodnuto, že jednání se budou konat 2x ročně – jednou ročně přes videokonferenci, podruhé fyzicky. Videose setkání je naplánováno na polovinu prosince 2024, další osobní setkání se uskuteční v České republice na konci dubna 2025. Česká republika se o pořádání ucházela již v loňském roce, belgické jednání tento náš záměr stvrdilo, byť se o konání ucházeli i Portugalci. Ti nakonec ze svého požadavku ustoupili a setkání budou organizovat až v roce 2027, v roce 2026 se uskuteční ve Švýcarsku. Na úplný závěr přítomní delegáti vyplnili přihlášku ke členství v EUROLIM, čímž se oficiálně přihlásili k zájmu o pokračování fungování evropské platformy pro plemeno limousine.

Druhý den se účastníci přesunuli autobusem na 80 kilometrů vzdáleného městečka Libramont, kde se každoročně na konci července koná tradiční zemědělská výstava. Na ní se vedle hospodářských zvířat prezentují i výrobci a prodejci zemědělské a lesnické techniky a samozřejmě firmy spojené se zemědělstvím, včetně bankovního sektoru. Letošní ročník byl již v pořadí osmaosmdesátým, národní šampionát belgických cho-

Posuzování limousinů na výstavě v Libramontu (foto: Kamil Malát)

vatelů limousine měl pořadové číslo 30. Zájem belgických chovatelů o prezentování se na výstavě je veliký, prostory jsou sice rozlehle, nafukovací výstaviště ale není. Proto se jednotlivá plemena a druhy hospodářských zvířat na výstavišti po jednom či dvou dnech střídají. Dva velké výstavní stany plné hospodářských zvířat tak vždy přes noc změni barvu. Limousiny a blondy z prvního dne vystřídali zástupci plemene belgické modrobílé, které zase nahradili belgičtí koně. Tento model klade vysoké nároky na logistiku, ale je zase příznivý pro chovatele, kteří na výstavě nemusí trávit dlouhé dny po celou dobu konání veletrhu. Každý chovatel si dopravu zajišťuje a hradí sám, takže se organizátoři mohou soustředit pouze na sanitaci ustájení. Tu

zabezpečuje cca 250 až 300 dobrovolníků z řad mladých chovatelů a studentů, kteří vypomáhají s úplně vším, co se na výstavě děje – od kontroly lístků na pokladnách až po péči o zvířata. Celý model výstavy je poměrně jednoduchý, ale zároveň velmi funkční. Určitým překvapením bylo, že úplně všechna zvířata bez výjimky jsou ve výstavních stanech vyvázána. Vedle 1,5 tuny vázícího plemenného býka běžně stojí kráva se svým teletem; využít je opravdu každý centimetr ustajovací plochy. Přišlo nám, že ustajovací prostor je tak nahuštěný, že zvířata mají problém si pohodlně lehnout. Vychází to asi ze snahy uspokojit pokud možno všechny zájemce o vystavování zvířat. Aby ne, vždyť limousinů bylo na výstavu přihlášeno rovných 160.

Při ustájení je využit doslova každý centimetr plochy (foto: Kamil Malát)

Celodenní soutěž limousinů hodnotil francouzský sudí Sylvian Boyer, chovatel z Gaec Bonnet-Boyer Chateau-Chervix. Stošedesátka přihlášených zvířat pocházela od pouhých 19 chovatelů, někteří z nich tak měli na výstavě i více než 25 zvířat. Ani vysoké počty se však nijak negativně neprojevíly na tom, že by chovatelé nezvládli přípravu zvířat či jejich vychození. Všechna zvířata se v travnatém (později díky dešti rozbahněném) venkovním ringu pohybovala koordinovaně, nezaznamenali jsme jediný náznak toho, že by během předvádění „divočela“. Plemenní býci byli předváděni bez výjimky na tyči, jinak to ani podle pravidel není možné. Na farmách nikdo způsob manipulační s býky neřeší, na jakýchkoliv veřejných vystoupeních však musí být býci kvůli bezpečnosti předváděni od určitého věku výhradně na tyči. Zajímavým zjištěním bylo, že vítěz kategorie je vybrán vždy, ačkoliv je obsazena třeba jen dvěma zástupci. Krávy, které se otelily na sklonku léta loňského roku, soutěžily bez telat. Kvalita zvířat byla celkově vyrovnaná a naplnila naše očekávání. Zhruba 15% z vystavených zvířat byli jedinci importovaní z Francie.

Šampionem mladých býků byl vyhlášen bezrohý ULYS P DU TIGE DE BURESSE (otec Rabat P), bezrohou vítězkou jalovic se stala 1311 ELEVAGE DU PRE AU FAN (otec Owens N), za šampiona dospělých bezrohých býků sudí vybral z Francie dovezeného plemeníka RIZIERO PP (otec Neotone RI). V kategorii bezrohých krav dominovala plemnice SELECTION P DU MOULIN (otec DLG Lundi PP). Absolutní šampionkou celé výstavy a současně vítězkou kategorie jalovic se stala UTA DE L'ABYME (otec Oslo RJ), v kravách vyhrála původem Francouzka RICKITA (otec Jipsy MN RRE VS), v býcích zvítězil rovněž z Francie dovezený SPIDERMAN (otec Olivier). Kompletní výsledkovou listinu mohou zájemci dohledat na webu www.awenet.be.

Limousini ve výstavním stanu na výstavě v Libramontu (foto: Kamil Malát)

Na závěr výstavního dne byly draženy speciálně vykrmené krávy pro jatečné účely, podobně jako to známe z Francie.

Třetí den programu patřil návštěvám chovů. První farmou byl rodinný chov „Stipy“ ve vesnici Heure. Současný majitelé chov převzali po rodičích v roce 1994, kdy byl postaven na chovu belgického modrobílého plemene. V roce 2013 se rozhodli, že všechna BM zvířata rozprodají a začnou s chovem limousinů. Nakoupili zvířata z chovu „Mossée“ (chov předsedy Herd Book Limousin Belge) a dále „Goffin“, což je farma odkud pochází chovatel David Goffinet, který v roce 2019 soudcoval limousinskou soutěž na brněnské národní výstavě. Aktuálně na hospodářství chovají 45 matek, které se telí ve dvou sezónách: 2/3 přivádí telata na svět v období od půlky srpna do konce října, zbývající část od dubna do května. Obhospodařují 65 hektarů, z nichž je 50 ha pastvin, zbytek je orná půda. Podobně jako je zvykem u chovu „belgičáků“, tak i u limousinů praktikují výhradně inseminaci. Zaměřují se tvrdě na produkci bezrohých zvířat – od roku 2020 používají výhradně bezrohé býky, většinu tvoří dokonce homozygoti (například Idalgo, Lorenzo, Mars, Matéo, Nezono, Hinz aj.). Exteriér zvířat, jak jsme shodli i s dal-

Ocenění pro vítěze jednotlivých kategorií a šampiony výstavy (foto: Kamil Malát)

šími účastníky výpravy, do určité míry masivním využíváním bezrohé genetiky utrpěl. Zvířata byla rámcová, avšak scházelo jim osvalení, zejména šířky pánví nebyly ideální. Chovatelé se ale tento směr šlechtění jeví jako perspektivní, projevuje se na dobré ekonomice a prodejnosti, a tak není na místě cokoli kritizovat. Zajímavostí bylo, že ačkoliv šlo o chov v plemenné knize, nebyl až donedávna zapojen do kontroly užitkovosti. K té se chovatel rozhodl připojit až v loňském roce.

Druhou navštívenou farmou byl nedaleký chov „de Bonipont“, který vede Frédéric Mignon-Tagnon se svou manželkou

Francoise. Ti společně obhospodařují 58 hektarů na kterých v režimu ekologického hospodaření chovají 45-ti hlavé stádo matek. Plemence se telí v období září až prosinec. Přes rok jsou zvířata na pastvě, v zimním období jsou ve vzdušné stáji a krmeny výhradně travní senáží. Telata v zimním období dostávají mírný příkrm. Zaměřují se na chov kombinovaného typu limousine (mix-type) s jemnou kostrou, širokými pánvemi, dobrou mléčností, světlou barvou srsti, a hlavně s kvalitními končetinami a klidným temperamentem. Plemeno limousine ale nechovají dlouho. Ačkoliv je historie statku hodně stará (datuje se do roku 1874), dlouhou

Na výstavě bylo možné ochutnat nejrůznější druhy hovězího pocházejícího z různých masných plemen (foto: Kamil Malát)

Příprava steaků na výstavišti v Libramontu (foto: Kamil Malát)

Společné foto šampionů limousinské výstavy v Libramontu (foto: Kamil Malát)

dobu se zaměřovali na chov krav kombinované větve belgického modrobílého plemene, které došli. V roce 2008 s produkcí mléka přešli do ekologie. Po třiceti letech produkce mléka se v roce 2018 rozhodli pro radikální změnu a nakoupili 40 plemených jalovic limousine od několika chovatelů z celé Belgie. Od roku 2022 se účastní i výstav. Hned v prvním roce si jejich býk

Oscar RJ odvezl titul šampiona dospělých býků. Manželé Mignon-Tagnon sami přiznávají, že o ekologické hovězí je kolísavý zájem. Někdy je tedy jejich maso, byť splňuje všechny podmínky pro certifikaci „bio“, prodáváno jako konvenční, protože by o něj s ekologickou nálepkou na balíčku nebyl zájem. Výkupní cena v režimu bio je o cca 10 až 30 centů na kilogram vyšší.

Celý třídní program byl zajímavý a velmi inspirující. V rámci debat ve všem účastníky jsme načerpali přínosné poznatky, které zužitkujeme v naší práci. Udělali jsme rovněž reklamu České republice a našemu chovatelství, a tak věříme, že se to pozitivně projeví na zájmu zahraničních účastníků o návštěvu naší republiky v dubnu 2024.

Jalovice na ekologickém chovu Bonipont (foto: Kamil Malát)

Několik postřehů z cesty za kanadskými šaroláky

Kamil Malát
Český svaz chovatelů masného skotu

Delegáti z jednotlivých zemí (foto: Charolais International)

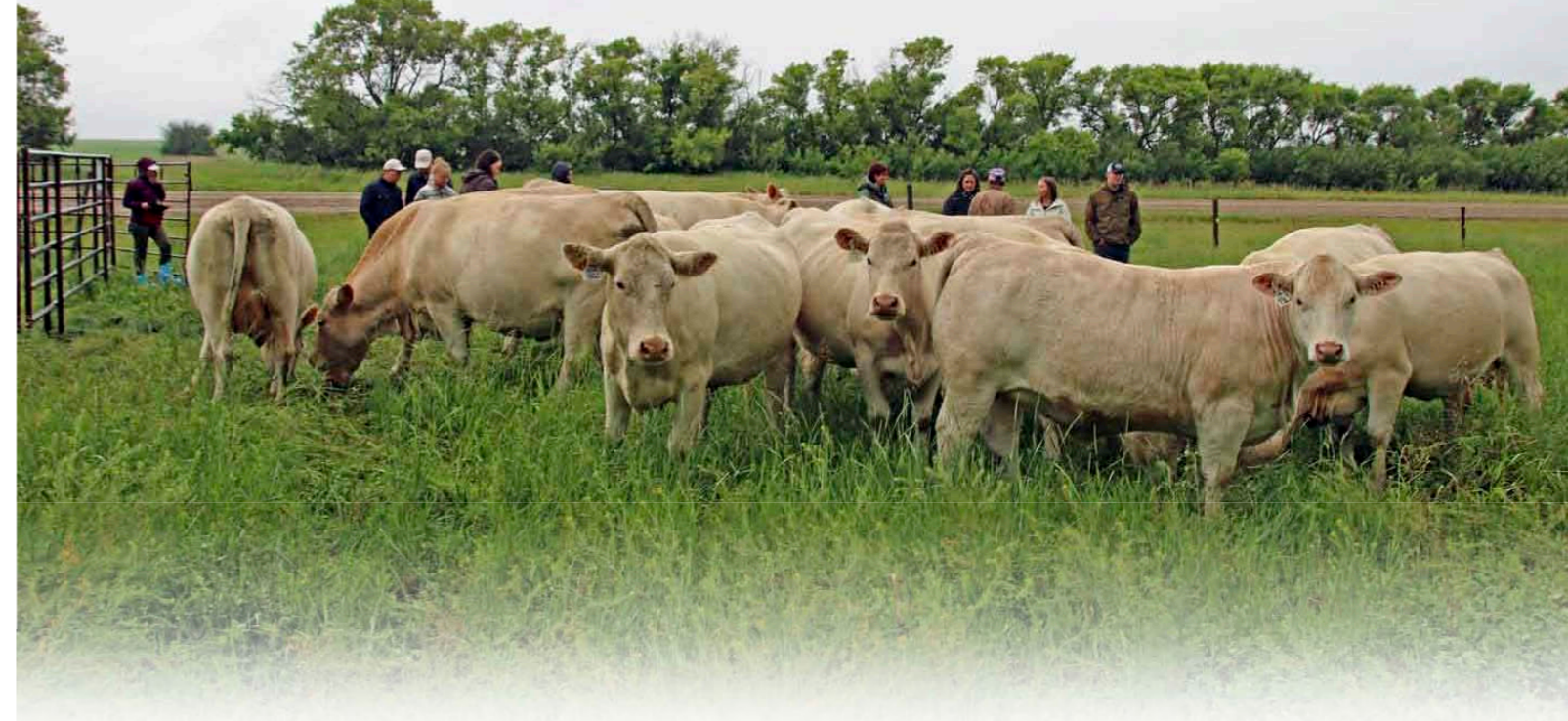
Po loňském mimořádně úspěšném technickém zasedání Charolais International, které se konalo v dubnu 2023 v České republice, se letošní světový kongres přesunul až do zámoří. Dne 21. června začal v kanadském Ontariu několikadenní program pro delegáty a chovatele plemene charolais z celého světa, který trval až do 6. července. Organizátoři nabídli dvě verze prohlídek lišící se délkou pobytu. My jsme kvůli časovým možnostem zvolili kratší verzi a k účastníkům z Austrálie, Anglie, Estonska, Francie, Maďarska, Nového Zélandu, Švédska, Spojených států a Walesu se připojili až osmý den. Zkrácenou verzi programu se začátkem v Regině kromě nás zvolili také kolegové z Francie, Irsko, Spojených států, Mexika a místní Kanadáné.

První část zkráceného programu byla relaxační a zahrnovala návštěvu Royal Saskatchewan Museum v Regině. Zde bylo k vidění mnoho vycpaných zvířat, stylizované výjevy z dob, kdy tamním prériím vládli indiáni, a také největší kostra T-Rexe na světě. Po obědě se dva autobusy s účastníky přesunuly do Moose Jaw, slavného termálního městečka s netradičním názvem. Rovné silnice a nekonečná pole podél cest nenabízely mnoho zajímavých výjevů z kanadské krajiny, a tak mnozí využili čas k debatám či odpočinku.

Návštěva Chovu White Cap Charolais

První zastávkou naší chovatelské cesty byla farma White Cap

Charolais rodiny Howeových. Ačkoli počasí nebylo zrovna příznivé (bylo dosti chladno a deštivo), prohlídka zahrnovala ukázkou několika zvířat ve venkovních boxech a skupiny jalovic na nedaleké pastvině. Kanadský typ plemene charolais je známý svou odlišností od francouzského a tato expozice naše očekávání potvrdila. Nejenom na této farmě jsme viděli zvířata menšího rámce, méně osvalená, ale se solidními končetinami, velmi klidného temperamentu a u matek s perfektními vemeny a především struky, a to i u starších krav, nejen u těch mladých, dvouletých matek, kterých jsme asi viděli nejvíce. Překvapením byly poměrně časté problémy s pevností hřbetní linie, kdy jedinci měli i přes menší osvalení nezřídka dosti volné hřbety.

Obhlídka jalovic na chovu White Cap Charolais rodiny Howeových (foto: Charolais International)

Rodinná farma White Cap Charolais, s více než padesátiletou historií, se zaměřuje na chov plemene charolais, které doplňovali zástupci plemene aberdeen angus (výhradně ve variantě red). Celkově stádo čítá 320 matek, které se telí převážně v období ledna, část od srpna v podzimní vlně. Prodej plemenných zvířat si řeší farmáři většinou individuálně. Kolekci zvířat připravenou na prodej si nechají nafotit, grafici jim zpracují a rozestlou prodejní katalog a zbytek je už na chovateli. Ani Howeovi nejsou výjimkou – letos pořádali už v pořadí 34. prodejní trh. Dražit se dá i online. Každoročně takto prodají okolo osmdesátky plemenných býků chovatelům po celé Kanadě, býky ale exportují i do Spojených států. Valná většina navštívených rančů hospodařila v oblastech s nízkou nadmořskou výškou, kde nepanuje ani v zimě nijak extrémní počasí. Nebylo tedy nijak velkým překvapením, že se kromě chovu skotu zabývají i produkcí rostlinných komodit.

Návštěva reprodukčního centra BoviGen

Druhý den před obědem nás program zavedl do reprodukčního centra firmy BoviGen. Toto zbrusu nové zařízení uvedené do provozu v červnu 2023 bylo

vybudováno na zelené louce a je jediným v západní Kanadě, které se specializuje na výrobu IVF a konvenčních embryí. Kromě stájí pro ustájení dárkyň a současně i příjemkyň zde mají rovněž inseminační stanice býků, které odebírají pro

Zbrusu nové centrum firmy BoviGen se zaměřující se především na produkci embryí (foto: Kamil Malát)

Početné stádo charolais na Cedarlea Farms (foto: Kamil Malát)

domácí trh i na export. Dávky masných býků vyrábí rovněž na zakázku pro jednotlivé chovatele. Největší prostor ale věnují výrobě embryí. Výplachy a přenosy fungují zcela jinak, než jsme zvyklí u nás. Centrum pracuje s do centra dovezenými dárkyněmi, které pod veterinárním dozorem pečlivě připravují na výplachy. Na stejném místě soustředí i příjemkyně. Chovatelé, který má zájem o březí plemence po embryostransferu, tak dodávají hotový „produkt“

– březí plemenci. Vlastníkem zařízení a současně lídrem celého týmu je mladý veterinář Tyson Buyer. Ten při prezentaci uvedl, že u konvenčních embryí v průměru vyprodukuje 7,8 embryí kvality 1. stupně. Výsledky se pochopitelně liší v závislosti na uživatelské jednotlivých krav. Pro zajímavost zmínil, že dosavadní rekord mají 48 zmrazených embryí v nejvyšší kvalitativní třídě. V případě IVF metody je průměr 18 oocytů, což se dá převést na zhruba 5 embryí

ve zmrazitelné kvalitě s tím, že 30 až 40% oocytů se vyvine v mrazitelná embrya.

Krátká zastávka nás vedla také k prodejci zemědělské techniky Norheim Ranching Livestock Equipment. Kromě klasických zařízení pro hospodářská zvířata byly k vidění například i solárně napájené zdroje vody, několik druhů uliček a fixačních klecí či přepravníků zvířat, které mnohdy svou kapacitou přesahují ty, které jsou k dispozici na trzích v zemích Evropské unie.

Návštěva Cedarlea Farms

Poté se účastníci přesunuli na chov Cedarlea Farms v Hodgesville, který patří rodině Deobaldových. Zde jsme měli možnost zajet až na pastviny a obdivovat harmonickou kolekci 175 plemenců z celkových 325, které na farmě chovají. Historie chovu charolais na tomto rodinném podniku, na jehož chodu se podílejí už tři generace, sahá do 60. let minulého století. Statek však má mnohem delší kořeny, jež vedou až do konce 19. století. V chovu charolais se soustředí na upevňování znaků, které vyžaduje komerční

Kamil Malát s rodinou Deobaldových při předávání daru na Cedarlea Farms (foto: Charolais International)

trh: snadnost telení, růst, vysoká kvalita jatečného těla, to vše spojené v klidném temperamentu zvířat. I na tomto ranči prodávají plemenné býky a jalovice v každoročních prodejních trzích. To, že jsou úspěšní, dokládají prodeje zvířat po celé Kanadě, ale i do USA, Mexika, Kazachstánu, Švédska, Číny, Austrálie či dokonce Spojených arabských emirátů. Kromě chovu charolais se věnují také koním (quarter horse) a produkci rostlinných komodit. Aktivní jsou rovněž i v rozvoji tzv. 4H aktivit, což jsou různé nejenom sportovní disciplíny pro děti a mládež. Po večeri bylo pro pobavení a uvolnění účastníků připraveno mnoho doplňkových aktivit, které zahrnovaly například střelbu hokejovým pukem, lekce lasování nebo živou hudbu. Pro některé bylo setkání s pukem a hokejovou brankou první v životě.

Návštěva CK Sparrow Farm

Nedělní den byl ve znamení exkurze po chovu, který patří zřejmě k jednomu z nejproslulejších v celé Kanadě – CK Sparrow Farm. Na tomto ranči bylo k vidění 190 matek, které se telí od začátku května až do konce listopadu. Historie chovu charolais se datuje do padesátých let 20. století, kdy se rodinní předchůdci současných vlastníků – Cama a Karrie Sparrowových – dočetli v novinovém článku o bíle zbarveném plemeni půvo-

Steaky Merv's Pitchfork Fondue připravované na vidličkách (foto: Kamil Malát)

dem z Francie. Tehdy je napadlo, že by charolais mohlo být řešením, jak zvýšit zisky v komerčním chovu, jenž měli postavený na plemenech shorthorn a hereford. Netrvalo dlouho a připojili se k Saskatchewan Charolais Association a současně se stali jedněmi z prvních dovozců charolais z Francie. I zde prodávají svá plemenná zvířata na každoroční aukci, kterou sami pořádají. To, že patří k nejúspěšnějším charolaiským chovům po celé Kanadě, dokládají prodejní ceny, které jsou u zvířat s prefixem „Sparrow“ v průměru jedny z nejvyšších. Stejně jako jiní farmáři ze Saskatchewanu se i na tomto rodinném hospodářství věnují ve značném rozsahu také rostlinné výrobě. Kromě návštěvy hospodářství

jsme měli možnost ochutnat steak z Merv's Pitchfork Fondue. Jak již anglický název napovídá, jednalo se o ribeye steaky napíchnuté na klasické vidle ponořené na krátkou dobu do kotle s vroucím olejem a poté okamžitě servírované. Kulinářský zážitek sice nebyl takový, jaký bychom dostali při objednání steaku v solidní restauraci, zároveň se ale nedalo říci, že by touto netradiční přípravou chutně nějak zásadně utrpěla.

Chov a feedlot Highway 21 Group

První červencový den byl dopoledne věnován návštěvě chovu Highway 21 Group, který se nachází v lokalitě Hanna v provin-

Pastva plemenců charolais na chovu CK Sparrow (foto: Charolais International)

cii Alberta. Highway 21 Group je vlastněna rodinou Millero- vých, kteří hospodaří v Kneehill County od roku 1968. Tour po farmě se i kvůli nepříznivému počasí uskutečnila pouze z projížďejícího autobusu s komentářem chovatele, takže z provozu vlastní farmy mnoho k vidění nebylo. Společnost Highway 21 Group se od ostatních chovatelů značně liší svým propracovaným přístupem k výživě a krmení. S využitím krmných boxů od firmy Vytelle je systém výživy postaven na přesném sledování a vyhodnocování konverze živin a dalších parametrů. To jim v zemi, kde do zemědělství neproudí žádné dotace, umožňuje minimalizovat náklady, a naopak maximalizovat profit. K dosažení optimálních výsledků se snaží citlivě aplikovat vědecké poznatky do praxe a dle představených ukazatelů se jim to obstojně daří. Býky ze svého chovu, stejně jako další nakoupená zvířata, pak vykrmují ve feedlotu s kapacitou 20 000 kusů v kotcích pro 100 až 600 hlav. Feedlot vypadal přesně tak, jak známe podobná zařízení z USA či jiných koutů Kanady. Možná i proto zde bylo zakázáno fotit...

Odpoledne jsme pak zajeli do haly v městečku Stettler, kam členové Alberta Charolais Association svezli ze svých farem zvířata z oblasti této provincie, aby je mohli ukázat zahraničním delegátům. Zde jsme poprvé a naposledy měli možnost vidět i francouzský typ charolais (tzv. Full French).

Po našem příjezdu do Calgary se v hotelu konala výroční valná hromada Charolais Charbray International. Na ní zazněla pouze jedna prezentace od Francouzů, kteří ve stručnosti představili novinky ze své domoviny. Jinak se řešily standardní procedurální záležitosti jako jsou volby, rozpočet či konání dalších akcí včetně kempu pro mladé chovatele – v příštím roce se mladí chovatelé charolais sjedou do Kanady, o rok později do USA. Další světový kongres připravu-

Kateřina Weiszová a Jitka Hatláková před sídlem Kanadské asociace chovatelů plemene charolais (foto: Kamil Malát)

jí Australané na rok 2026, technický meeting 2027 se uskuteční na Novém Zélandě a další kongres o rok později bude hostit USA. Již v dubnu 2025 připravují Mexičané další zasedání technické skupiny Charolais International.

Turistická část pokračovala další den návštěvou zázemí patřící společnosti John Scott Productions v Longview, která se zaměřuje na pronajímání filmových kulis pro natáčení různých filmů, zejména těch westernově zaměřených. Její majitel John ochotně sdílel své zážitky z natáčení slavných filmů, což v mnohých vyvolalo řadu vzpomínek.

Aukce na McLeod Livestock

Poslední částí odborného programu byla zastávka na hospodářství McLeod Livestock. Zde si návštěvníci nejprve všichni prohlédli dobytek od McLeod Livestock a Triple M Livestock vystavený ve venkovním prostanství, aby se poté přesunuli do haly, kde probíhala aukce. Ta nabídla 31 položek všeho možného – od poukázek na nákup inseminačních dávek či kovbojského oblečení, přes embrya, výplachy, inseminační dávky až po jalovice či býky. Žádné zvíře však na aukci nebylo fyzicky

přítomné. Zajímavostí dražby bylo to, že v případě jalovic se nedražil konkrétní jedinec, ale tzv. „pick of“ – tedy výběr, kdy si kupující mohl podle předem nadefinovaných parametrů koupit jakékoliv zvířete z dané farmy odpovídající nabídce. Zpravidla šlo tedy o možnost vybrat si jalovici narozenou v určitém období, kterou si nový majitel musel vybrat a odvést do určitého data. Chovatelé zřejmě velmi dobře znají kvalitu konkurenčních stád, protože ceny, ačkoliv do jisté míry kupovali „zajíce v pytlí“, nebyly úplně nízké. Jalovice se pohybovaly obvykle v rozpětí 10 až 25 tisíc kanadských dolarů, nejdražší jalovice z chovu Kay-R svého majitele našla za rovných 40.000 CAD.

Závěrečný ceremoniál

Závěrečný ceremoniál v předvečer posledního den přinesl možnost poděkovat hostitelům za perfektní organizaci zajímavého programu. Úplně posledním bodem programu byla návštěva největší venkovní show na světě – Calgary Stampede. Tato velkolepá show, na kterou každý den zavítá mezi 100 a 200 tisíci diváky, v sobě mísí součást ve všemožných disciplínách rodea se zemědělkou výstavou až po atrakce ve stylu Matějské pouti.

Besnoitióza: reálná hrozba v chovech českého skotu?

Prof. MVDr. David Modrý Ph.D.,
MVDr. Petr Václavěk, Ph.D.,
MVDr. František Tulis

Parazit s vědeckým názvem *Besnoitia besnoiti* byl popsán již na začátku 20. století, onemocnění, které působí v chovech skotu je však známé z Francie a Portugalska dokonce už od posledních desetiletí století devatenáctého.

Až donedávna byla besnoitióze věnována minimální pozornost, neboť onemocnění se sporadicky vyskytovalo především v Africe, v Evropě pak defacto jen omezeně v oblasti Pyrenejí. Poslední tři dekády ale přinesly zásadní změny v rozšíření a incidenci v zemích jižní a západní Evropy odkud postupně přicházely zprávy o nových ohniscích výskytu. Případy klinických vzplanutí besnoitiózy ve stádech skotu byly hlášeny ze Španělska (devadesátá léta dvacátého století), Německa (2009), Itálie (2011), Švýcarska (2012), Maďarska (2014), Belgie (2015) a Irska (2016). Od roku 2010 je onemocnění Evropským úřadem pro bezpečnost potravin (European Food Safety Authority – EFSA) označeno jako tzv. re-emerging, vyžadující pozornost ve všech členských státech EU.

Zdálo by se, že České republice se besnoitióza doposud vyhýbala. Pokud tomu tak skutečně bylo, je to bohužel minulost. Na sklonku léta 2023 byl v kraji Vysočina diagnostikován býk s akutním onemocněním, jehož klinický obraz okamžitě vyvolal podezření na besnoitiózu, ta byla následně potvrzena cytologickým vyšetřením punktátů, detekcí protilátek a průkazem parazita a sekvenací DNA. Infikovaný býk byl izolován a následně poražen. Bezprostředně

První případ besnoitiózy v ČR, mladý býk ve vrcholící fázi akutního onemocnění; patrný je doznívající edém kůže doprovázený zarudnutím (foto: Prof. MVDr. David Modrý, Ph.D.)

po objevení případu SVÚ v Jihlavě zavedl serologickou diagnostiku a vyšetření všech zvířat ve stádě stejného majitele zvířete neprokázalo, k jeho pochopitelné radosti, žádné další pozitivní případy. Zpětnou analýzou pohybu nemocného býka bylo vytipováno stádo v jihomoravském kraji, kde se býk mohl nakazit. Zde sérologická detekce protilátek naopak prokázala vysokou pozitivitu nasvědčující pro endemickou infekci v daném chovu. Séroprevalence zde byla 75%, celkem 15 z dvaceti testovaných zvířat bylo pozitivních na přítomnost specifických protilátek. Besnoitióza nepatří v ČR mezi infekce povinné hlášení a majitel infikovaných zvířat se rozhodl v dalších vyšetřeních nepokračovat.

Besnoitia besnoiti, původce bovinní besnoitiózy je parazitický prvok, heteroxenní kokci-

die z příbuzenstva *Toxoplasma gondii*. V organismu hostitele se mikroskopický parazit množí v buňkách širokého spektra tkání a vyvolává různě intenzivní onemocnění (viz níže). Typickým hostitelem *B. besnoiti* v Evropě je skot, infekce se ale vyskytuje i u dalších zvířat. Rezervoárová úloha volně žijících kopytníků byla studována jen omezeně ve Španělsku, prokázala výskyt původce u jelena evropského, ovšem ve velmi nízké prevalenci, která nikterak nenásvědčuje významné roli jelenovitých v koloběhu infekce. Přibývající zprávy o besnoitióze oslů a koní v Evropě jsou připisovány příbuznému druhu *B. bennetti*. Na trhu není vakcína a proti onemocnění neexistuje účinná terapie.

Onemocnění postihuje skot různého věku a různých plemen, ale častěji plemena masná. Otázka

přenosu mezi zvířaty je jen částečně objasněna, hlavní cestou je zřejmě mechanický přenos prostřednictvím krevsajících dvoukřídleho hmyzu (ovádi, bzikavky, bodalky) a pravděpodobně též přímým kontaktem např. při přirozené plemenitbě. Vyloučit nelze ani přenos injekční jehlou nebo jinými nástroji, případně instalovanými drbadly. Způsobům přenosu odpovídá i cesta vstupu infekce do nového stáda: nejčastěji se jedná o nákup nebo zapůjčení pozitivního zvířete, přenos umělou inseminací nebo byl prokázán.

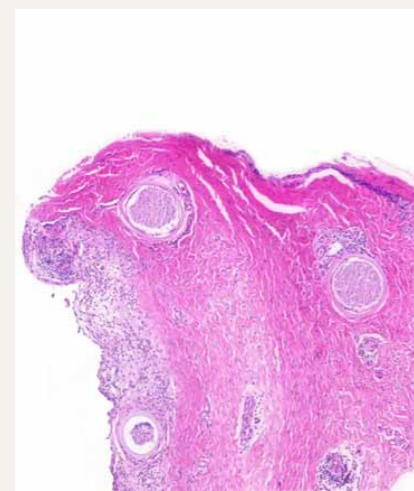
Tento jednobuněčný parazit způsobuje množení v tkáních u skotu tzv. „nemoc sloní kůže“, kdy postihuje především kůži a podkoží, sliznice a cévy. Akutní fáze obvykle nastupuje okolo 10 dnů po infekci a trvá 1-2 týdny. Akutní fáze se manifestuje celkovou slabostí a nechotou k pohybu, vysokou teplotou, dýchacími potížemi, výtokem z nozder a očí, sníženým příjmem krmiva a sníženou laktací. Kůže na většině těla je edematózní, u býků dochází k akutním bolestivým zánětům varlat. Následuje chronická fáze, projevující se zhrubnutím a zesílením kůže (sklerodermie), nadměrným zrohovatěním kůže (hyperkeratóza) a ztrátou srsti (alopecie). U býků zánět varlat (orchitis) způsobuje následnou neplodnost. Typická je tvorba silnostěnných cyst o velikosti okolo 0,5 mm, které bývají makroskopicky viditelné jako bělavá „krupička“ (oční bělmo, vulva). Stejně cysty jsou po porážce nalézány v podkoží a pojivové tkáni ve svalovině. Ve stádech s novým výskytem jsou možné aborty. Většina infikovaných zvířat je bez zjevných klinických příznaků, mírnější průběh u zvířat na pastvinách může ale snadnou uniknout pozornosti. Zvíře, které se zotaví z akutní fáze nebo zvíře s asymptomatickým průběhem zůstává celoživotním přenašečem a rezervoárem parazita. Klinické příznaky bývají většinou pouze u 1-10% infikovaných zvířat. Mortalita je nízká, ale klinicky postižená zvířata bývají

neprodejná, dochází ke ztrátě váhy, snížení mléčné produkce a k brakaci zvířat.

Diagnostika besnoitiózy není komplikovaná. Podezření na besnoitiózu je obvykle vyslovena na základě výše popsané symptomatologie, parazita je možno prokázat v biopsiích tkání cytologicky a/nebo pomocí PCR. Pilířem epidemiologických studií je detekce protilátek v krevním séru metodou ELISA, diagnostika je rychlá, specifická a finančně dostupná a odhalí i zvířata mimo klinickou fázi onemocnění.

Závěr

S ohledem na vysoký výskyt v některých regionech západní Evropy, odkud je skot do ČR často importován, bylo jen otázkou času, kdy besnoitiózu „někdo doveze“. Fakt, že do pozitivního moravského stáda nebyla (podle údajů majitele) importována zvířata ze zahraničí, nasvědčuje tomu, že besnoitióza se v ČR už nějakou dobu vyskytuje. Co to znamená pro chovatele masného skotu? Podle našeho názoru především nutnost ostražitosti. A to jak při zařazování nových zvířat do stáda, tak při výskytu klinických problémů odpovídajících besnoitióze. Minimálním opatřením na straně majitele negativního stáda

Kulovité cysty *Besnoitia besnoiti* v tkáni téhož zvířete, bioptát (foto: Doc. L. Novotný)

by mělo být vyšetření nově zakoupených nebo zapůjčených zvířat. V případě býků pohybujících se v přirozené plemenitbě je to nezbytnost.

V tuto chvíli netušíme, jak to s výskytem besnoitiózy v ČR vypadá. V podstatě všechny zahraniční studie se shodují na tom, že besnoitióza představuje pro chovatele problém. Většinou ne ten nejvýznamnější, ale rozhodně citelný. Jinými slovy, je lepší besnoitiózu ve svém stáde nemít. U nákazy není stanovena ohlašovací povinnost, takže informace o případné pozitivitě zůstává v rukou majitele, spolu se zodpovědností za to, jak se se situací vyrovnat. V současné době asi reálně nelze očekávat, že by besnoitióze byla věnována pozornost v národním ozdravovacím programu v rámci metodiky kontroly zdraví zvířat.

Státní veterinární ústav v Jihlavě sérologickou diagnostiku besnoitiózy (ELISA) z krve (sérum, plazma) od roku 2023 standardně nabízí. V případě vyšetření zvířat s klinickými změnami nabízíme i PCR diagnostiku. Výskyt infekce nás zajímá a jsme připraveni přinášet aktuální (vždy jen anonymizované!) informace o výskytu v ČR. Sekvenční identifikaci původce provádíme zdarma, stejně jako konzultace výsledků vyšetření. Zbytek je na chovatelích a ošetřujících veterinářích.

Kontakty:

Prof. MVDr. David Modrý, Ph.D.
(PCR diagnostika)

Katedra veterinárních disciplín
FAPPZ ČZU Praha
modry@af.czu.cz
tel: 724334808

MVDr. Petr Václavěk, Ph.D.
(serologická diagnostika)

Oddělení virologie, SVÚ Jihlava

MVDr. František Tulis
(klinická diagnostika besnoitiózy)

Možnosti interpretace nových genetických mutací z čipu u masného skotu

Ing. Michaela Přibáňová, Ph.D.

Českomoravská společnost chovatelů a.s., laboratoř iGenetiky

Použití microarraí při stanovování genetického typu skotu má nesporné výhody v možnosti testování desítek tisíc SNP markerů, včetně těch, které mají vliv na užitkovost, kódují exteriérové znaky nebo nežádoucí vady. Již několik let zcela standardně interpretujeme z čipů status keltské a fríské bezrohosti, 9 různých genů pro myostatin – dvojí osvalení (varianty C313Y, nt419, E226X, nt821, E291X, Q204x, které mohou zvyšovat porodní hmotnost plodu i varianty S105C, F94L a D182N, zvyšující osvalenost na úkor tučnosti, ale bez negativního vlivu na velikost plodu při telení), nežádoucí mutace pro chondrodystrofii u plemene dexter nebo ataxii u plemene charolais. Občas se objeví požadavek na další markery, které vyžadují hlavně v zahraničí při exportu zvířat. Byla by škoda, aby je v případě zájmu nemohli využít i chovatelé u nás a měli možnost si podle výsledků uzpůsobit management stáda. V současné době jsme schopni z čipu interpretovat další markery.

Genetické zvláštnosti u plemene limousine

U plemene limousine je vedle testu na bezrohost mezi chovateli největší zájem o analýzy týkající se **rozštěpu patra**. Jedná se o autozomálně recesivně dědičnou vadu, mutace v genu MYH3 se nachází na 19. chromozomu. Znamená to, že přenašeči mutované alely jsou v pořádku, pouze při spojení dvou nositelů se může narodit tele s rozštěpem patra. Klinicky se projevuje tak, že teleti při pití a těsně po něm vytéká mléko z nosu, pokud neuhýne v prvních dnech po na-

Rozštěp patra u čerstvě narozeného telete plemene limousine (foto: archiv ČSCHMS)

rození, může se objevovat chronická infekce dolních dýchacích cest, zpomalený růst, ohnutý krk, deformace páteře a kloubů. Literatura uvádí u francouzské populace frekvenci nežádoucí alely 2,4%, u švýcarské 1,5%. V naší laboratoři bylo zatím otestováno 80 zvířat a 3 z nich přenášeli mutovanou alelu.

Mutace se ve francouzštině nazývá „palais fendu“ s tím, že nositel se označuje zkratkou Pal/+, případně Pal/Pal. Čistý jedinec, podobně jako u jiných genetických zvláštností, je označován +/+. V němčině se používá výraz Gaumenspalte, v angličtině se setkáte s označením cleft palate či cleft lip.

Genetické zvláštnosti u plemene aberdeen angus

U plemene aberdeen angus nově interpretujeme mutace, o které je zájem při exportu do zahraničí.

Dwarfismus – původně nazývaný jako dwarfismus angusů, v současné době jde o **dwarfismus (trpasličí růst) spojený s PRKG2**. Poprvé se tento defekt objevil v Americe v období 40 a 50. let 20. století. Američtí chovatelé se snažili defektu zbavit přísnou selekcí ve stádech, ale bohužel se to nikdy úplně nepodařilo a zakrslá telata se objevovala i po roce 2000. Postupným testováním bylo zjištěno, že zakrslost u angusů je způsobená jinou alelou než například u dexterů. V roce 2009 Koltes et.al. prokázali příčinnou mutaci v cGMP dependentní protein kináze typu II (PRKG2). Během pokusů s cíleným odchovem trpasličích telat navíc zjistili, že mutovaný gen pravděpodobně způsobuje v mnoha případech i embryonální úmrtí.

Kontrakturální arachnodaktylie (CA) neboli syndrom plavých telat. Jedná se o vrozený recesivní marfanoidní syndrom

se sníženou elasticitou svalové pojivové tkáně způsobený delecí v lokusu ADAMTSL3. Postižená telata se rodí živá, s normální schopností sát, jejich porodní hmotnost je normální. Projev defektu je nejlépe poznat u mláďat. Telata mohou zaujímat lehce přikrčený postoj (podobně jako třeba malé srnče), být lehce nahrbená s nataženými pánevními končetinami více dozadu. Omezený je rozsah pohybu zejména v pánevním kloubu. Telata se také mohou jevit od začátku vyšší a štíhlejší než jejich vrstevníci. Zhoršená schopnost natahovat končetiny se lepší kolem půl roku věku, takže zvířata se pohybují normálně, ale zůstává jim vyšší, štíhlejší postava a slabé osvalení, především zádi. U mladých zvířat se také častěji objevuje výskyt artritidy.

Vývojová duplikace (DD) – u narozených telat se vyskytují vývojové abnormality (nadpočetné končetiny – polymelie, různé léze), u postižených jedinců také dochází k vysoké embryonální mortalitě. Dříve se mělo za to, že jde o rostlá dvojčata a podobné poruchy během embryonálního vývoje. V roce 2013 byla jako příčina nalezena mutace (substituce) v lokusu NHLRC2. Ovšem vzhledem k tomu, že se rozsah vývojových vad značně liší a ne úplně všechna postižená zvířata vykazují viditelné postižení, jde s největší pravděpodobností o polygenní/multifaktoriální vývojovou poruchu s jedním (známým) genem s velkým účinkem, který přispívá k fenotypové variabilitě. V chovech ve světě je poměrně vysoké procento (6-9%) výskytu přenašečů v populacích.

Osteopetróza (OS), je známá také pod názvem nemoc mramorových kostí u angusů. Jedná se o jednoduše recesivně děděný defekt, způsobený delecí v lokusu SLC4A2. Postižená telata se rodí buď mrtvá, nebo obvykle hynou do jednoho měsíce po narození. Mohou být menší, často se zkrácenou spodní čelistí. Dlouhé kosti nejsou duté, jsou křehké a snadno se lámou. Fre-

kvence přenašečů v populacích nebývá příliš vysoká, většinou menší než 1%. Může se kromě angusů vyskytovat i u plemene hereford a simental.

Arthrogryposis Multiplex (AM), které se také říká nemoc kudrnatých telat. Poprvé byl tento defekt hlášen v roce 2002, od roku 2008 je k dispozici genetický test. Jedná se o dlouhou delecí, zahrnující lokusy ISG15, HES4 a AGRN. Telata se rodí mrtvá nebo umírají krátce po narození. Páteř a končetiny vypadají pokroucené nebo křivé a klouby končetin jsou často fixované v poloze. Přední končetiny jsou zkrácené a zadní končetiny mohou být zkrácené nebo natažené. Lýtka jsou malá a špatně osvalená, končetiny často ztuhlé, což může způsobovat problémy při telení. Telata jsou malá a vypadají hubeně v důsledku omezeného vývoje svalů. Může se vyskytnout rozštěp nosu nebo patra.

Alfa mannosidóza (A-MAN) – jedná se o autozomálně recesivně vrozenou poruchu metabolismu. V těle zvířat dochází k hromadění sloučenin bohatých na manózu v důsledku nedostatku enzymu alfa-mannosidázy, jehož úkolem je štěpit manózu z těchto sloučenin. Klinické příznaky zahrnují ataxii,

Kontrakturální arachnoidaktylie u angusského telete (foto: Angus Australia)

třes hlavy, agresivitu a nakonec paralýzu a smrt. K rozvoji této nemoci může dojít i u genetiky zdravých zvířat v důsledku spásání rostlin obsahující alkaloid swainsonin, který inhibuje α -mannosidázu tím, že se na ni váže, čímž vytváří nános přesně stejných oligosacharidů bohatých na manózu, které jsou charakteristické pro dědičnou formu poruchy. Dědičný defekt lze najít kromě plemene angus i u galloway.

U výše uvedených genetických zvláštností jsme u zvířat, testovaných v letošním roce, detekovali 14 nositelů mutace pro vývojovou duplikaci (DD). Z celkového počtu otestovaných angusů jde o necelé 2,3%. U ostatních jsme zatím nezjistili žádné postižené zvíře či přenašeče.

Genetické zvláštnosti u plemene hereford

U plemene **hereford** jsme schopni z používaného typu čipu interpretovat dědičnou **hypotrichózu (HY)** spojenou s mutací KRT71 (keratinin 71 II. typu). Postižená telata mají řídkou, jemnou vlnitou srst po celém těle. Nejvíce je to však patrné na uších, vnitřní části končetin a na hrudníku a bříše. Kůže může být suchá a šupinatá.

Jedná se o onemocnění závažné zejména v Uruguayi, ale objevuje se i v chovech po celém světě.

Další dědičnou vadou je **DL – zesvětlení** spojené s hypotrichózou, způsobené delecí v lokusu PMel17. Mutace způsobují zředění barvy z červené nebo černé na světle krémovou nebo bílou. Tento gen má vliv na pigment v závislosti na dávce, přičemž jedna alela ředí černou na šedou a červenou na světle červenou a dvojitá dávka způsobuje výrazně světlejší srst. Míra zředění barvy závisí dále na genetické výbavě genu MC1R, který řídí produkci černého/červeného pigmentu. Varianty ředění barvy v genu PMEL17 jsou spojeny se „**syndromem krysího ocasu (RTS)**“, což je forma vrozené hypotrichózy, která se vyznačuje deformovanou, kudrnatou a řídkou srstí ředěné barvy a chybějícími chlupy na ohánce. Zvířata postižená RTS mají zhoršený zdravotní stav a růst. Fenotyp RTS se typicky projevuje u skotu, který má dominantní černou alelu MC1R-D a jednu kopii varianty zředěného zbarvení PMEL17. Expresí vady RTS je variabilní. Existují určité důkazy, které podporují, že pro expresi fenotypu RTS může být rozhodující jiný gen, který dosud nebyl identifikován, ale je v blízkosti genu PMEL17. Mutace se vyskytuje také u plemen charolais, highland, galloway, simental a wagyu.

Genetické zvláštnosti u plemene dexter

U plemene **dexter** kromě známé chondrodystrofie a bezrohosti na vyžádání testujeme i gen pro **zbarvení „dun“**. Jedná se o zesvětlení černého pigmentu (eumelaninu) mutací v genu TYRP1. Černá srst je zesvětlena na hnědou až zlatavou, červená barva zůstává beze změn. Zvířata s genotypem BB nebo Bb jsou černá/červená, genotyp bb vykazuje u černé základní barvy zesvětlení, ale pokud je zvíře červené, jeho účinek zůstává zcela skrytý.

Tělesná anomálie u zadní končetiny telete plemene charolais (foto: archiv Kamil Malát)

Genetické zvláštnosti u plemene charolais

U plemene **charolais** se vyskytují dvě formy onemocnění **epidermolysis bulosa (EB)**, jedna v genu ITGB4 a druhá v ITGA6. Nemoc způsobuje mechanicky vyvolané puchýře na kůži a sliznicích. Jedná se o bolestivou a život ohrožující poruchu. U zvířat se objevují rozsáhlé bolestivé léze hned po narození a je nutné je utratit. Dědičnost je autosomálně recesivní, postižené tele se tedy rodí zdravým rodičům – přenašečům mutace.

Deficit myofosforylázy - Glykogenóza typu V. (Glycogen storage disease Type V) byla objevena u telat charolais na Novém Zélandu. Jedná se o genetický defekt metabolismu glykogenu, konkrétně deficit myofosforylázy. U mladých telat ve věku několik týdnů způsobuje intoleranci k pohybu a polehávání, v důsledku neschopnosti mobilizovat glukózu zglykogenuveforměglukózofofosátu. V rámci výzkumu byl v roce 2006 proveden test u 30 plemených býků charolais bez nálezu mutované alely (Čítek et.al., 2006).

Jak testaci genetických zvláštností objednat?

Interpretaci výsledků všech těchto markerů je možné na vyžádání provést v laboratoři iGenetiky k základní testaci na bovinním čipu. Stačí při objednávce na portálu igenetika.cz objednat pod příslušným kódem konkrétní test. Při objednávce jednotlivé mutace zaplatíte cenu pouhých 80 korun za jednu genetickou zvláštnost. Pro plemena aberdeen angus a hereford nabízíme balíček uvedených mutací za mírně výhodnější cenu. V zahraničí jsou ceny za tyto testy násobně vyšší a vzhledem k tomu, že při exportu plemeneho skotu je požadavek na provedení analýz na nejrůznější defekty stále častější, nabízí se testování v české laboratoři jako ideální způsob.

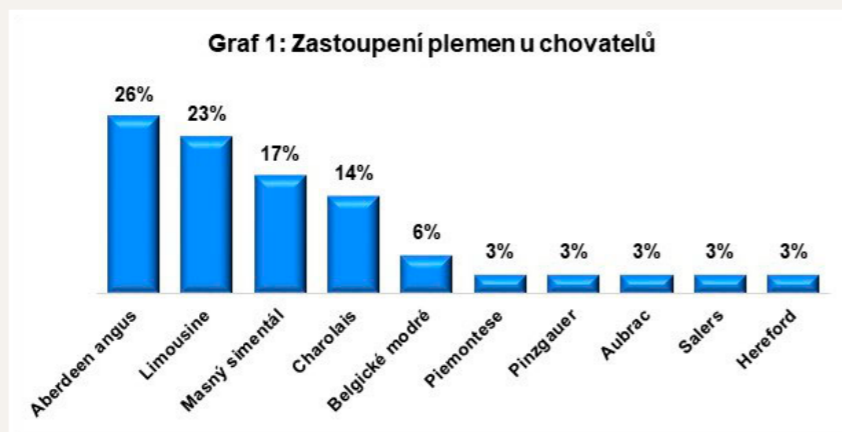
Pokud máte ve svém chovu podezření na výskyt některé z výše uvedených genetických mutací (zvláštností), doporučujeme, aby nás kontaktovali, abychom případně přenašeče identifikovali a společně co nejdříve zabránili šíření těchto negativních znaků v české populaci.

Literatura je k dispozici u autorky.

Preference chovatelů při šlechtění masného skotu: průběžný report

Ing. Z. Krupová, Ph.D.¹, Ing. M. Brzáková, Ph.D.¹, Ing. Z. Veselá, Ph.D.¹, K. Malát, DiS.², Ing. E. Krupa Ph.D.¹, Ing. L. Zavadilová CSc.¹, ¹VÚŽV Praha – Uhřetěves, ²ČSCHMS, z.s.

České chovatele masného skotu jsme před časem oslovili s možností zapojit se do jednoduchého online dotazníku. Otázka zněla: Jaké znaky (vlastnosti) jsou pro Vás při selekci skotu podstatné a jakou důležitost jim přiřazujete. Chovatelé měli možnost přiřazovat důležitost (vyjádřenou bodovým skóre) celkem ke 12 základním skupinám znaků a vlastností. Kromě toho zde byla možnost doplnit další libovolné ukazatele a určit jejich význam při provádění selekce ve stádech. Link na dotazník byl volně dostupný ze stránek ČSCHMS. Nyní Vám přinášíme průběžné vyhodnocení získaných odpovědí a znovu vás žádáme o zapojení do tohoto šetření. Tyto informace nám poslouží jako základní vodítko pro následnou tvorbu selekčních indexů, které budou postaveny nejenom na genetických (genomických) parametrech, ale také na ekonomickém významu vybraných znaků.

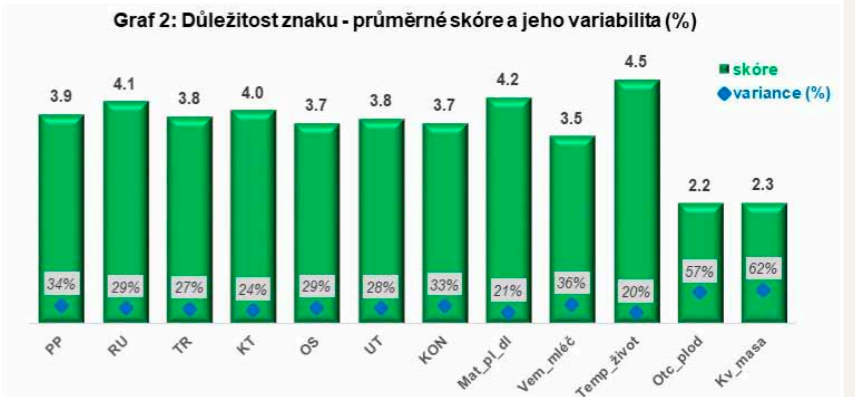

Do dotazníku se dosud zapojili nejen chovatelé čtyř nejčetnějších plemen masného skotu, ale i těch méně početných. Podrobnější přehled plemenné skladby jejich stád je uveden v grafu 1. Z dat došlých a zpracovaných do konce června plyne, že přibližně 70% chovatelů chová jedno plemeno a 30% dvě a více plemen. Chovatelé hospodaří jak v konvenčním (52%), tak ekologickém země-

dělství (44%) nebo se nachází v tzv. tranzitním období (4%). Necelá polovina je zaměřena na produkci plemenných (chovných) zvířat, přibližně 1/5 chovatelů produkuje pravidelně a ve větším počtu zástavová telata a přibližně 1/3 výkrmová zvířata. Část chovatelů diverzifikuje svou produkci např. kombinací prodeje plemenných a výkrmových zvířat.

Positivem je, že při výběru (hodnocení) zvířat většina chovatelů zohledňuje kromě naměřených užitkovostí také plemenné hodnoty těchto ukazatelů. Z hlediska průběžných preferencí (skóre) jednotlivých vlastností nejvyšší důležitost chovatelé přiřazují temperamentu (mateřskému chování) a životaschopnosti telat (průměrné skóre 4,5), mateřské plodnosti a dlouhověkosti (4,2), růstu (4,1) a kapacitě těla (4,0). Naopak při selekci se nejméně zaměřují na otcovskou plodnost (2,2) a kvalitu masa (2,3). U těchto dvou vlastností je současně nejvyšší variabilita (variance) odpovědí (cca 60%). Tzn., že někteří chovatelé tyto vlastnosti považují za velmi důležité (přidělili jim skóre 5), ale podle jiných nemají při hodnocení zvířat žádný význam (skóre 1). Naopak, u vlastností, které mají nejvyšší důležitost, panuje mezi chovateli větší shoda. Variabilita jejich odpovědí je v průměru necelých 25% a všechny tyto vlastnosti jsou převážně hodnoceny jako velmi důležité (tj. se skórem 5). Podrobný přehled základních ukazatelů a skóre, které jim chovatelé přiřazují je uveden v grafu 2. Mezi další důležité selekční vlastnosti patří dle odpovědí chovatelů např. bezrohost a zdraví (s průměrným skórem 4,3).

Chtěli bychom tímto poděkovat všem zapojeným chovatelům za jejich čas a sdílení svých názorů a zkušeností, jsou pro nás velmi důležité. Rozhodují totiž o dalším směřování šlechtění masného skotu v ČR. Z průběžných výsledků vyplývá, že kromě růstu a exteriéru nabývají na významu poměrně nové znaky jako je temperament matky a životaschopnost telat, plodnost a dlouhověkost nebo rohatost a zdraví. Dosavadní preference naznačují, že tyto ukazatele by v budoucím selekčním indexu masného skotu měly mít důležité místo. A jeho tvorbě se v nejbližším období plánujeme věnovat.

Legenda: PP - průběh porodu, RU - růst, TR - tělesný rámec, KT - kapacita těla, OS - osvalení, UT - užitkový typ, KON - končetiny, Mat_pl_dl - mateřská plodnost a dlouhověkost, Vem_mléč - hodnocení vemen (mléčnost), Temp_život - temperament (mateřský pud) a životaschopnost telat, Otc_plod - otcovská plodnost, Kv_masa - kvalita masa.

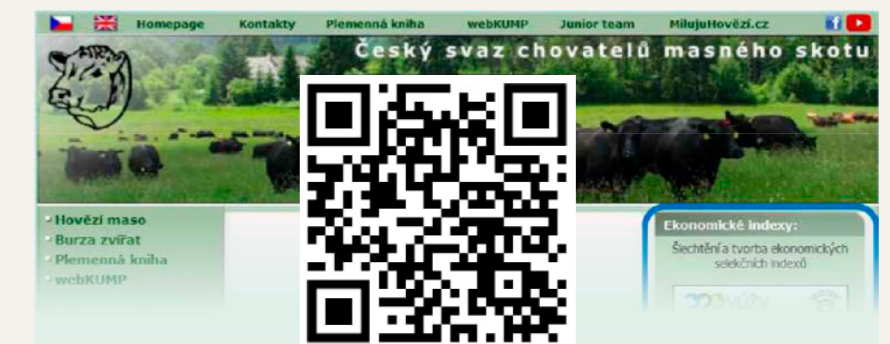
Důležitost (skóre) dané vlastnosti: 1 = vůbec ne, 2 = trochu, 3 = středně (50:50), 4 = více, 5 = velmi důležitá.

Přidělené preference jsou samozřejmě ovlivněny různými faktory, mj. chovaným plemenem, podmínkami chovu nebo produkčním zaměřením. Na jejich detailnější poznání by bylo potřebné zapojení dalších chovatelů. Výsledky by tím získali dodatečnou vypovídací schopnost a reprezentativnost za jednotlivá plemena a produkční zaměření chovů.

Pokud se chcete zapojit, vyplnění dotazníku je stále možné. Stačí kliknout na nabídku „Ekonomické indexy“ hlavní

ho menu na stránkách ČSCHMS, z.s. nebo načíst přiložený QR kód. Věnujte 5 minut svého času a rozhodněte o tom, na které vlastnosti a jakou mírou se bude dále šlechtit. V chovu a šlechtění masného skotu bylo dosud uděláno hodně práce, i když podmínky nebyly úplně jednoduché. Chtěli bychom navázat na toto úsilí a posunout chov zase o krok dál.

Finančně podpořeno projekty NAZV QL24010025 a MZERO0723 - V02 MZe ČR.

Chov skotu a produkce hovězího masa v ČR

Ing. Miluše Abrahamová

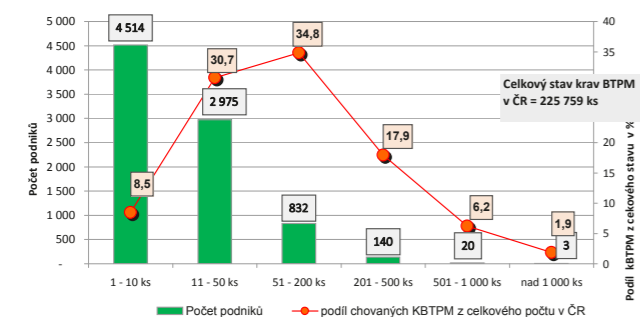
Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Chov skotu spojený s výrobou mléka a masa náleží k nejnáročnějším odvětvím živočišné výroby. Samotné odvětví hovězího a telecího masa vykazuje ve srovnání s odvětvími vepřového a drůbežího masa největší stabilitu. V produkci hovězího masa je Česká republika jako u jediného druhu masa dlouhodobě soběstačná a v rámci členských zemí EU se řadí k čistým vývozcům. Významnou roli v tomto odvětví z hlediska jeho stability, hrají nejen podpory směřované do chovu skotu, ale také dobré možnosti odbytu živých zvířat v zahraničí. Poptávka, především na evropském trhu po plemených, uživatelských i jatečných zvířatech, je pro české chovatele důležitým determinantem, který významně ovlivňuje úroveň stavů skotu, ale zároveň i výši produkce hovězího masa.

Celkové stavy skotu v České republice byly v posledních deseti letech poměrně stabilní. Přispívají k tomu zvyšující se počty krav bez tržní produkce mléka (KBTPM), zatímco stavy dojných krav mírně klesají. Při porovnání dvou pětiletých období (2013-2017 vs. 2018-2022) je patrné, že podíl krav BTM z celkových stavů krav vzrostl téměř o 3,4 procentních bodů (tab. 1). Zhruba polovina z celkového počtu krav BTM je chována v režimu ekologického zemědělství a převážná většina je lokalizována do znevýhodněných oblastí (tzv. LEA nyní ANC – Areas of Natural Constraints).

Podle evidence ČMSCH bylo ke konci prosince 2023 v ČR evidováno celkem 17,9 tis. chovatelů skotu. Chovem krav BTM se zabývalo 8,5 tis. podniků s celkovým počtem zvířat 225 tis. ks a průměrným stavem 27 ks krav BTM v podniku. Největší podíl, tj. 34,8 %, krav BTM z celkového stáda v ČR byl chován celkem v 835 podnicích s průměrným sta-

Graf 1 Velikost zem. podniků dle počtu chovaných krav BTM a podíl zastoupení krav v těchto podnicích z celkového počtu v ČR k 31. 12. 2023

vem 95 ks krav/podnik. Pouze 3 podniky evidují velikost stáda nad 1 tis. ks krav BTM, avšak z celkového stavu v ČR jsou v nich evidována jen necelá 2 % (4,3 tis. ks) zvířat. Členění podniků podle velikosti stáda a podíl chovaných krav BTM z celkového stáda v ČR je uveden v grafu 1.

V rámci EU 27 zaujímala Česká republika v počtu chovaného skotu v průměru posledních pěti let (2019-2023) 13. místo, těsně za Dánskem a stejné pořadí zaujímala také v počtu chovaných krav celkem. Z celkového počtu skotu i krav v EU jsou v České republice chována shodně necelá 2 % Významnější pozici zaujímá Česká republika v počtu chovaných krav BTM, kde v rámci základního stáda EU reprezentuje v pořadí 8. nejvýznamnějšího chovatele, před Belgií. Podíl krav BTM chovaných u nás reprezentuje 2,1 % z celkového počtu masných krav EU.

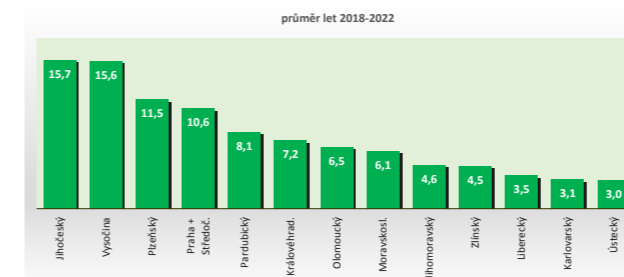
Tab. 1 Stavby skotu a z toho krav v ČR v tis. ks – porovnání dvou pětiletých období

Ukazatel	prům. 2013-2017 v tis. ks	prům. 2018-2022 v tis. ks	Index v %	Rozdíl v tis. ks
Skot celkem	1 394,1	1 413,1	1,4	19,0
z toho - krávy celkem	573,1	587,5	2,5	14,4
v tom - krávy BTM	201,4	226,2	12,3	24,8
- krávy dojně	371,7	361,3	-2,8	-10,4
Podíl krav BTM z celkového stavu krav v %	35,1	38,5	3,4	x

Pramen: ČSÚ - Soupis hospodářských zvířat k 1. 4.

Z hlediska regionálního rozložení chovu skotu dominují čtyři kraje (Jihočeský, Vysočina, Plzeňský a Středočeský), kde je koncentrována více než polovina z celkového počtu chovaného skotu v ČR (graf 2).

Graf 2 Zastoupení počtu chovaného skotu v jednotlivých krajích ČR v %

Pramen: ČSÚ - Soupis hospodářských zvířat k 1. 4., zastoupení výpočet ÚZEI

V roce 2023, podobně jako ve většině členských zemích EU, se v České republice stavy skotu celkem meziročně snížily, když podle evidence Českého statistického úřadu (ČSÚ) bylo k 31. 12. 2023 u nás chováno celkem 1 369,6 tis. ks skotu. Proti stejnému období roku 2022 došlo k úbytku o 1,5 % (tj. o 20,9 tis. ks). Zároveň došlo k poklesu stavů krav celkem, a to o 1,8 % (o 10,7 tis. ks) na 568,5 tis. ks. Hlavním důvodem redukce základního stáda krav bylo meziroční snížení počtu krav BTM o 6,1 % (o 11,7 tis. ks) na 210,8 tis. ks, naproti tomu stavy dojených krav nepatrně stouply (o 0,2 %) na 357,7 tis. ks.

Tab. 2 Stavby skotu k 31.12. za roky 2020-2023

Ukazatel	2020 k 31.12.	2021 k 31.12.	2022 k 31.12.	2023 k 31.12.	Změna k 31.12. 2023/22 v %
Stavy skotu celkem	1 340,0	1 359,4	1 390,5	1 369,6	98,5
z toho stavy krav celkem	559,7	573,9	579,2	568,5	98,2
v tom stavy krav BTM	202,6	211,6	222,5	210,8	94,7

Pramen: ČSÚ - Chov skotu - 2. pololetí 2019-2022

Tab. 3 Výroba hovězího masa a porážky skotu v letech 2019 až 2023

Ukazatel	MJ	2019	2020	2021	2022	2023	Změna 2023/22 v %
Výroba hrubá ¹⁾	tis. t ž. hm.	167,90	164,97	164,80	170,16	170,35	100,1
Bilanční spotřeba	tis. t ž. hm.	138,3	133,3	135,5	134,0	129,2	96,4
Soběstačnost ¹⁾	%	121,4	123,8	121,6	126,9	131,8	4,9
Porážky skotu celkem	tis. ks	238,86	234,50	235,28	222,87	228,25	102,4
z toho porážky – jat. býků	tis. ks	104,77	105,27	105,04	90,89	88,71	97,6
– jateč. krav	tis. ks	114,37	111,80	109,30	99,20	105,4	106,2
– jateč. jalovic	tis. ks	28,67	28,97	29,55	25,30	26,4	104,4
Výroba masa (čistá) ²⁾	tis. t j. hm.	72,89	72,52	72,55	68,58	70,23	102,4

Pramen: ČSÚ-Porážky hospodářských zvířat za roky 2019 až 2023, Chov skotu - 2. pololetí

Poznámka:

1) Hrubá výroba = prodej živého skotu ze zemědělských podniků v živé hmotnosti.

2) Výroba čistá = výroba masného zpracovatelského průmyslu (porážky v jatečné hmotnosti).

3) Soběstačnost – změna 2023/2022 uvedena v procentních bodech

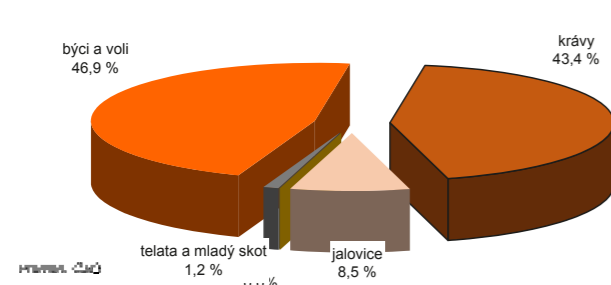
Hrubá výroba hovězího masa (celková produkce živého skotu včetně jeho exportu) je dlouhodobě poměrně stabilní. Ročně bylo v letech 2019-2023 v ČR vyprodukováno v průměru téměř 167,6 tis. t ž. hm. živého jatečného skotu, zatímco v letech 2014-2018 to bylo v průměru 171,5 tis. t ž. hm. ročně. Při porovnání uvedených dvou pětiletých období došlo k mírnému snížení výroby, a to v průměru o 2,2 % ročně, tj. o 3,8 tis. t ž. hm. Zhruba tři čtvrtiny jatečných zvířat byly za uplynulé období 2019-2023 poráženy v České republice a čtvrtina je exportována. Z celkové hrubé výroby hlavních druhů masa (hovězí, vepřové, drůbeží a skopové) produkovaných v České republice tvořil podíl hovězího masa 23 %, tento trend se za posledních deset let téměř nezměnil. Nejvíce je zastoupeno ve výrobě vepřového masa (42 %).

V roce 2023 se hrubá výroba hovězího a telecího meziročně téměř nezměnila (nárůst o 0,1 %, tj. o 0,2 tis. t) a dosáhla 170,4 tis. t ž. hm. Byla pozitivně ovlivněna růstem stavů skotu v předchozích letech 2021 a 2022, vysokými cenami jatečných zvířat a dobrým uplatněním prodeje především živého skotu do zahraničí.

Podle evidence ČSÚ bylo v roce 2023 v České republice poráženo celkem 228,2 tis. ks jatečného skotu, což představovalo proti roku 2022 nárůst 2,4 %, tj. o 5,4 tis. ks. Struktura jednotlivých kategorií skotu je v ČR dlouhodobě stálá s tím, že mírně převažují porážky jatečných krav nad porážkami jatečných býků. V roce 2023 se jatečné krávy podílely na celkových porážkách skotu 46,2 %, jateční býci 38,9 %, zbytek tvořily jalovice, mladý skot a telata (tj. celkem 15,4 %). Počty poražených jatečných krav meziročně vzrostly o 6,2 % a jatečných jalovic stouply o 4,4 %. Počet poražených jatečných býků včetně volů byl naproti tomu v meziročním porovnání nižší o 2,4 %, rovněž se klesly porážky jatečných telat (o 1,8 %). Průměrná porážková hmotnost jatečného skotu celkem se podle ČSÚ

proti předchozímu roku příliš nezměnila a dosáhla 578 kg ž. hm./ks (nárůst o 0,1 %), z toho se hmotnost jatečných býků rovněž nepatrně zvýšila o 0,3 % na 680 kg/ks ž. hm. a jatečných krav stoupla o 0,5 % na 546 kg/ks ž. hm. Český masný zpracovatelský průmysl vyprodukoval v období let 2019-2023 v průměru 71 tis. t jat. hm. hovězího masa včetně telecího. Největší podíl zaujímalo z pohledu celkového objemu výroby maso jatečných býků, následovaly jatečné krávy. Naproti tomu případně počtu poražených zvířat dominují jatečné krávy, jejichž průměrná hmotnost je však nižší.

Graf 3 Podíl jednotlivých kategorií skotu na výrobě hovězího masa v ČR v průměru let 2019-2023

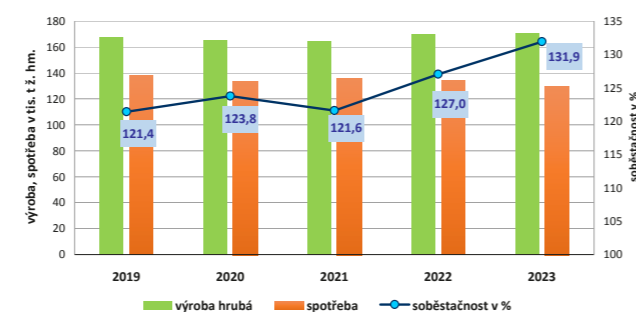
Pramen: ČSÚ Porážky hospodářských zvířat, zastoupení výpočet ÚZEI

V roce 2023 sice hrubá výroba hovězího a telecího masa stagnovala, čistá produkce, která je reprezentována výrobou masa masného zpracovatelského průmyslu, se naopak meziročně zvýšila o 1,7 tis. t j. hm. na 70,2 tis. t j. hm. Její přírůstek byl zajištěn především vyšším počtem poraženého skotu při současném nárůstu průměrné porážkové hmotnosti jatečného zvířete. Z celkové produkce masa (hovězí, vepřové, drůbeží) tvořil podíl hovězího masa necelých 16 %, zatímco v případě hrubé výroby to bylo 23 %.

Vzhledem k tomu, že hovězí maso reprezentuje v rámci živočišných bílkovin dražší produkt, je jeho spotřeba v porovnání s vepřovým a drůbežím výrazně nižší. Spotřeba hovězího masa včetně telecího na obyvatele v ČR v průměru let 2018-2022 dosahovala 9,0 kg a představovala 10,8 % podíl ze spotřeby masa celkem (83,7 kg/obyv./rok). Proti předchozímu pětiletému období (2013-2017) se spotřeba hovězího a telecího masa mírně zvýšila (o 0,9 kg). V roce 2023 však došlo proti roku 2022 k jejímu dalšímu snížení, a to o 0,4 kg/obyv./rok na odhadovaných 8,6 kg. Vysoká cena produktu a časově náročná kulinářská úprava jsou hlavními důvody dlouhodobě nízkého zájmu spotřebitelů o tuto potravinu. V posledních letech se k němu přidává i rostoucí počet spotřebitelů, kteří maso buď konzumují jen příležitostně (flexitariáni) nebo je ve svém jídelníčku zcela vynechávají (vegetariáni). Tento vývoj není pozorován jen v České republice, ale dochází k němu i v ostatních evropských zemích, zejména u mladé generace.

Míra soběstačnosti v komoditě hovězí a telecí maso dlouhodobě převyšuje 100 %. V průměru let 2019-2023 dosáhl tento ukazatel 125 % (tab. 3). Lze uvést, že v rámci všech živočišných komodit produkovaných v ČR vykazuje, kromě odvětví mléka, sektor hovězího masa, nejvyšší míru soběstačnosti. V roce 2023 se hodnota tohoto ukazatele meziročně zlepšila o 4,9 p. b a dosáhla 131,8 %, neboť hrubá výroba stagnovala, zatímco jeho celková spotřeba v důsledku přetrvávajících vysokých spotřebitelských cen, klesla meziročně o 3,6 %.

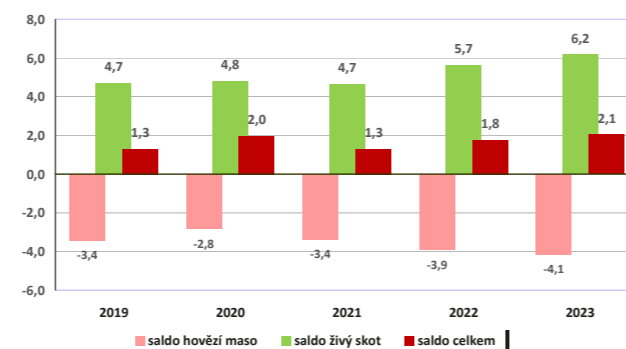
Graf 4 Vývoj hrubé výroby, bilanční spotřeby a soběstačnosti hovězího a telecího masa, v ČR v letech 2019-2023

Pramen: MZE - Situační a výhledové zprávy hovězí maso, Zpráva o stavu zemědělství 2022

Pro český zahraniční obchod se živým skotem je dlouhodobě charakteristická aktivní bilance. Výrazně totiž dlouhodobě převažuje vývoz živých zvířat nad jejich dovozem. Díky tomu je celková bilance zahrnující živý skot i hovězí a telecí maso kladná, ačkoli v případě hovězího masa naopak převažuje dovoz nad vývozem a bilance je záporná. Díky prověřenému zdravotnímu stavu českých chovů skotu a příznivé exportní ceně, je dlouhodobě zájem o tuzemská živá zvířata v zahraničí, především v zemích EU. V roce 2023 byla celková bilance zahraničního obchodu s živým skotem včetně hovězího a telecího masa ve finančním vyjádření tradičně aktivní a dosáhla 2,1 mld. Kč. V porovnání s rokem 2022 došlo k jejímu zlepšení o 0,45 mld. Kč.

Graf 5 Vývoj salda zahraničního obchodu s živým skotem, hovězím masem a celkové saldo v mld. Kč

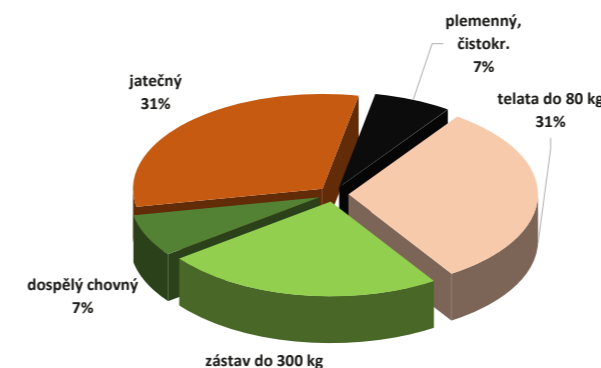

Pramen: MZe - Statistika zahraničního obchodu

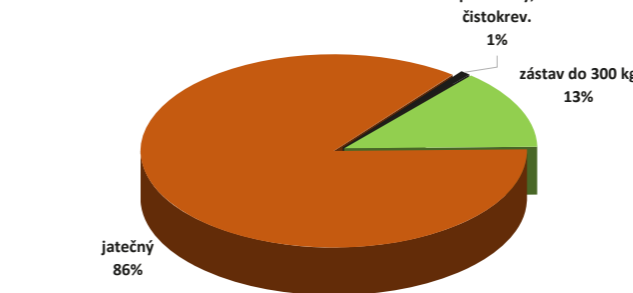
Český zahraniční obchod s živým skotem vykázal v roce 2023 opět aktivní bilanci, která dosáhla ve finančním vyjádření 6,2 mld. Kč. Meziročně došlo k jejímu zlepšení o 0,53 mld. Kč, a to především vlivem dalšího nárůstu vyvezených živých zvířat. Celkem bylo z ČR exportováno rekordních 266,5 tis. ks skotu, což znamenalo proti roku nárůst o 9,1 tis. ks. Nejvíce se na vývozu podílela telata do 80 kg ž. hm. (32 %) a dále chovný skot včetně zástavu (29 %) a jatečná zvířata (22 %). Hlavními odběrateli skotu byly tradičně především členské země EU. Z nich dominovalo Rakousko, Španělsko, Polsko, Chorvatsko a Slovinsko, kam směřovalo téměř 61 % (tj. 161 tis. ks) z celkového vývozu. Ze třetích zemí, které loni odebraly pouze 9,4 % (tj. 25,1 tis. ks) z počtu vyvezených zvířat, dominovalo Turecko s 20,4 tis. ks. Jeho podíl na vývozu skotu České republiky představoval 7,7 %. Proti roku 2022 zvýšila ČR prodej živého skotu (převážně jalovic a zástavu) na turecký trh o 11 tis. ks.

Dovoz živého skotu byl v porovnání s vývozem opět zanedbatelný, meziročně se ale zvýšil téměř o polovinu, tj. o 1,8 tis. ks na 3,0 tis. ks. Hlavním dodavatelem bylo Německo, odkud pocházelo 56 % zvířat (1,7 tis. ks), druhé v pořadí bylo Slovensko s 1,0 tis. ks skotu, zbytek pocházel z Dánska a Lotyšska (celkem 0,38 tis. ks). Grafy č. 4 a 5 přibližují strukturu zahraničního obchodu ČR s živým skotem za posledních pět let.

Graf 6 Struktura dovozu živého skotu v průměru let 2019-2023

Graf 7 Struktura vývozu živého skotu v průměru let 2019-2023

Pramen: MZe - Statistika zahraničního obchodu, podíl výpočet ÚZEI

Zahraniční obchod s hovězím a telecím masem vykazuje v objemovém i finančním vyjádření dlouhodobě pasivní bilanci, která v roce 2023 dosáhla 28,7 tis. t, resp. -4,1 mld. Kč. V objemovém vyjádření se bilance prakticky nezměnila, v hodnotovém vyjádření došlo ke zhoršení o 0,24 mld. Kč. Celkem bylo do ČR importováno 45,3 tis. t hovězího a telecího masa za 6,3 mld. Kč. V porovnání s rokem 2022 to představovalo nárůst o 2,5 tis. t a o 0,4 mld. Kč.

K nejvýznamnějším dodavatelům patřily tradičně země EU, především Polsko, Německo, Nizozemsko, Irsko a Rakousko, které se souhrnně podílely na dovozu hovězího masa do ČR více než 82 %. Importy ze třetích zemí nebyly pro významné, neboť se na objemu celkových nákupů podílely necelými 5 %. Z nich k nejvýznamnějším dodavatelům patřila Argentina a Brazílie. Vývoz hovězího a telecího masa meziročně stoupl o 1,9 tis. t a dosáhl 16,7 tis. t, v hodnotě představoval 2,2 mld. Kč. Předními odběrateli bylo tradičně Slovensko, Nizozemsko a Rakousko s 85 % podílem z celkového vyvezeného objemu.

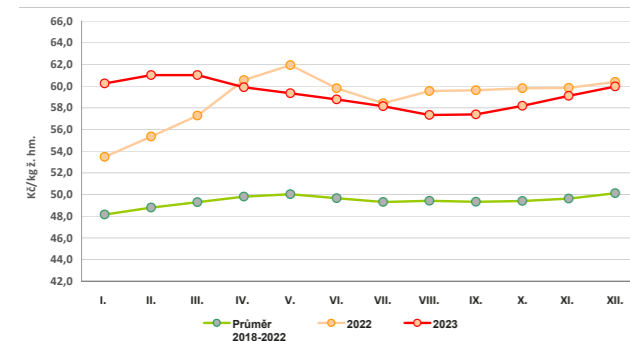
Od roku 2021 docházelo v ČR k růstu cen zemědělských výrobců (CZV) jatečného skotu, jako reakce na vývoj cen v EU, resp. ve světě. Důvodem byla jednak několik let po sobě klesající výroba hovězího masa v Unii, jednak od roku 2019 prudký nárůst čínské poptávky po hovězím masu na globálním trhu. V důsledku masivního výskytu afrického moru prasat zvýšila Čína od roku 2019 do roku 2023 import hovězího masa o více než 60 % (o 1,4 mil. t). To ovlivnilo světový trh s touto komoditou. Také v Evropské unii začaly stoupat ceny jatečného skotu, zejména pak v roce 2022 došlo meziročně k navýšení o více než 25 %. V roce 2023 se v průměru členských zemí zvýšily ceny hovězího masa jen nepatrně. Obdobně v ČR se ceny jatečného skotu mírně zvýšily nad na úroveň roku 2022. Hlavním důvodem byl vyrovnaný poměr mezi nabídkou a poptávkou na tuzemském trhu a dobrý odbyt živého skotu v zahraničí. Průměrná CZV skotu celkem podle TISČRSZIF sice meziročně nepatrně oslabila (o 0,9 %) vlivem poklesu CZV jatečných krav (o 0,5 % na 48,12 Kč/kg ž. hm.), naopak vzrostla CZV jatečných býků tř. SEUR o 0,6 % na 59,20 Kč/kg ž. hm. V porovnání s pětiletým průměrem byla na českém trhu cena jatečných býků tř. SEUR v roce 2023 vyšší o 9,78 Kč/kg ž. hm. a jatečných krav tř. EUR o 10,1 Kč/kg ž. hm. Je však nutné podotknout, že spolu s růstem CZV za jatečný skot se také během posledních let 2018-2023 zvyšovaly i produkční náklady, a to přibližně ve stejném tempu jako tomu bylo u cen. Odhadované náklady v roce 2023 na vyprodukovaný kg ž. hm. vykrmovaného jatečného skotu se meziročně zvýšily asi o 5,4 %, v porovnání s průměrem let 2018-2022 to bylo o více než 23 %.

Tab. 4 Přehled vývoje ročních CZV jatečného skotu v letech 2018 až 2023 v Kč/kg ž. hm.

Jatečný skot	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023/22 v %	Prům. 2018-2022 v Kč	2023/ 2018-22 v %
Skot celkem	38,27	2020	36,38	39,80	49,62	49,16	99,1	40,36	121,81
Býci tř. SEUR	47,78	2021	45,45	48,34	58,86	59,20	100,6	49,42	119,79
Krávy tř. EUR	36,10	2022	33,23	37,56	48,34	48,12	99,5	38,11	126,27
Jalovice tř. SEUR	38,34	2023	35,98	39,38	50,26	50,61	100,7	40,34	125,46

Pramen: TISČR SZIF, změna výpočet ÚZEI

Graf 8 Přehled měsíčních CZV jatečného skotu v letech 2018 až 2023 v Kč/kg ž. hm.

Pramen: TISČR SZIF, změna výpočet ÚZEI

Na vývoj cen jatečného skotu reagovaly i ceny průmyslových výrobců (CPV) výsekového hovězího masa. V roce 2023 se průměrná CPV výsekového hovězího masa podle TISČRSZIF meziročně zvýšila o 1,3 % na 157,14 Kč/kg. V rámci sledovaných druhů tohoto masa byl vývoj cen rozdílný. Zatímco u některých druhů došlo v meziročním porovnání ke snížení CPV (hovězí zadní bez kosti o 1,2 %, hovězí přední čtvrti o 2,3 %), u ostatních naopak ceny stouply v rozmezí od 1,6 % do 6,5 % (přední s kostí, resp. svičková). Spotřebitelské ceny hovězího výsekového masa podle údajů ČSÚ se zvýšily proti cenám průmyslových výrobců meziročně o poznání výrazněji, a to v průměru o 6,8 %.

Očekávaný vývoj v roce 2024

Předpoklad vývoje v odvětví hovězího masa pro letošní rok vychází jednak z výsledků setření ČSÚ o produkci, stavech a cenách skotu v ČR za I. pololetí 2024 a jednak z odhadovaného vývoje trhu v EU zpravovaného experty Evropské komise. Podle nich se očekává, že v EU bude v roce 2024 vývoj s trhem hovězího masa ovlivněn pokračujícím poklesem stavů skotu, a tím i nižší nabídkou jatečných zvířat. To se patrně negativně promítne do celkové výroby hovězího masa, která podle prognózy Evropské komise z jara 2024 meziročně klesne asi o 2,3%. Nižší nabídka hovězího masa

by však mohla v průběhu roku 2024 udržet CZV jatečného skotu v členských zemích na poměrně vysoké úrovni. Zároveň se očekává, že spotřeba hovězího masa by mohla klesat také v roce 2024, a proti roku 2023 se očekává její oslabení přibližně o 2,8%. Hlavním důvodem budou poměrně vysoké ceny hovězího masa, které mají negativní vliv na spotřebitelskou poptávku, ale také na konkurenceschopnost EU na globálním trhu. Vzhledem k současnému relativnímu nedostatku živého skotu na unijním trhu se předpokládá meziroční pokles vývozu do třetích zemí (cca o 1 %).

V České republice se podle ČSÚ stavy skotu ke konci června t.r. meziročně zvýšily o 23 tis. z toho stavy krav stouply o 10 tis. ks. Hrubá výroba hovězího a telecího masa v I. pololetí 2024 vzrostla meziročně o 1,7 tis. t. ž. hm. a dosáhla 85,7 tis. t. ž. hm. Naproti tomu čistá produkce (výroba masa zpracovatelského průmyslu) za prvních šest měsíců t.r. meziročně klesla o 0,8 tis. t. j. hm. Tento úbytek byl způsoben především nižším počtem poraženého skotu (meziročně o 1,6 tis. ks). Ačkoli počet poražených jatečných krav a jalovic byl vyšší o 1,1 tis. resp. o 1,0 tis. ks, nestačil vyrovnat úbytek porážek jatečných býků a volů (- 3,8 tis. ks). Zároveň se letos nepatrně zvýšila průměrná porážková hmotnost skotu (o 4,7 kg ž. hm./ks) na 547,8 kg ž. hm./ks. Očekává se, že hrubá výroba hovězího masa (v živých zvířatech) se letos proti roku 2023 zvýší přibližně o necelá 2 % a dosáhne ca 172173 tis. t. ž. hm. Ačkoli celkové porážky skotu v I. pololetí t.r. meziročně klesly, neočekává se, že jatky výrazně sníží hovězího masa výrobu, spíše se počítá se stagnací na úrovni loňského roku.

CZV jatečných býků tř. SEUR se v průměru prvního pololetí 2024 udržela na vysoké úrovni, když proti stejnému období roku 2023 vzrostla o 3,31 Kč/kg ž. hm. a dosáhla 63,33 Kč/kg ž. hm. Proti průměru let 2019-2023 byla letošní cena vyšší dokonce o 11,86 Kč/kg ž. hm. Očekává se, že v důsledku nedostatečné nabídky jatečných zvířat na trhu EU se v České republice cena jatečných býků do konce roku 2024 udrží i nadále na vysoké úrovni a bude se pohybovat v rozmezí 62-66 Kč/kg ž. hm. Zároveň se odhaduje další nárůst vývozu živého skotu na evropský trh cca o 1-1,5 %.

Dvoudenní blonde d'Aquitaine tour

Lenka Ondřichová

Klub chovatelů plemene blonde d'Aquitaine

Francouzské plemeno blonde d'Aquitaine si získává stále větší popularitu také v českých chovech. I proto klub chovatelů tohoto plemene uspořádal začátkem června pro své členy a příznivce BA exkurzi po českých chovech. Dvoudenní setkání, jehož hlavní náplní byla prohlídka trojice farem, přineslo řadu zajímavých podnětů i příjemných setkání.

Začali jsme na samotném okraji CHKO Železné hory, na biofarmě bratrů Vašíčkových v Lipovci. Jan a Jiří Vašíčkovi společně hospodaří na 85 ha půdy. Třetinu výměry tvoří orná půda, na které pěstují především vojtěšku, ječmen jarní a v letošním roce poprvé zkoušeli vikev. Zbytek výměry připadá na TTP.

Na pastvinách jsme mohli vidět klidné stádo blonde d'Aquitaine. Základ stáda tvoří zhruba 25 matek. Stádu dominuje plemenný býk ZBQ 463 – Repaire, dovezený z Francie. V rámci chovu využívají pouze přirozené plemenitby. Všichni zástavoví býčci zůstávají ve výkrmu na farmě a po porážce pak putují do vlastní bourárny. Bratři Vašíčkovi raději zvolili možnost prodeje vlastního masa „ze dvora“, a proto maso z bourárny směřují v podobě balíčků rovnou k lidem. Odstavené jalovičky převážně prodávají. Pouze menší množství si ponechávají na obnovu stáda.

Krmivová základna je tvořena vojtěškovou senáží, jetelotravní senáží a senem. Jádro dostávají jako příkrm pouze telata. Krmnou dávku doplňuje také neustálý přístup ke kvalitním minerálním lizům. Zázemí bratrů Vašíčkových tvoří část bývalého zemědělského družstva. Původní stáje si upravili tak,

Foto účastníků na farmě Hrtúsových

aby se zvířata cítila pohodlně a aby byla snadnější i jejich obsluha. Právě při návštěvě stáje nás ohromili dobře narostlí býčci ve výkrmu. Tím, že se vlastně nejedná o nijak zvlášť intenzivní výkrm, bylo naše překvapení o to větší. Vypovídá to o kvalitní genetice zvířat i o péči, kterou svým zvířatům jejich chovatelé věnují. Zkoušeli jsme proto pana Vašíčka přesvědčit k odchovu plemenných býčků. Odchovu na OPB však nedůvěřuje (na tom jsme se obecně shodli, že zrovna BA není plemeno vhodné pro odchov na OPB) a otázka odchovu u chovatele zůstala nedořešena...

Za zmínku jistě stojí také včelaření, které je na této farmě doménou Jiřího Vašíčka. Ve svém chovu má padesát včelstev, jejichž produkty také putují přímo k lidem. Z časových důvodů se nakonec bohužel nepodařilo navštívit zpracovnu masa ani medárnu. Exkurzi na farmě v Lipovci završila prohlídka nově vybudovaného seníku, který by ve svém hospodářství jistě ocenili i mnozí z nás návštěvníků.

Od bratrů Vašíčkových jsme se přesunuli na večeri do Kutílkovy palírny a pivovaru ve Žlebských Chvalovicích. Zajímavé prostředí pivovaru, který má během celého roku bohatý kulturní program, rozhodně stálo za navštívení a bylo příjemným zakončením prvního dne naší exkurze.

Zde také proběhl klub a schůze Rady PK Blonde d'Aquitaine. Nejdéle rozebíraným tématem z různých úhlů pohledů bylo udělování výjimek pro odchov plemenných zvířat. V závěru převládá názor, že je lepší výjimky neudělovat, má-li být zachován vysoký standard plemene.

Druhý den jsme se z Železných hor vydali směrem na Vysočinu. Naším cílem byla tentokrát obec Vysoká v okrese Havlíčkův Brod, kde se nachází rodinná farma Miroslava a Jany Hrtúsových. Rodina hospodaří celkem na 200 ha. Přibližně polovinu zabírají trvalé travní porosty, druhá polovina připadá na ornou půdu, kde je pěstována především silážní kukuřice, GPS k senážování a obilniny, které si stej-

Na pastvině u Čendy Horáčka

ně jako siláž a senáž ponechávají k vlastním krmným účelům.

V živočišné výrobě vládne „blondák“, i když jsme měli možnost vidět mezi čistokrevnými i pár přechodových kříženek. Základní stádo čítá cca 80 matek, mezi kterými působí dva plemenní býci, a sice ZBQ 554 - Cheiron z Vysoké a ZBQ 556 - Chose z Vysoké. Využívány jsou taktéž francouzské inseminační dávky. Telení probíhá celoročně.

Zázemí pro veškerý skot skýlá nově vybudovaná moderní a vzdušná stáj, kde nás zaujalo řešení střešní krytiny. Namísto klasického plechu zde byly použity střešní sendvičové panely, ze spodní strany laminátové, ze svrchní plechové, vyplněné izolací. Tyto panely byly použity také ve štítech. Jejich výhodou je především snadná údržba tlakovým čističem, protože se nekrotí a nevyžadují pravidelné nátěry jako klasické dřevěné štíty. I sám majitel toto řešení velice oceňuje. Střeška se v letních dnech tolik nerozpáluje, a ve stáji tak panují příjemnější teploty.

O tepelnou pohodu zvířat se také starají vnitřní meteorostanice, které mají několik senzorů. Díky nim se dá nastavit ovládání bočních plachet. V této nové stáji uplatňují majitelé technologii hluboké podestýlky v kombinaci s vyhrnovací mechanickou lopatou v krmné chodbě. Další budovou, která tvoří zázemí pro skot, je upravený původní objekt kravína dojného skotu.

Chov rodiny Hrtúsových je v kontrole užitkovosti, což také umožňuje odchovávat plemenné býčky. Ti jsou odchovávaní přímo u chovatele, služby odchoven plemenných býků nevyužívají. Jalovičky a býčci, s jejichž využitím do dalšího chovu se nepočítá, jsou v klasickém výkrmu k jatečnému využití. Rodina Hrtúsových svá jatečná zvířata finalizuje také prodejem hovězího masa „ze dvora“.

Součástí prohlídky farmy byla i exkurze do nově vybudovaných prostor zpracovny masa, před níž musíme všichni opravdu smeknout. V budoucnu by si zcela jistě zasloužila samostatný

článek, který by mohl inspirovat další chovatele, kteří podobný projekt zvažují.

Po vynikajícím guláši paní Hrtúsovové byl čas se přesunout na poslední z plánovaných prohlídek. Ze všech tří navštívených hospodářství se toto nacházelo v nejúrodnější oblasti Polabské nížiny. Vydali jsme se do Bořetic nedaleko Kutné Hory – k panu Čeňku Horáčkovi.

Rodina pana Horáčka hospodaří na 250 ha orné půdy, na kterých pěstují zejména pšenici, řepku, cukrovou řepu, jarní ječmen, hrách a vojtěšku. Část vypěstovaných plodin tvoří krmivovou základnu farmy – vojtěšková senáž, řepné řízky, hrách, který si nechávají extrudovat do vloček. Samozřejmostí jsou také minerálie. Nesmíme opomenout tři hektary hrušňových sadů, kde však v posledních letech bojují s nepříznivým počasím a s koloniemi rezistentních mšic, mravenců a vos. Dle pana Horáčka zůstává otevřeným tématem, zda nezkusit změnu odrůdy pěstovaných hrušní.

Ustájení u Vašíčků

Zázemí farma získala v bývalém zemědělském družstvu, které si postupně upravuje dle svých potřeb. Živočišné výrobě dominuje chov prasat. Základ chovu tvoří 80 prasnic s genetikou Topigs Norsvin. Vykrmená prasata jsou zatím prodávána na klasická jatka, nicméně i pan Horáček si chce v budoucnu svá vycovaná a vykrmená zvířata sám porážet a nabízet jejich maso lidem přímo, bez překupníků a řetězců. Na stole už má schválené stavební povolení pro výstavbu vlastních jatek. Držme mu palce, ať se mu tento sen brzy splní a úředníci, necht' mu hází klacky pod nohy co nejméně. Všichni, kdo jsme si prošli výstavbou vlastních zpracoven masa, víme, že právě jednání s úřady je tou nejnáročnější fází realizace celého projektu. Pan Hrtús by k tomu asi ještě dodal, že stejně náročné je to i s některými dodavateli technologií.

V chovu prasat je na farmě pana Horáčka používán také přípravek „Amalgerol“, který obsahuje různé přírodní složky, které mají pozitivní dopad na více věcí (nemělo by to působit jako reklama, proto necht' si každý vyhledá další informace o tomto přípravku sám), ale myslím, že za zmínku určitě stojí obsah bylinných silic v tomto přípravku, jež vytlačují hnilobné bakterie. Hnůj či kejda upravené tímto přípravkem nezapáchají, nelepí a lépe se s nimi

manipuluje. Přípravek má řadu dalších výhod, které – jak už bylo zmíněno – si lze dohledat, případně i vyzkoušet. Jako „účastníci zájezdu“ můžeme potvrdit, že minimálně charakteristický zápach patřící k chovu prasat jsme na farmě vůbec nezaznamenali, což nás příjemně překvapilo.

Abychom se také dostali k chovu skotu. Čenda Horáček se dal na chov hned tří plemen – blond d'Aquitaine, bazadaise a parthenaise. S chovem těchto tří plemen je v začátcích, proto zvolil zajímavou cestu, jak se dostat k čistokrevným zvířatům. Nakupuje vyřazené holštýnské krávy, do kterých dává embrya, která

si vyplachuje z vlastních čistokrevných zvířat. Má tak jistotu o kvalitě zvířat, z nichž jsou embrya vyplachována. Úspěšnost v embryotransferu má 60%. Vzhledem k tomu, že v loňském i letošním roce se mu rodily převážně jalovičky, pomáhají tato čistokrevná „odstávčata“ rozšiřovat chov. Dva narození býčci byli úspěšně odchovaní jako plemenní a vyrážili z farmy do světa. Jelikož se panu Horáčkovi chov skotu teprve rozrůstá, nemá zatím žádného plemenného býka.

Co říci závěrem? Dvoudenní nabídný program nám přinesl mnoho zajímavých zjištění a snad nabídl některým účastníkům inspiraci pro chod vlastního hospodářství. Velké poděkování patří všem chovatelům, kteří byli ochotni nám ukázat farmy, pustili nás do svých chovů a seznámili nás se svým stylem hospodaření. Rovněž děkujeme za připravené občerstvení na farmách, které jsme navštívili. Příjemná atmosféra celé akce umožnila i mimo oficiální program navzájem porovnat své zkušenosti, popovídat si a probrat úspěchy nebo chovatelské problémy. Věříme, že v dalších letech se podaří podobné akce zopakovat zase u někoho jiného, v jiných krajích, v jiných podmínkách.

Řekněte kryptosporidiím ne!

MVDr. Leona Pekáriková
MSD Animal Health

Nové možnosti řešení kryptosporidiózy u telat

Tímto příspěvkem chci volně navázat na článek z minulého roku, kdy jsme se zabývali samotným onemocněním způsobeným parazitem *Cryptosporidium parvum*, rizikovými faktory, které mohou ovlivnit jeho vznik a průběh a také se zamýšleli nad tím, jak co nejlépe chránit stáda zlepšením zoohygieny a pohody zvířat. Nyní už víme, že telata nejčastěji onemocní ve věku 6-12 dní. Výskyt průjmů je častější zejména za horšího počasí, kdy prší, taje sníh a v blízkosti ustájovacího prostoru anebo na pastvinách stojí kaluže vody s exkrementy. Telata zpravidla nehynou, ale postižena je většina z nich. Parazit silně poškodí střevní sliznici, což vyžaduje dlouhodobou rekonvalescenci. Zničené střevo není delší dobu schopné správně vstřebávat a zpracovávat živiny dodávané krmivem. A výsledkem je zhoršený růst telat s celkovým dopadem na zdraví zvířat, jejich celoživotní produktivitu a ekonomiku chovu.

Nejohroženější kategorie skotu – tele do 14 dní stáří

Dnes se zaměříme na možnosti léčby a prevence a zamysleme se společně nad některými fakty, jež ukazují na nutnost řešení kryptosporidiózy v chovech skotu a mohou vám pomoci vybrat to nejlepší řešení pro vaši farmu.

Několik zajímavých čísel úvodem

Cryptosporidium parvum je dle statistik nejčastějším patogenem vyvolávajícím průměrnou onemocnění u telat. Ve světových studiích se uvádí, že přibližně 36% průjmů u telat je způsobeno zárodkem *Cryptosporidium parvum*. Druhým nejčastějším patogenem je rotavirus,

pak následují kokcidie (*Eimeria* spp.), koronavirus a *Escherichia coli*. Naše firma MSD Animal Health již více než 10 let pomáhá veterinárním lékařům a chovatelům pomocí rychlé faremní diagnostiky určit průměrné patogeny u telat cca do 14 dní stáří vyskytující se v jejich chovech. Tady bych se chtěla podělit se svou zkušeností z chovů, které jsem navštívila a kde jsme provedli vyšetření. Kryptosporidie jsme našli cca v 90% chovů potýkajících se s průjmy. Kryptosporidie byly opravdu nejčastěji diagnostikovaným patogenem, poté následovaly klostridie (*Clostridium perfringens*) a mnoho vzorků bylo pozitivních na rotavirus.

Jak už jsme psali v minulém článku, kryptosporidie se vyskytují ve vnějším prostředí ve formě oocyst, které zvíře pozře spolu s kontaminovaným krmivem, vodou, podestýlkou, při olizování částí stáje či zvířat atd. Už pouhých 17 oocyst dokáže vyvolat onemocnění. Tady vidíme, jak velká je pravděpodobnost, že se tele nakazí bezprostředně po narození. Po pozření se kryptosporidie dostávají do střeva a buněk střevní sliznice, kde se množí. Protože vývojový cyklus kryptosporidií je komplikovaný (viz ilustrační schéma), potřebují kryptosporidie zpravidla 6-7 dní, aby se u telat vyvinuly klinické příznaky spojené s rozsáhlým poškoze-

ním střeva. Navíc bylo zjištěno, že šestidenní tele, jež se nakazí přirozenou cestou, může vylučovat až 10 miliard oocyst denně. Jaká je tedy šance, že se nenakazí další telata, když stačí jen 17 oocyst, aby onemocněla?

Z uvedených dat vyplývá, že počet parazitů ve faremním prostředí může být enormní a intenzita infekčního tlaku je přímo úměrná jejich množství. A pamatujte si, že oocysty kryptosporidií mohou přežívat v prostředí i 2 roky a většina dezinfekcí na ně nefunguje, protože je určena jen pro likvidaci virů a bakterií? Jak často čtete informace v příbalovém letáku dezinfekcí, které ve svých chovech používáte?

Největší problém z hlediska chovu skotu spočívá v tom, že telata se zdevastovanou sliznicí střeva nejsou schopná vstřebávat živiny přijaté v potravě a dopad onemocnění se dále prohlubuje.

Každého chovatele zajímá vliv infekce na zdraví zvířat a zisk farmy, který může využít na další investice do jejího rozvoje, do prevence zvířat, na nákup technologií či k finanční motivaci zaměstnanců k lepšímu výkonu. Nové studie, které sledovaly dopad onemocnění na váhový přírůstek, ukázaly, že telata po-

stižená kryptosporidiózou zařazená do studie dosahovala prokazatelně nižšího přírůstku. U mléčných telat to bylo o 18 kilogramů živé hmotnosti méně v průběhu prvních 6 měsíců života. U masných telat dokonce ztráty hmotnosti přesahovaly za stejné období 34 kilogramů.

Masná telata, jsou hlavním „produktem“, jež zabezpečuje ziskovost chovatelů masného skotu. Co když prodáme v 6 měsících 100 telat, jež budou mít o 34 kilogramů nižší hmotnost než telata bez zdravotních problémů? Pokud vezmeme v úvahu, že prodejní cena býků u některých plemen může dosáhnout až 100 Kč za kilogram živé hmotnosti, bavíme se o 3 400 kilogramech za 340 000 Kč, jež nedostaneme zapláceno. Nebylo by lepší onemocnění předcházet, mít tuto částku doma a investovat ji lépe než do kompenzace ztrát? A můžeme pokračovat s další matematikou. Vědci zjistili, že telata, která prodělala průměrně, jsou až 17x vnímavější k onemocnění dýchacího aparátu. Onemocní nejčastěji od 2 týdnů do 3-4 měsíců stáří. Toto další onemocnění rovněž telata oslabí a ohrozí jejich budoucnost. Z vlastní zkušenosti z mnoha farem nejen u nás, ale i z dalších zemí střední Evropy, mohu potvrdit, že v případě, že je

na farmě dobře nastaven program prevence průjmů, je výskyt respiračního onemocnění minimální ve srovnání s průměry postiženými farmami. Pro vysvětlení není potřebné hledat další studie a pátrat po zázracích, stačí jen použít obyčejný selský rozum. Pokud tele neoslábí průjem, tak je daleko silnější a lépe připravené vzdorovat dalším patogenům.

Je tu i něco dalšího, co je nutné zmínit. Pozitivním trendem v našich chovech je, že chovatelé investují do dobré genetiky, používají kvalitní semeno pro inseminaci, často semeno sexované, či využívají v chovech masného skotu špičkové plemenné býky. Setkáváme se i s telaty z embryotransferu. Teď si položme další otázku. Je opravdu na místě telata s vysokou plemennou hodnotou nechat strádat a ovlivnit tak jejich další život a užitkovost? Není lepší zaměřit se na komplexní prevenci (nejen proti kryptosporidióze), zoohygieny, výživy a správnou, cílenou a včasnou léčbu jen jedinců, kteří léčbu opravdu potřebují?

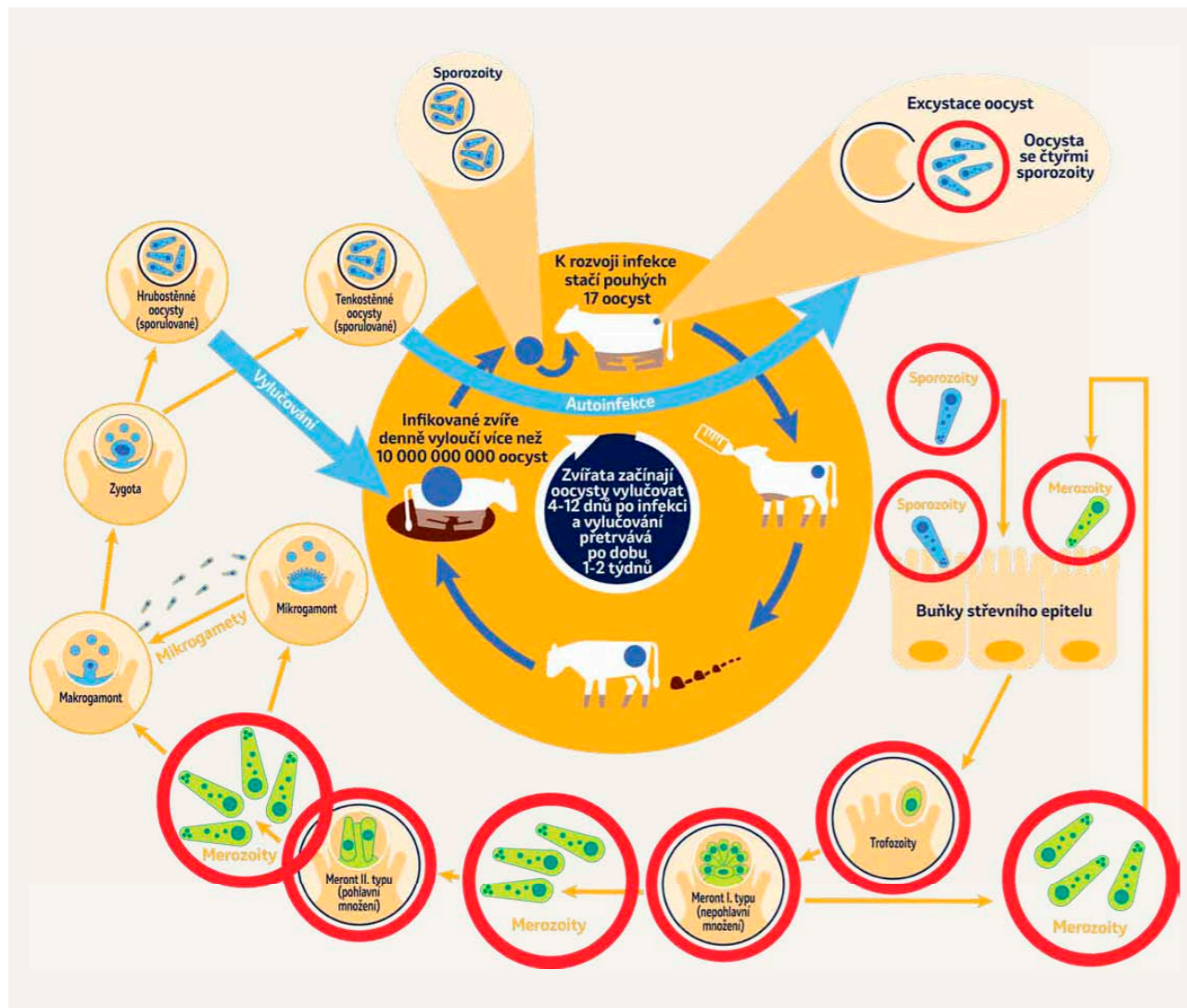
Jak telata před onemocněním chránit?

Je zásadní se zaměřit na co nejlepší zoohygienu, mlezivovou výživu a následně správné krmění a napájení nezávadnou vodou, vhodné ustájení telat a další důležité oblasti pro zlepšení zdraví a pohody zvířat, které jsou neustále zmiňovány v různých článcích a přednáškách.

Pokud telata léčíte a přesto průměrně přetrvává a stav nemocných jedinců se zhoršuje, je to situace, která může poukázat na to, že máte v chovu kryptosporidie. Důvodem je to, že většina antibiotik nedokáže s kryptosporidii bojovat. Proto je potřebné provést důkladnou analýzu chovu a diagnostikovat, které patogeny se na vzniku průjmů podílí. Jen tak dokážete vytvořit na míru šitý léčebný a preventivní protokol vhodný pro vaši farmu.

Cryptosporidium parvum

Složité vývojové cyklus kryptosporidií

Pokud laboratoř, či výsledky rychlé faremní diagnostiky průjmových patogenů potvrdí, že za vznikem onemocnění u vašich zvířat stojí kryptosporidie, tak se z veterinárního hlediska nabízí tři hlavní možnosti, jak onemocnění léčit anebo mu předcházet.

1. Použití veterinárních léčivých přípravků obsahujících **antibiotikum paromomycin** ze skupiny aminoglykosidů, jež jsou většinou určeny **pro léčbu infekce** způsobené kryptosporidii, a to na snížení výskytu průjmů a vylučování oocyst do prostředí.
2. Použití veterinárních léčivých přípravků obsahujících **antiprotozoikum/chemoterapeutikum halofuginon**,

jež jsou obecně určeny k léčbě a prevenci kryptosporidie, a to ke zmírnění průjmů a redukci vylučování oocyst.

3. **Vakcinace matek**, kdy stejně jako u dalších vakcín aplikovaných kravám a jalovicím v poslední třetině březosti, získají telata ochranné protilátky prostřednictvím mleziva.

O čem bychom měli přemýšlet předtím, než se rozhodneme, zda budeme telata léčit nebo je chránit preventivní vakcínami?

Chci onemocnění léčit anebo mu předcházet?

Pokud zvíře onemocní a **léčba** je zahájena až po vypuknutí klinických příznaků, můžeme

si být jistí, že zásah přichází pozdě. Střevo je již do značné míry poškozeno a zvíře se bude v dalších týdnech až měsících potýkat s následky nemoci. Jen málokterý chovatel podstoupí dobrovolně riziko, které ovlivní budoucnost stáda.

Naopak **preventivní podávání léčiv** od 24 hodin po narození po dobu 7 dní je velmi účinné. Ale proč dávat antibiotika a chemoterapeutika i telatům, která je vůbec nepotřebují a ovlivnit tak například rozvoj bachorové mikroflóry? Také se někdy setkáváme na farmách s tím, že některá telata po léčbě po několika dnech začínou trpět nechutenstvím. Zažili jsme rovněž opakovaně nebezpečnou situaci, kdy ošetřovatelé v dobré víře v brzké uzdravení, podávali telatům i dvojnásobnou dávku

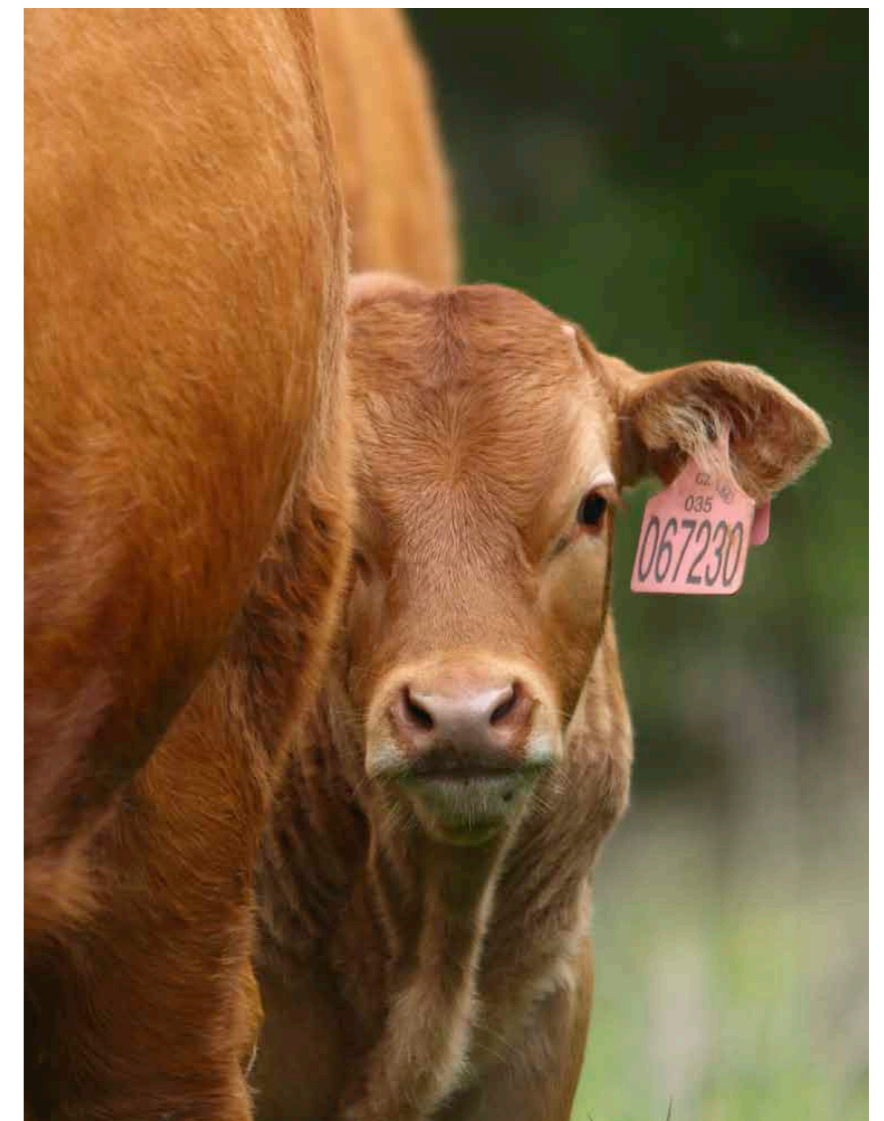
léčiva. Nejen, že farma utratila za nákup léčiv více, než bylo nutné, ale ošetřovatelé nevědomě ohrožovali zdraví zvířat, a to zejména těch jedinců, jež byli kvůli průjmům dehydratováni. Rovněž určení co nejpřesnější hmotnosti telete kvůli správnému dávkování léčiva je klíčové. Popsat další zážitky z praxe by vydalo na obsáhlý článek.

Pokud se bavíme o nových nařízeních Evropské unie, nezapomínejme, že paromomycin je antibiotikum. Celý svět cílí na snížení použití antibiotik u potravinových zvířat a na produkci zdravých potravin. Proto je zásadní používat tuto účinnou látku obezřetně. Halofuginon sice není antibiotikum, ale vzhledem k současným trendům antibiotické politiky se dá předpokládat, že jednou přijde čas, kdy se bude důsledně sledovat i jeho použití.

Otázkou je také, jak v chovech masného skotu zvládnout podávat léčiva telatům sedm dní v týdnu. Všichni důvěrně známe situaci, kdy skupina matek po porodu chrání telata tak, že jakákoliv manipulace s nimi, může ohrozit zdraví i život lidí. Pokud se telata rodí ve velké skupině na rozsáhlé pastvě, je téměř nemožné dohledat nemocná telata a léčit je po dobu sedmi dní. Tak nezbyvá nic jiného než se spoléhat na to, že tele nějak onemocní překoná a nic se nestane. Ale jakou bude mít hmotnost ve srovnání se zdravými kusy? A opět jsme u ekonomiky!

A taky proč podávat antibiotika či chemoterapeutika každý den po dobu 7 dní, když nově stačí podat 1-2 dávky vakcín matkám v rámci dalších chovatelských opatření prováděných v poslední třetině březosti a chránit tak nejmenší telata? Je to velká šance, jak ušetřit práci i čas vašich lidí.

Z mnohaleté zkušenosti víme, že nejúčinnějším způsobem ochrany je komplexní prevence, včetně vakcinace. Vakcína proti kryptosporidie je novým ná-

strojem pro řešení kryptosporidie. Jejím **hlavním úkolem, je onemocnět předcházet**, snižovat výskyt a závažnost průjmů a vylučování oocyst kryptosporidie do prostředí, a tak ochránit zdraví a budoucí produkci farmy. Protože je to vakcína určená na boj proti parazitovi, funguje trochu jinak než ostatní vakcíny. Telata jsou chráněna nejen na celkové úrovni díky protilátkám získaným z mleziva, ale nejdůležitější je lokální imunita ve střevě, která zajistí ochranu jeho sliznice. Při rozhodování, zda začít vakcinovat, je důležité zvážit systém a úroveň mlezivového managementu farmy. Pro co nejvyšší účinnost vakcinace je doporučováno **krmit telata mlezivem a přechodovým mlékem** (mléko 2-5 dní po porodu) **po dobu 5 dní**. Tak telata

získají nejen lepší imunitu proti kryptosporidie, ale také proti dalším onemocněním. Nové studie poukazují na výhody delší kolostrální výživy. Dochází k lepšímu rozvoji sliznice střeva, zvyšuje se jeho absorpční plocha, tele je daleko lépe připravené využít živiny obsažené v krmění a lépe a rychleji roste.

Z tohoto úhlu pohledu mají chovatelé masného skotu velkou výhodu ve srovnání s chovy mléčnými. Tele zpravidla zůstávají s matkou několik měsíců po narození a pokud je zdravé přijímá tolik mleziva i přechodového mléka, kolik potřebuje a ani není odkázáno v pozdějším období na mléčnou krmnou náhražku. To, že tele zůstává s matkou i šest a více měsíců nabízí chovatelům masných plemen skotu nespornou výhodu.

Ráda bych však upozornila na několik situací, které mohou ovlivnit kvalitu mlezivové výživy a následně také účinnost vakcín, jež jsou podávány matkám v poslední třetině březosti pro zabezpečení pasivní imunity u telat i ve vašich chovech.

Jedním z důvodů je nekvalitní mlezivo, nedostatečné množství mleziva ve vemeni matky či horší životaschopnost tele. Tady musí zasáhnout chovatelé na individuální úrovni. Zásoba kvalitního mleziva v mrazicím boxu od jiné matky je vždy vítaná. Pozor však na jeho rozmrazování! Vždy myslíte na to, že jedinou cestou, jak tele po porodu získá protilátky je mlezivo. Vysoká teplota dokáže rychle ochranné protilátky zničit a tele tak zůstane bezbranné. Někdy se setkáváme se situací, kdy chovatelé masného skotu koupí mlezivo od svých mléčných sousedů, kde je vytváření zásob kvalitního mraženého mleziva běžnou

praxí. Vždy však mějte na paměti, že je důležité znát zdravotní status stáda, ze kterého mlezivo nakoupíte. V opačném případě si můžete do chovu zavlečt například paratuberkulózu anebo jiné infekční onemocnění, což vám zkomplikuje život.

V minulých měsících jsme diskutovali s kolegy ze zahraničí, zda postačí vakcinovat masná stáda pouze proti kryptosporidiióze, aby se snížil výskyt průjmů u telat. Doporučení je jednoznačné, a to zaměřit se na komplexní vakcinaci stáda proti průjmům. Kryptosporidie totiž velmi často nebývají jediným patogenem, který trápí nově narozená telata. Často se přidávají i rotaviry, koronaviry, Escherichia coli či klostridie, jež se spolupodílí na rozvoji klinických příznaků onemocnění. Pro dosažení co nejlepších výsledků vakcinace proti kryptosporidiiím, celkové zdraví zvířat a profitu farmy je vždy na místě chránit chov

zároveň i proti těmto dalším zmiňovaným nebezpečným patogenům způsobujícím infekce ve vašich chovech.

Co říci závěrem?

Nedejte kryptosporidiiím šanci. Máte vše ve svých rukou. Poradte se se svým veterinárním lékařem, jaké řešení je nejvhodnější pro vaši farmu, abyste se mohli těšit ze společného úspěchu. A pokud se chcete dozvědět o kryptosporidiiích více, zveme vás i vaše veterináře na MSD Farmářské Fórum, které se bude konat ve čtvrtek 12. září v Jihlavě. Bližší informace najdete již brzy na webových stránkách www.msd-farmarske-forum.cz. Další akcí, kde si společně budeme povídat o kryptosporidiióze, je již tradiční seminář předcházející výroční členské schůzi ČSCHMS, jež se bude konat 17. září v Medlově.

2024, Veeva number:
CZ-BOV-240700002

Dotace na kontrolu užítkovosti masného skotu

Kamil Malát

Český svaz chovatelů masného skotu

I letos mohou chovatelé elektronicky požádat o dotaci na kontrolu užítkovosti masného skotu (dotační titul 2.A.e.1.a.), kterou administruje náš svaz. Celý proces od podání žádosti až po vydání rozhodnutí je plně elektronický a není nutné nic posílat poštou. Chovatelé, kterých se tato podpora týká, podávají žádost výhradně elektronicky a to prostřednictvím jednoduchého formuláře na našich webových stránkách. Odbourání papírové formy žádosti umožnila úprava Zásad pro poskytování národních dotací, kterou náš svaz prosadil při jejich tvorbě. Termín pro podání žádosti je stanoven nejpozději do konce září 2024. Detaily najdete dále v textu.

které bude dostupné v datovém úložišti MaSkotBox, kde zůstane trvale uloženo.

Dotace jen pro malé a střední podniky

Stejně jako v minulosti je tato dotace určena žadatelům (příjemcům), kteří svou velikostí a obratem spadají do kategorie malých a středních podniků ve smyslu definice uvedené v příloze I nařízení Komise (EU) č. 2022/2472.

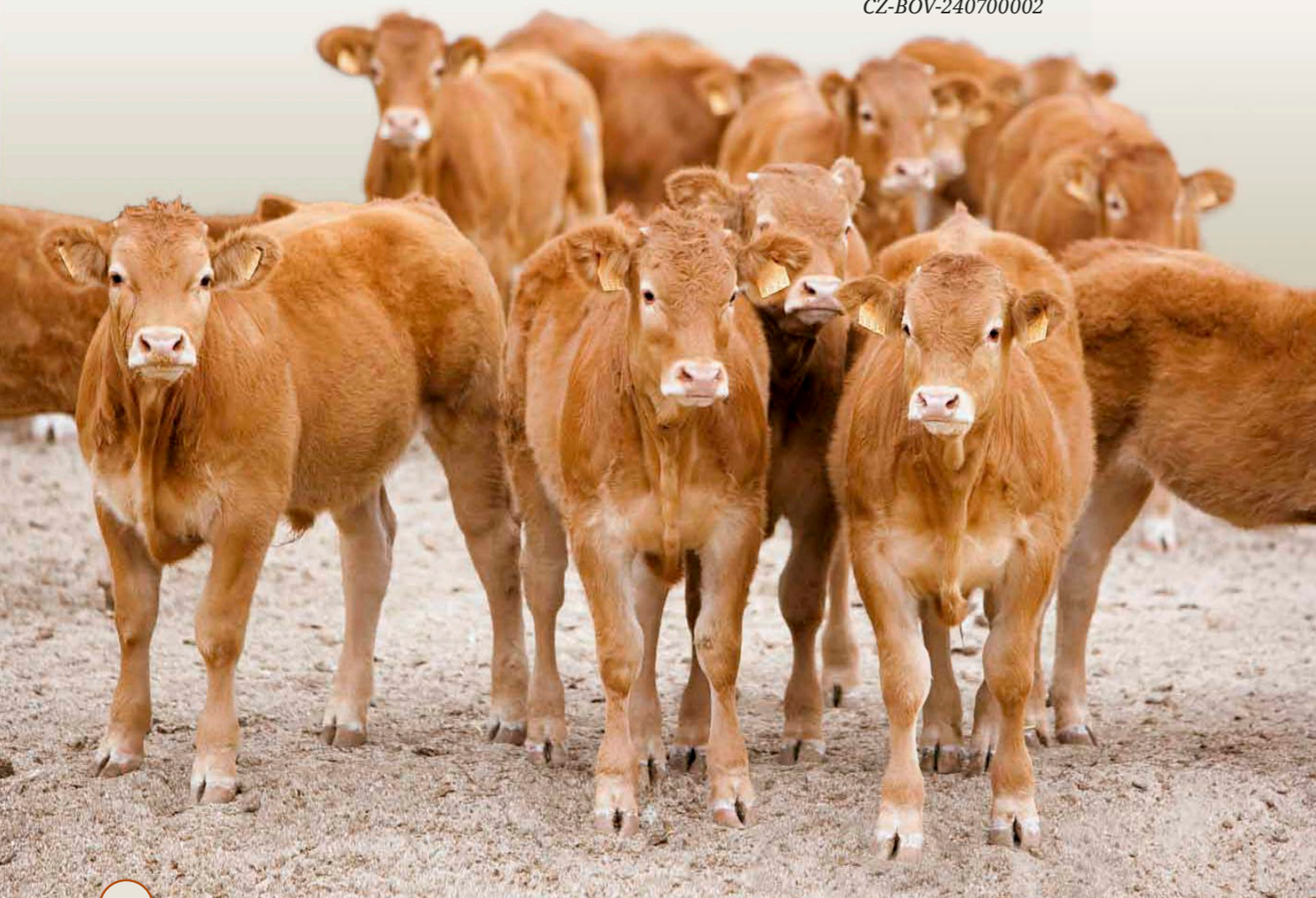
Pokyny k vyplnění formuláře

Vyplnění formuláře s e-žadostí je velice snadné. Dbejte však na jeho správnost všech údajů (zejména čísla bankovního účtu). Žádost vyplňujte s použitím diakritiky, dodržujte pravidla českého pravopisu (malá a velká písmena) a **PŘESNĚ DLE POKYŇŮ** - tzn. je-li někde uvedeno, že je třeba dodržet pořadí (např. příjmení a jméno, tak nepište jméno a příjmení). To stejné platí u čísla účtu - vyplňujte ho celé, tedy včetně kódu banky.

Přijetí e-žádosti je stvrzeno odesláním automatizovaného emailového potvrzení na adresu, kterou jste uvedli v e-žádosti. Pokud vám potvrzení nepřišlo, formulář jste neodeslali či jste uvedli špatnou/neúplnou emailovou adresu, případně mohlo být přijetí automatického potvrzení zablokováno vašim emailovým poskytovatelem. Až do doby uzávěrky lze e-žádost prostřednictvím odkazu v emailovém potvrzení kdykoliv editovat. V žádném případě e-žádost nevyplňujte za jeden podnik/subjekt znovu! Uzávěrka pro zaslání e-žádosti je **30. září 2024 do 23:59**. Poté nebude možné e-žádost ani odeslat, ani upravit již odeslanou.

V e-žádosti se nevyplňuje počet krav v KU, neboť to vyplývá z průměrného ročního počtu zapojených krav do stupně A a B. Stav budou doplněny ČSCHMS po zaslání žádosti. Případné dotazy či problémy s vyplněním formuláře směřujte na tel. 724 007 860 (Kamil Malát).

Před vyplněním e-žádosti důrazně doporučujeme všem žadatelům o národní dotace

seznamit se se Zásadami pro rok 2024, které najdete na webu MZe či ČSCHMS (záložka dotace).

Prohlášení de minimis (pro velké podniky)

V případě, že konečný příjemce nesplňuje kritéria mikropodnik, malý a střední (je tzv. velkým podnikem), může být podpora poskytnuta v režimu de minimis podle nařízení Komisu (EU) č. 1408/2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de

minimis v odvětví zemědělství (podpora je omezena na max. 20 000 EUR/subjekt/3 roky).

V tomto režimu musí konečný příjemce vyplnit *Čestné prohlášení de minimis*, které podává podnik samostatně prostřednictvím svého účtu na Portálu farmáře (změna oproti roku 2020).

Pro podání žádosti o kontrolu užitkovosti masného skotu stačí do konce září 2024 vyplnit jednoduchý online formulář na webu svazu, vše ostatní pak zajistíme my.

Po podání mu bude vygenerováno číslo jednací, které musí zadat v rámci svazové e-žádosti. Čestné prohlášení konečného příjemce musí být platné ke dni podání dokladů administrátorem. Příručku pro vyplnění těchto formulářů naleznete na webu Státního zemědělského intervenčního Fondu.

Dotace na ověření původu a pro stanovení GEPH

Stejně jako v minulých letech, tak i letos bude o dotaci za analýzy SNP pro stanovení genomické plemenné hodnoty skotu (podpůrný program 2.A.a.2.) žádat za chovatele, kterým v období září 2023 až konec srpna 2024 rozbor finančně zprostředkoval (fakturoval) Český svaz chovatelů masného skotu, náš svaz. Po obdržení dotace bude chovatelům, kteří službu včas uhradili, poskytnuta poměrná částka za provedený rozbor a za využití těchto dat pro budoucí GEPH. Připomínáme, že dotace se vztahuje pouze na základní testaci SNP, další náklady jako je vyhotovení protokolu či bezrohost nebo test na myostatín nejsou součástí dotační podpory.

Důvodem k aplikaci tohoto postupu je znění dotačního titulu, kdy dotace je vyplácena osobě, která zajistí analýzu pro stanovení GEPH. Při sestavování seznamů zvířat, u kterých budeme žádat o dotační podporu, budeme postupovat dle kritérií schválených Grémiem předsedů rad plemenných knih.

V případě ověřování původu přes SNP to v praxi funguje tak, že chovatel zadá objednávku na portálu igenetika.cz, zašle

do laboratoře imunogenetiky ČMSCH a.s. vzorky k testaci a ta je zpracuje. Náklady na analýzu však nejsou účtovány chovatelům, ale našemu svazu, který je uhradí a následně je jednotlivým chovatelům přefakturuje. Po skončení období, které v případě tohoto dotačního titulu trvá od 1.9.2023 do 31.8.2024, ČSCHMS zažádá za všechny chovatele o dotaci. Chovatelům, jejichž zvířata plní odsouhlasená kritéria (viz dokument Testace SNP krok po kroku - str. 8, který je zveřejněn na webových stránkách www.cschms.cz v sekci legislativa - svazová) a zároveň mají vůči ČSCHMS ve splatnosti uhrazeny závazky spojené s těmito analýzami, bude podle platební morálky daného subjektu následně vráceno do 70% nákladů z testace na čipu (tj. 70% z 760 Kč = 532 Kč) jako úhra-

da za data, která budou využita k výpočtu GEPH. Výše dotace a z toho plynoucí vratka se odvíjí od cenikové ceny účtované našemu svazu Českomoravskou společností chovatelů a.s..

Připomínáme, že poskytnutá dotace se vztahuje pouze na cenu základní testace SNP, a proto je i výše vratky vypočítávána pouze pro tuto část. Náklady na další znaky (vystavení protokolu, genetické mutace - bezrohost, myostatín, a další QTL znaky atd.) nejsou její součástí.

Konečná výše vratky bude vycházet z poskytnuté výše dotace. O konečné částce budou chovatelé vyrozuměni a budou vyzváni k zaslání faktury. Přehled faktur a vaší platební morálku si můžete snadno zkontrolovat v aplikaci MaSkot v sekci fakturace online.

V případě této dotace tedy stačí, pokud si budete hlídat splatnost všech faktur spojených s touto testací a o nic dalšího se v tuto chvíli nemusíte starat. Žádost za vás podá ČSCHMS a o dalších podrobnostech budou všichni chovatelé, kterých se tato podpora týká, včas informováni.

Přivez si svého Filipínce, aneb jak to dneska chodí s náborem zahraničních pracovníků

Mgr. Jaroslav Zeman
Spring Walk advokátní kancelář s.r.o.

Určitě jste již z různých zdrojů zaregistrovali, že se stále častěji mluví o zaměstnávání pracovníků z cizích zemí, v poslední době zejména z Filipín. My jsme měli tu příležitost a zúčastnili se vládní mise na Filipíny, jejímž cílem byla i osvěta v této oblasti. Na základě této návštěvy a dalších zkušeností vám přinášíme pohled na tuto oblast.

S ohledem na konflikt na Ukrajině a nedostatek pracovníků v ČR, kdy se nezaměstnanost od roku 2017 téměř bez výjimky drží pod 4%, rozumíme nutnosti poohlédnout se po pracovnících mimo hranice ČR.

Ale kde hledat?

Pracovníky můžeme najít v různých zemích, ale abychom na ně nečekali další rok či dva, nabízí se pouze dvě varianty s dostatečnými kapacitami. Jednou z nich je Mongolsko, druhou pak Filipíny.

Věděli jste, že se od nového roku v těchto zemích zvýšil počet pracovníků, kteří k nám za práci mohou legálně přijít o 200 až 300%? Pracovníků z Mongolska nyní můžeme přijmout až 3000 oproti jednomu tisíci a pracovníků z Filipín až 10500 oproti původních 2500.

Proč právě Filipíny?

Filipínci už dlouhou dobu pracují v USA, Austrálii, Japonsku, Novém Zélandu, Saudské Arábii a teprve v posledních letech začínají též nacházet cestu do Evropy. Argumentů pro jejich zaměstnávání je hned několik:

(foto: Visit-Philippines-Farming)

- Zkušenosti s pracovní migrací:** Filipíny jsou jednou z největších exportních zemí pracovní síly na světě, s trochou nadsázky se dá říct, že jsou jedna velká agentura práce. Systém vysílání pracovníků do zahraničí je zde dobře zavedený a podporovaný státem – mají vlastní ministerstvo pro zahraniční pracovní migraci i propracovaný systém schvalování a evidence vysílání jejich občanů do zahraničí.
- Kulturní blízkost:** Filipínci jsou z 95% křesťané, což je v zemích dálného východu rarita. Jejich mentalita je díky tomu bližší té evropské.
- Velký potenciál pracovní síly:** Filipíny mají přibližně 119 milionů obyvatel, z nichž 10% pracuje v zahraničí.
- Jazyková vybavenost:** Všichni se domluví anglicky, jelikož angličtina je na Filipínách úředním jazykem, což výrazně usnadňuje komunikaci.

Hodí se Filipínci do zemědělství?

Velkou část Filipín tvoří zemědělská půda a chov dobytka je zde velmi rozšířený a Filipínci mají tedy k zemědělství vybudovaný silný vztah. Hodně vypovídající je také údaj, že zhruba 25% zaměstnanců pracuje v zemědělství. Stojí za zmínění, že průměrná měsíční mzda v zemědělství činí na Filipínách v přepočtu jen cca 4-6 tisíc Kč.

(foto: Visit-Philippines-Farming)

Jací Filipínci vlastně jsou?

Z našich zkušeností a rozhovorů se zaměstnavateli, kteří s nimi již mají zkušenost, jsou tišší, než jsme zvyklí, opatrní a nejsou konfliktní. Musí ale dostávat jasné instrukce a přílišnou inovaci u nich nehledejme. Jsou spíše uzavření do svých komunit, takže je ve volných chvílích nejčastěji najdete s telefonem v ruce, jak projíždějí sociální síť. Naopak konzumace alkoholu a naše oblíbené hospodské aktivity jim k srdci nepřirostly. Je tedy vysoká šance, že coby pracovníci budou kvalitní náhradou na volná místa, která se dlouhodobě nedaří obsadit. Samozřejmě teprve čas ukáže, jak budou schopni zapadnout do evropských realití.

Jak Filipínce do firmy dostat?

Nejdřív je třeba takového zaměstnance vůbec najít. Možností je buď vlastní iniciativa, nebo využití profesionálních náborářů. V ČR funguje vícero společností, které se náborem filipínských pracovníků zabývají. Takové společnosti mají standardně partnera přímo na Filipínách, který realizuje samotný nábor, tj. výběr vhodných kandidátů.

Abyste mohli Filipínce zaměstnávat, musíte být akreditováni pod tamějším Ministerstvem zahraniční migrace, o kterém jsme se zmiňovali výše. Takovou akreditaci si ale nevyřídíte

sami, musíte na to mít spolupracující filipínskou agenturu, přes kterou akreditace probíhá. Zároveň je třeba řešit i českou stranu, kdy i u nás máme jisté požadavky, které je třeba splnit, abyste mohli Filipínce zaměstnávat. Je třeba provést registraci do vládního programu, tzv. Program kvalifikovaný zaměstnanec Filipíny (zaměstnanci přes tento program však mohou být pouze z kategorií 4-8 dle klasifikace zaměstnání CZ-IS-CO). Do tohoto programu se registrujete přes vícero garantů, kterými jsou např. Hospodářská komora ČR, Český svaz průmyslu a další. Pro registraci do programu musíte splňovat několik podmínek, zejména mít již určitý počet svých zaměstnanců, absence pokut za nelegální zaměstnávání atp. Seznam podmínek a další podrobné informace naleznete na webu Ministerstva průmyslu a obchodu - <https://www.mpo.gov.cz/cz/zahranicni-obchod/ekonomicka-migrace/program-kvalifikovany-zamestnanec--248247/>.

Ve chvíli, kdy máte kandidáty vybrané, jste akreditováni na Filipínách a též registrováni v českém vládním programu, máte již téměř vyhráno. Od garantů programu vám přijde termín na podání žádosti o zaměstnaneckou kartu na Velvyslanectví České republiky v Manile, kandidát se dostaví s příslušnými dokumenty, žádost podá a vy čekáte zhruba 2 měsíce na rozhodnutí. Pokud

je kladné, kandidát absolvuje výjezdní seminář, vyřídí si pojištění, vyzvedne vízum na vycestování do ČR a letí. U nás mu pak pomůžete s registrací na cizinecké policii a odborů azylové a migrační politiky, tzv. OAMP a v dalších dnech u vás může nastoupit do zaměstnání.

S veškerými výše uvedenými kroky, tj. jak zahraničním náborem, akreditací i českou registrací, nachystáním žádostí a podkladů vám budou umět zkušené české agentury poradit a zajistit. Dejte jen pozor, ať si vyberete licencovaného partnera a zbytečně se nespálíte.

Pokud po přečtení tohoto článku zvažujete zaměstnat na svém hospodářství Filipínce, snad vám tento článek pomohl v utvoření si představy, jak celý proces funguje. Pokud máte více dotazů, či chcete zjistit více, další informace najdete například na webech cleveradvisor.cz, nebo zamestnaneckekarty.cz.

Termíny základních výběrů a dražeb v r. 2024

IV.turnus - Býci narození 1.7.2023 - 30.9.2023 (případně sloučený III.T. + IV.T. v OCH)

Den	Datum	Čas*	OPB, chovatel	ks	Plemena	Dražba		
Pondělí	14. 10. 2024	8:00	OCH Zítek Jaroslav, Pechova Lhota	1	AA	x		
		9:00	OPB Cunkov	42	AA, BA, HE, LI, MS, SA	hodinu po skončení ZV		
Úterý	15. 10. 2024	9:00	OPB Osík	31	BM, CH, MS, LI, PI, PP	hodinu po skončení ZV		
		9:00	OCH Kofroň Jan Ing., Radhostice	1	AA	x		
		11:00	OCH Káňa Petr, Mlynářovice	2	MS	x		
Středa	16. 10. 2024	9:00	OPB Osíčko	2	LI, MS	hodinu po skončení ZV		
		9:00	OCH Měcholupská zemědělská a.s.	10	CH, MS	x		
		9:00	OCH Král Štěpán, Nepomuk	1	LI	x		
		9:00	OCH Hrtús Miroslav, Mírovka	1	BA	x		
		10:00	OCH K+K Břilice	2	CH	x		
		11:00	OCH Nová Eva Ing., Zbynice	1	PI	x		
		11:00	OCH Marek Petr, Častonín	11	BA, GS	x		
		11:30	OCH Marek Tomáš, Častonín	9	LI, GS	x		
Čtvrtek	17. 10. 2024	9:00	OCH Minaříková Hana, Hluk	2	BA	x		
		9:00	OCH Folta Marek, Krmelín	1	MS	x		
		9:00	OCH Daňhel Miroslav s.r.o.	5	CH, MS	x		
		10:00	OCH Havlas Martin, Nošovice	1	BA	x		
		11:00	OCH Černěveský háj s.r.o.	3	LI	x		
		12:00	OCH Kadlecová Olga, Zliv	4	LI	x		
		13:00	OCH Maršíček Petr, Hlohov	1	CH	x		
		14:00	OCH Tájek Jaroslav, Zvíkov	5	CH, LI, PA	x		
		14:00	OCH Zapletal Lukáš, Hvozdečko	3	PP	x		
		14:30	OCH Křemen Vojtěch, Vračkovice	1	MS	x		
		Pátek	18. 10. 2024	9:00	OCH Družstvo vlastníků Libeň - Vtelno	1	CH	x
				9:00	OCH Walker farmer s.r.o., Vstíř	2	AA	x
				9:00	OCH Křibalová Marie, Černá	2	MS	x
9:00	OCH Farma Semice s.r.o.			18	LI, MS	x		
11:00	OCH ZD Skály Benešov, družstvo			3	CH	x		
13:00	OCH ZD Selibov			2	LI	x		
13:30	OCH Kouba Martin Ing., Žďár			1	CH	x		
14:00	OCH Sobolík Martin, Krč			1	SA	x		
Sobota	19. 10. 2024	x	x	0	x	x		
Neděle	20. 10. 2024	x	x	0	x	x		
Celkem				170				

* začátky ZV u chovatelů jsou orientační

ICE DAÑHEL PP (ISM 912),
OPB Osík, 24. 6. 2024, 82 b.

IDALGO DAÑHEL R (IIT 946),
OPB Osík, 24. 6. 2024, 82 b.

IDOL Z KRUMVÍŘE PP (ISM 909),
OPB Cunkov, 21. 6. 2024, 85 b.

IKAROS ZE STRANIKA P (IIT 924),
OPB H.Dubňany, 20. 6. 2024, 87 b.

ICON MELČSKÝ P (IIL 603),
OPB Osíčko, 25. 6. 2024, 83 b.

IDO RED OLŠAVA EKO (AAB 740),
OPB Osíčko, 25. 6. 2024, 83 b.

IGNÁC SMILOVSKÝ R (IIT 944),
OPB Osík, 24. 6. 2024, 81 b.

IKARUS PRONTUS P (UCK 043),
OPB Osík, 24. 6. 2024, 82 b.

Tato fotogalerie je průřezovou obrazovou přílohou k výběrům plemenných býků a nemá za cíl vyžadovat konkrétní plemenníky. Na základě publikovaných fotek nelze usuzovat za celkovou kvalitu býka, neboť zemějšek je pouze jedním z mnoha parametrů pro posuzování celkové kvality býka. Kompletní údaje o bycích hledejte vždy na www.db.cschms.cz • Foto: CSCHMS a provozovatelé OPB

ILHAM OD BÍLÉHO DOMU P (ISM 887),
OPB Kundratice, 19. 6. 2024, 87 b.

IMAGO AGH (ZPI 914),
ZD Agroholding Bernartice 17. 6. 2024, 82 b.

ING DAÑHEL V (ISM 911),
OPB Osík, 24. 6. 2024, 84 b.

INUCENC AGROCHYT P (IIT 945),
OPB Osík, 24. 6. 2024, 83 b.

ILION REDU P (IIT 928),
OPB H.Dubňany, 20. 6. 2024, 83 b.

IMOTEP REDU (IIT 913),
OPB H.Dubňany, 20. 6. 2024, 81 b.

INGEN Z MELČE (IIL 604),
OPB Osíčko, 25. 6. 2024, 82 b.

IRSAI Z MELČE P (IIL 599),
OPB Osíčko, 25. 6. 2024, 84 b.

Tato fotogalerie je průřezovou obrazovou přílohou k výběrům plemenných býků a nemá za cíl vyžadovat konkrétní plemenníky. Na základě publikovaných fotek nelze usuzovat za celkovou kvalitu býka, neboť zemějšek je pouze jedním z mnoha parametrů pro posuzování celkové kvality býka. Kompletní údaje o bycích hledejte vždy na www.db.cschms.cz • Foto: CSCHMS a provozovatelé OPB

IRVIN MELČSKÝ V (IIL 592),
OPB Osíčko, 25. 6. 2024, 81 b.

ISAAC ŠUMAVSKÝ P (ISM 913),
OPB Osík, 24. 6. 2024, 81 b.

ISMAEL ZE STRANÍKA P (IIT 921),
OPB H.Dubňany, 20. 6. 2024, 80 b.

ISMIR AGH (ZPI 915),
ZD Agroholding Bernartice 17. 6. 2024, 83 b.

ISRAEL ALMAKO PP (HRF 638),
OPB Janovice 17. 6. 2024, 81 b.

IZUCHUNKWULUPU RED Z RYNOLTIC (AAB 719),
OPB Cunkov, 21. 6. 2024, 80 b.

JONATHAN Z VOLICE (IIT 914),
OPB H.Dubňany, 20. 6. 2024, 85 b.

KALLISTE BIG SKY Z070 ET (AAB 721),
OPB Cunkov, 21. 6. 2024, 81 b.

Tato fotogalerie je průřezovou obrazovou přílohou k výběrům plemenných býků a nemá za cíl vyžadovat konkrétní plemenníky. Na základě publikovaných fotek nelze usuzovat za celkovou kvalitu býka, neboť zemějšek je pouze jedním z mnoha parametrů pro posuzování celkové kvality býka. Kompletní údaje o bycích hledejte vždy na www.db.cschms.cz • Foto: CSCHMS a provozovatelé OPB

Výsledky základních výběrů býků – III. turnus 2024

Růstová schopnost býků v odchovu v roce 2024 dle plemen - III. turnus 2024

Plemeno	ks	Býci v odchovu								ks	Býci vybráni do plemenitby							
		Hmotnost			Přírůstek		Výška v kříži				Hmotnost			Přírůstek		Výška v kříži		
		120 d.	210 d.	365 d.	v testu	od nar.	365 d.	ZV	120 d.		210 d.	365 d.	v testu	od nar.	365 d.	ZV		
Aberdeen angus	OPB	19	229,2	363,1	613,7	1 718	1 579	134,7	136,9	17	228,0	356,7	611,2	1 730	1 573	134,5	136,9	
	OCH	53	207,1	330,7	543,2	0	1 380	132,7	134,1	36	208,2	335,6	553,9	0	1 404	132,9	134,6	
Celkem Aberdeen angus		72	212,9	339,2	561,8	1717,6	1432,5	133,3	134,8	53	214,5	342,3	572,3	1730,0	1458,0	133,5	135,3	
Blonde d'aquitaine	OPB	11	210,8	325,8	570,3	1 692	1 417	140,8	142,0	8	209,4	323,6	578,3	1 767	1 441	140,6	141,9	
	OCH	16	204,5	315,8	557,4	0	1 396	137,8	138,8	15	205,7	317,5	562,5	0	1 411	137,6	138,8	
Celkem Blonde d'aquitaine		27	207,1	319,9	562,6	1691,7	1404,3	139,5	140,1	23	207,0	319,6	568,0	1766,6	1421,3	139,1	139,9	
Belgické modrobílé	OPB	1	208,0	357,0	605,0	1 575	1 433	134,0	134,0	1	208,0	357,0	605,0	1 575	1 433	134,0	134,0	
	OCH	0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	
Celkem belgické modrobílé		1	208,0	357,0	605,0	1575,0	1433,0	134,0	134,0	1	208,0	357,0	605,0	1575,0	1433,0	134,0	134,0	
Gasconne	OPB	0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	OCH	1	232,0	330,0	478,0	0	1 179	136,0	136,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Celkem gasconne		1	232,0	330,0	478,0		1179,0	136,0	136,0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	
Hereford	OPB	1	229,0	385,0	617,0	1 567	1 562	139,0	143,0	1	229,0	385,0	617,0	1 567	1 562	139,0	143,0	
	OCH	0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	
Celkem hereford		1	229,0	385,0	617,0	1567,0	1562,0	139,0	143,0	1	229,0	385,0	617,0	1567,0	1562,0	139,0	143,0	
Charolais	OPB	52	225,6	360,6	601,2	1 807	1 548	136,7	138,8	46	224,4	359,7	603,2	1 821	1 553	136,8	139,0	
	OCH	33	212,3	348,6	559,8	0	1 404	136,3	136,9	28	213,4	352,0	577,9	0	1 455	137,0	138,1	
Celkem Charolais		85	220,5	355,9	585,1	1806,6	1492,5	136,6	138,0	74	220,2	356,8	593,6	1821,4	1516,1	136,9	138,6	
Limousine	OPB	50	207,0	324,6	532,8	1 549	1 351	136,4	138,9	44	207,5	327,2	539,5	1 562	1 367	136,7	139,2	
	OCH	73	206,5	317,9	515,6	0	1 293	134,7	135,8	61	206,8	320,3	526,0	0	1 322	135,3	136,4	
Celkem limousine		123	206,7	320,6	522,6	1548,9	1316,6	135,5	137,1	105	207,1	323,2	531,7	1562,2	1340,8	136,0	137,5	
Masný simentál	OPB	32	236,3	373,8	641,6	1 906	1 641	139,7	142,5	28	235,4	372,0	647,0	1 918	1 658	139,9	143,1	
	OCH	58	221,9	351,2	595,3	0	1 517	138,5	140,0	49	221,1	351,7	593,9	0	1 516	138,4	139,9	
Celkem masný simentál		90	227,0	359,2	611,8	1905,7	1560,9	139,0	140,9	77	226,3	359,1	613,2	1917,5	1567,8	139,1	141,1	
Piemontese	OPB	8	191,4	291,6	481,9	0	1 265	138,0	138,3	1	175,0	291,0	500,0	1 458	1 262	133,0	133,0	
	OCH	1	175,0	291,0	500,0	1458	1 262	133,0	133,0	8	191,4	291,6	481,9	0	1 265	138,0	138,3	
Celkem Piemontese		9	189,6	291,6	483,9	1458,0	1264,4	136,8	137,7	9	189,6	291,6	483,9	1458,0	1264,4	136,8	137,7	
Parthenaise	OPB	1	207,0	312,0	521,0	1 475	1 294	127,0	131,0	1	207,0	312,0	521,0	1 475	1 294	127,0	131,0	
	OCH	10	193,3	317,5	479,8	0	1 198	132,3	133,0	7	199,4	321,4	476,7	0	1 188	131,7	132,0	
Celkem parthenaise		11	194,5	317,0	483,5	1475,0	1206,7	131,8	132,8	8	200,4	320,3	482,3	1475,0	1201,1	131,0	131,9	
Uckermärker	OCH	4	220,3	363,5	616,3	2093,75	1615,5	138,3	141,0	4	220,3	363,5	616,3	2093,75	1615,5	138,3	141,0	
	OPB	0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	
Celkem uckemärker		4	220,3	363,5	616,3	2093,8	1615,5	138,3	141,0	4	220,3	363,5	616,3	2093,8	1615,5	138,3	141,0	
Aubrac	OPB	2	185,0	284,5	464,0	1296	1197,5	123,5	123,5	2	185,0	284,5	464,0	1296	1197,5	123,5	123,5	
	OCH	5	209,8	318,6	490,4	0	1 227	125,2	125,6	2	200,5	321,5	512,0	0	1 272	126,0	127,0	
Celkem Aubrac		7	202,7	308,9	482,9	1296,0	1218,4	124,7	125,0	4	192,8	303,0	488,0	1296,0	1234,5	124,8	125,3	
Bazadais	OPB	1	169,0	267,0	404,0	808	955	124,0	128,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	OCH	0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Celkem Bazadais		1	169,0	267,0	404,0	808,0	955,0	124,0	128,0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	

Výsledky základních výběrů býků masných plemen - III. turnus 2024

Plemeno	Místo odchovu	Býci v testu	Býci vybraní do plem.	Býci vyřazení před ZV	Odročení býci	Býci vyřazení při ZV	% vybraných býků
Aberdeen angus	OPB	19	17	2	0	0	89,47%
	OCH	53	36	16	1	0	67,92%
Aberdeen angus celkem		72	53	18	1	0	73,61%
Blonde d'aquitaine	OPB	11	8	2	1	0	72,73%
	OCH	16	15	1	0	0	93,75%
Blonde d'aquitaine celkem		27	23	3	1	0	85,19%
Belgické modrobílé	OPB	1	1	0	0	0	100,00%
	OCH	0	0	0	0	0	0,00%
Belgické modrobílé		1	1	0	0	0	100,00%
Gasconne	OPB	0	0	0	0	0	0,00%
	OCH	1	0	1	0	0	0,00%
Gasconne celkem		1	0	1	0	0	0,00%
Hereford	OPB	1	1	0	0	0	100,00%
	OCH	0	0	0	0	0	0%
Hereford celkem		1	1	0	0	0	100,00%
Charolais	OPB	52	46	4	1	1	88,46%
	OCH	33	28	5	0	0	84,85%
Charolais celkem		85	74	9	1	1	87,06%
Limousine	OPB	50	44	6	0	0	88,00%
	OCH	73	61	11	0	1	83,56%
Limousine celkem		123	105	17	0	1	85,37%
Masný simentál	OPB	32	28	0	4	0	87,50%
	OCH	58	49	7	1	1	84,48%
Masný simentál celkem		90	77	7	5	1	85,56%
Piemontese	OPB	1	1	0	0	0	100,00%
	OCH	8	8	0	0	0	100,00%
Piemontese celkem		9	9	0	0	0	100,00%
Parthenaise	OPB	1	1	0	0	0	100,00%
	OCH	10	7	2	0	1	70,00%
Parthenaise celkem		11	8	2	0	1	72,73%
Uckermärker	OCH	4	4	0	0	0	100,00%
	OPB	0	0	0	0	0	0,00%
Celkem uckemärker		4	4	0	0	0	100,00%
Aubrac	OPB	2	2	0	0	0	100,00%
	OCH	5	2	3	0	0	40,00%
Aubrac celkem		7	4	3	0	0	57,14%
Bazadais	OPB	1	0	1	0	0	0,00%
	OCH	0	0	0	0	0	0,00%
Bazadais celkem		1	0	1	0	0	0,00%
Celkem		432	359	61	8	4	83,10%

Výsledky ZV - průměrné prodejní ceny dle místa aukce - III. turnus 2024

Místo	Plemeno	Počet býků do aukce	Prům. vyvolávací cena v Kč	Počet prodaných býků v aukci	Průměrná prodejní cena v Kč	% prodaných
OPB H. Dubňany	CH	20	90 950	3	96 667	15%
	MS	5	89 800	0	0	0%
Celkem OPB H. Dubňany		25	90 720	3	96 667	12%
OPB Osíčko	AA	3	94 000	2	101 500	67%
	BA	1	85 000	0	0	0%
	LI	20	92 300	3	101 667	15%
Celkem OPB Osíčko		24	92 208	5	101 600	21%
OPB Osík	AA	1	99 000	0	0	0%
	BA	1	80 000	1	81 000	100%
	BM	1	100 000	0	0	0%
	CH	7	93 286	1	99 000	14%
	LI	8	93 500	2	114 000	25%
	MS	7	92 857	1	92 000	14%
Celkem OPB Osík		29	93 241	5	100 000	17%
CELKEM		78	92 115	13	99 846	17%

Výsledky ZV - průměrné prodejní ceny dle plemene - III. turnus 2024

Plemeno		Počet býků do aukce	Průměrná vyvolávací cena v Kč	Počet prodaných býků v aukci	Průměrná prodejní cena v Kč	% prodaných
Aberdeen angus	AA	4	95 250	2	101 500	50%
Blonde d'aquitaine	BA	2	82 500	1	81 000	50%
Belgické modrobílé	BM	1	100 000	0	0	0%
Charolais	CH	27	91 556	4	97 250	15%
Limousine	LI	28	92 643	5	106 600	18%
Masný simentál	MS	12	91 583	1	92 000	8%
Uckermärker	UC	4	93 500	0	0	0%
Celkem		78	92 115	13	99 846	16,67%

Růstová schopnost býků v odchovu v roce 2024 dle plemen - I. + II. + III. turnus 2024

Plemeno	ks	Býci v odchovu								Býci vybraní do plemenitby							
		Hmotnost			Přírůstek		Výška v kříži			Hmotnost			Přírůstek		Výška v kříži		
		120 d.	210 d.	365 d.	v testu	od nar.	365 d.	ZV	120 d.	210 d.	365 d.	v testu	od nar.	365 d.	ZV		
Aberdeen angus	OPB	133	208,0	338,1	580,4	1 671	1 493	133,5	136,1	116	209,6	338,4	586,0	1 689	1 508	133,5	136,1
	OCH	327	204,1	325,1	540,5	0	1 385	132,2	133,9	266	204,1	325,8	546,3	0	1 398	132,5	134,3
Celkem Aberdeen angus		460	205,2	328,9	552,0	1 671	1 416	132,7	134,5	382	205,8	329,7	558,3	1 689	1 431	132,9	134,8
Blonde d'aquitaine	OPB	31	211,7	329,5	563,0	1 546	1 395	140,6	143,8	27	212,6	330,6	567,5	1 564	1 408	140,6	144,1
	OCH	35	221,6	339,3	564,3	0	1 419	139,0	140,4	33	222,6	341,3	569,0	0	1 434	139,0	140,3
Celkem Blonde d'aquitaine		66	217,0	334,7	563,7	1 546	1 408	139,9	142,0	60	218,1	336,5	568,3	1 564	1 422	139,8	142,1
Belgické modrobílé	OPB	2	185,0	312,0	527,5	1 492	1 302	130,0	130,0	2	185,0	312,0	527,5	1 492	1 302	130,0	130,0
	OCH	1	173,0	292,0	478,0	0	1 178	133,0	133,0	1	173,0	292,0	478,0	0	1 178	133,0	133,0
Celkem belgické modrobílé		3	181,0	305,3	511,0	1 492	1 261	131,0	131,0	3	181,0	305,3	511,0	1 492	1 261	131,0	131,0
Gasconne	OPB	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0
	OCH	2	229,5	340,0	514,5	0	1 285	134,0	134,0	1	227,0	350,0	551,0	0	1 390	132,0	132,0
Celkem gasconne		2	229,5	340,0	514,5	0	1 285	134,0	134,0	1	227,0	350,0	551,0	0	1 390	132,0	132,0
Hereford	OPB	22	195,0	319,3	555,6	1 659	1 418	133,7	137,5	18	197,0	322,4	553,6	1 672	1 420	133,6	137,3
	OCH	6	196,3	288,5	459,2	0	1 141	126,8	128,3	5	196,6	290,0	466,8	0	1 164	126,8	128,2
Celkem hereford		28	195,3	312,7	535,0	1 659	1 359	132,4	135,5	23	196,9	315,4	534,7	1 672	1 364	132,1	135,3
Charolais	OPB	282	219,9	351,7	596,9	1 740	1 528	136,5	139,8	252	219,4	351,4	597,7	1 754	1 531	136,4	139,9
	OCH	151	218,1	350,9	567,4	0	1 428	136,5	139,1	132	219,0	353,3	577,1	0	1 458	136,8	139,7
Celkem Charolais		433	219,3	351,4	586,6	1 740	1 493	136,5	139,5	384	219,3	352,0	590,6	1 754	1 506	136,5	139,8
Limousine	OPB	242	205,4	326,3	535,5	1 469	1 359	136,0	139,2	223	206,2	327,7	537,8	1 478	1 365	136,2	139,3
	OCH	273	203,3	321,3	520,9	0	1 309	135,1	137,4	239	204,2	322,9	526,1	0	1 325	135,6	137,9
Celkem limousine		515	204,3	323,7	527,8	1 469	1 332	135,7	138,2	462	205,2	325,2	531,7	1 478	1 344	136,0	138,6
Masný simentál	OPB	220	225,4	365,5	619,1	1 676	1 565	139,3	142,6	199	225,2	365,9	621,1	1 688	1 572	139,5	142,9
	OCH	229	222,5	359,7	589,0	0	1 485	138,4	140,6	196	223,2	361,1	596,1	0	1 509	138,7	141,0
Celkem masný simentál		449	223,9	362,6	603,7	1 676	1 524	138,9	141,6	395	224,2	363,5	608,7	1 688	1 541	139,1	142,0
Piemontese	OPB	11	184,3	300,6	496,3	1 480	1 258	133,1	137,0	10	181,5	295,3	492,4	1 510	1 252	133,3	136,9
	OCH	12	193,5	294,4	480,0	0	1 232	137,8	138,3	11	194,9	296,9	485,1	0	1 249	138,4	138,6
Celkem Piemontese		23	189,1	297,4	487,8	1 480	1 245	134,8	137,7	21	188,5	296,1	488,6	1 510	1 250	135,0	137,8
Parthenaise	OPB	12	184,8	305,7	525,1	1 381	1 325	131,1	134,1	12	184,8	305,7	525,1	1 381	1 325	131,1	134,1
	OCH	21	194,2	319,0	492,1	0	1 234	132,6	134,5	17	197,5	322,1	495,4	0	1 245	132,9	134,5
Celkem parthenaise		33	190,8	314,2	504,1	1 381	1 267	132,0	134,3	29	192,3	315,3	507,7	1 381	1 278	132,0	134,3
Salers	OPB	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0
	OCH	7	209,0	318,3	527,1	0	1 316	136,7	138,9	6	209						

Výsledky základních výběrů býků masných plemen - I. + II. + III. turnus 2024

Plemeno	Místo odchovu	Býci v testu	Býci vybraní do plem.	Býci vyřazení před ZV	Odročení býci	Býci vyřazení při ZV	% vybraných býků
Aberdeen angus	OCH	133	116	8	1	7	87%
	OPB	327	266	57	1	3	81%
Aberdeen angus celkem		460	382	65	2	10	83%
Blonde d'aquitaine	OCH	31	27	2	1	0	87%
	OPB	35	33	1	0	1	94%
Blonde d'aquitaine celkem		66	60	3	1	1	91%
Belgické modrobílé	OPB	2	2	0	0	0	100%
	OCH	1	1	0	0	0	100%
Belgické modrobílé celkem		3	3	0	0	0	100%
Gasconne	OPB	0	0	0	0	0	0%
	OCH	2	1	1	0	0	50%
Gasconne celkem		2	1	1	0	0	50%
Hereford	OPB	22	18	4	0	0	82%
	OCH	6	5	1	0	0	83%
Hereford celkem		28	23	5	0	0	82%
Charolais	OPB	282	252	20	2	8	89%
	OCH	151	132	17	0	2	87%
Charolais celkem		433	384	37	2	10	89%
Limousine	OPB	242	223	12	2	4	92%
	OCH	273	239	25	1	8	88%
Limousine celkem		515	462	37	3	12	90%
Masný simentál	OPB	220	199	4	11	5	90%
	OCH	229	196	26	4	2	86%
Masný simentál celkem		449	395	30	15	7	88%
Piemontese	OPB	11	10	0	1	0	91%
	OCH	12	11	1	0	0	92%
Piemontese celkem		23	21	1	1	0	91%
Parthenaise	OPB	12	12	0	0	0	100%
	OCH	21	17	3	0	1	81%
Parthenaise celkem		33	29	3	0	1	88%
Salers	OPB	0	0	0	0	0	0%
	OCH	7	6	1	1	0	86%
Salers celkem		7	6	1	1	0	86%
Uckermärker	OCH	5	5	0	0	0	100%
	OPB	0	0	0	0	0	0%
Celkem uckemärker		5	5	0	0	0	100%
Aubrac	OPB	15	14	0	0	1	93%
	OCH	17	14	3	0	0	82%
Aubrac celkem		32	28	3	0	1	88%
Bazadais	OPB	1	0	1	0	0	0%
	OCH	0	0	0	0	0	0%
Bazadais celkem		1	0	1	0	0	0%
Celkem		1625	1427	123	33	41	88%

Výsledky ZV - průměrné prodejní ceny dle místa aukce - I. + II. + III. turnus 2024

Místo	Plemeno	Počet býků do aukce	Prům. vyvolávací cena v Kč	Počet prodaných býků v aukci	Prům. prodejní cena v Kč	% prodaných
OPB Cunkov	AA	37	97 378	22	109 045	59%
	BA	6	99 667	3	104 333	50%
	HE	1	80 000	0	0	0%
	CH	29	96 310	10	104 400	34%
	LI	46	97 217	26	113 962	57%
	MS	26	93 423	8	107 125	31%
	PP	3	86 667	0	0	0%
	UU	4	98 750	1	111 000	25%
Celkem OPB Cunkov		152	96 250	70	109 814	46%
OPB H. Dubňany	CH	84	91 833	23	99 783	27%
	MS	5	89 800	0	0	0%
Celkem OPB H. Dubňany		89	91 719	23	99 783	26%
OPB Janovice	AA	7	74 857	2	81 000	29%
	BA	1	85 000	0	0	0%
	HE	8	77 375	1	80 000	13%
	CH	4	82 500	4	91 750	100%
	MS	25	85 080	12	88 750	48%
	PI	1	90 000	0	0	0%
Celkem OPB Janovice		46	82 065	19	88 105	41%
OPB Osíčko	AA	13	91 000	3	92 667	23%
	BA	2	87 000	0	0	0%
	LI	43	93 674	12	105 083	28%
	MS	48	92 646	12	96 917	25%
	PI	4	90 500	2	115 000	50%
	UU	2	94 000	0	0	0%
Celkem OPB Osíčko		112	92 696	29	101 103	26%
OPB Osík	AA	18	91 833	4	101 000	22%
	BA	6	88 500	5	96 000	83%
	BM	2	100 000	0	0	0%
	HE	5	78 000	0	0	0%
	CH	71	89 986	35	99 971	49%
	LI	50	95 120	20	107 750	40%
	MS	44	90 000	10	101 900	23%
	PI	1	110 000	1	111 000	100%
	PP	3	95 333	1	95 000	33%
	UC	5	93 200	1	93 000	20%
Celkem OPB Osík		205	91 420	77	102 026	38%
Svod Ranřířov	AA	26	91 538	12	107 167	46%
Celkem svod Ranřířov		26	91 538	12	107 167	46%
CELKEM		630	92 176	230	103 403	37%

Výsledky ZV - průměrné prodejní ceny dle plemene - I. + II. + III. turnus 2024

Plemeno		Počet býků do aukce	Průměrná vyvolávací cena v Kč	Počet prodaných býků v aukci	Průměrná prodejní cena v Kč	% prodaných
Aberdeen angus	AA	75	92 840	31	104 613	41%
Blonde d'aquitaine	BA	15	92 533	8	99 125	53%
Belgické modrobílé	BM	2	100 000	0	0	0%
Hereford	HE	14	77 786	1	80 000	7%
Charolais	CH	188	91 628	72	100 069	38%
Limousine	LI	139	95 367	58	109 983	42%
Masný simentál	MS	148	90 622	42	97 714	28%
Piemontese	PI	6	93 667	3	113 667	50%
Parthenaise	PP	6	91 000	1	95 000	17%
Uckermärker	UC	5	93 200	1	93 000	20%
Aubrac	UU	6	97 167	1	111 000	17%
Celkem		552	92 421	217	100 877	39%

Všeobecné podmínky pro odchov plemenných býků v sezoně 2024–2025

Odchov na uznaných odchovných plemenných býků

I. turnus - býčci narození 1. 10. 2023 - 31. 12. 2023

Začátek příp. období	Datum zač. testu	Den	OPB	Datum konce testu	Den	Datum ZV po
1. 9. 2024	1. 10. 2024	Úterý	Cunkov	29. 1. 2025	Středa	18. 2. 2025
1. 9. 2024	1. 10. 2024	Úterý	Janovice	29. 1. 2025	Středa	18. 2. 2025
1. 9. 2024	1. 10. 2024	Úterý	Osíčko	29. 1. 2025	Středa	18. 2. 2025
1. 9. 2024	1. 10. 2024	Úterý	Osík	29. 1. 2025	Středa	18. 2. 2025
1. 9. 2024	1. 10. 2024	Úterý	Todně-Březí	29. 1. 2025	Středa	18. 2. 2025
1. 9. 2024	1. 10. 2024	Úterý	Rešice	29. 1. 2025	Středa	18. 2. 2025
2. 9. 2024	2. 10. 2024	Středa	Měcholupy	30. 1. 2025	Čtvrtek	19. 2. 2025

II. turnus - býčci narození 1. 1. 2024 - 31. 3. 2024

Začátek příp. období	Datum zač. testu	Den	OPB	Datum konce testu	Den	Datum ZV po
28. 10. 2024	27. 11. 2024	Středa	Cunkov	27. 3. 2025	Čtvrtek	16. 4. 2025
28. 10. 2024	27. 11. 2024	Středa	Horní Jadruž	27. 3. 2025	Čtvrtek	16. 4. 2025
28. 10. 2024	27. 11. 2024	Středa	Janovice	27. 3. 2025	Čtvrtek	16. 4. 2025
28. 10. 2024	27. 11. 2024	Středa	Kundratice	27. 3. 2025	Čtvrtek	16. 4. 2025
28. 10. 2024	27. 11. 2024	Středa	Osíčko	27. 3. 2025	Čtvrtek	16. 4. 2025
28. 10. 2024	27. 11. 2024	Středa	Osík	27. 3. 2025	Čtvrtek	16. 4. 2025
28. 10. 2024	27. 11. 2024	Středa	Todně-Březí	27. 3. 2025	Čtvrtek	16. 4. 2025
28. 10. 2024	27. 11. 2024	Středa	Rešice	27. 3. 2025	Čtvrtek	16. 4. 2025
29. 10. 2024	28. 11. 2024	Čtvrtek	Měcholupy	28. 3. 2025	Pátek	17. 4. 2025

III. turnus - býčci narození 1. 4. 2024 - 30. 6. 2024

Začátek příp. období	Datum zač. testu	Den	OPB	Datum konce testu	Den	Datum ZV po
30. 12. 2024	29. 1. 2025	Středa	Cunkov	29. 5. 2025	Čtvrtek	18. 6. 2025
30. 12. 2024	29. 1. 2025	Středa	Kundratice	29. 5. 2025	Čtvrtek	18. 6. 2025
30. 12. 2024	29. 1. 2025	Středa	Osíčko	29. 5. 2025	Čtvrtek	18. 6. 2025
30. 12. 2024	29. 1. 2025	Středa	Osík	29. 5. 2025	Čtvrtek	18. 6. 2025
30. 12. 2024	29. 1. 2025	Středa	Todně-Březí	29. 5. 2025	Čtvrtek	18. 6. 2025
30. 12. 2024	29. 1. 2025	Středa	Rešice	29. 5. 2025	Čtvrtek	18. 6. 2025
31. 12. 2024	30. 1. 2025	Čtvrtek	Měcholupy	30. 5. 2025	Pátek	19. 6. 2025

IV. turnus - býčci narození 1. 7. 2024 - 30. 9. 2024

Začátek příp. období	Datum zač. testu	Den	OPB	Datum konce testu	Den	Datum ZV po
29. 4. 2025	29. 5. 2025	Čtvrtek	Cunkov	26. 9. 2025	Pátek	16. 10. 2025
29. 4. 2025	29. 5. 2025	Čtvrtek	Osíčko	26. 9. 2025	Pátek	16. 10. 2025
29. 4. 2025	29. 5. 2025	Čtvrtek	Osík	26. 9. 2025	Pátek	16. 10. 2025

Odchov býků u chovatele

	Datum narození býčků	Uzávěrka přihlášek	Datum vážení Začátek OCH (± 15 dní)	Datum vážení Konec OCH (-15 dní)	Měsíc zákl. výbě.
1. turnus	1. 10. 2023 - 31. 12. 2023	31. 8. 2024	30. 9. 2024	31. 1. 2025	II-III/2025
2. turnus	1. 1. 2024 - 31. 3. 2024	31. 10. 2024	30. 11. 2024	30. 3. 2025	IV-V/2025
3. turnus	1. 4. 2024 - 30. 6. 2024	31. 12. 2024	31. 1. 2025	30. 5. 2025	VI/2025
4. turnus	1. 7. 2024 - 30. 9. 2024	30. 4. 2025	31. 5. 2025	26. 9. 2025	X/2025

Kritéria dle jednotlivých plemen 2024 - 2025

Všeobecné podmínky pro naskladnění býčků na OPB a pro odchov u chovatele

- po odstavu, ve výše uvedených termínech
- býček pochází z chovu zapojeného do KUMP stupně „A“ a zapsaného do registru chovů PK.
- pochází od vybraných rodičů zapsaných do oddílu „A“ plemenné knihy daného plemene a splňuje kritéria pro dané plemeno stanovené příslušnou radou PK. Kritéria a podmínky pro naskladnění býčků včetně průměrů RPH jsou zveřejněny na www.cschms.cz
- má ověřen původ a stanoven genotyp SNP** dle platné legislativy, případně proveden test na bezrohost a myostatin (dle podmínek konkrétních plemen). Majitel býka je povinen odeslat vzorek DNA do laboratoře před zahájením testu na OPB a zahájením odchovu u chovatele. Býčci bez stanoveného genotypu se souhlasným původem nebudou připuštěni k základnímu výběru.
- matka býka má ověřený původ** alespoň ze strany otce doložený osvědčením laboratoře imunogenetiky
- má nasazen nosní kroužek** – na OPB do zahájení testu, respektive do zahájení odchovu u chovatele.
- test bezrohosti** – pouze v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
- plemenné hodnoty:**
Pro průměr RPH matek a otců se vychází pro všechny turnusy z výpočtu RPH k **30. 6. 2024**
Při změně původu matky se jako rozhodující bere RPH matky po prvním novém výpočtu po opravě původu.
Pro průměr vlastních RPH plemenných býčků se vychází z průměru z posledního známého výpočtu t.j.
I. turnus k 30. 06. 2024
II. turnus k 30. 09. 2024
III. turnus k 31. 12. 2024
IV. turnus k 31. 03. 2025
- Přihláška k odchovu u chovatele byla zaslána v termínu a je ke stažení na www.cschms.cz
- Případné výjimky od stanovených podmínek může udělit příslušná Rada plemenné knihy na základě písemné žádosti chovatele.

Plemeno aberdeen angus

- **hmotnost ve 120 dnech – 170 kg** (je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena.
- **hmotnost ve 210 dnech – 290 kg**
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena, je ale doporučena minimální výše nad průměr populace
 - dle výpočtu k 30. 6. 2024 tj. pro matky býčků **105 a více v PE nebo 102 a více v ME**
 - dle výpočtu k 30. 6. 2024 tj. pro otce býčků **116 a více v PE nebo 104 a více v ME**
 - vlastní plemenné hodnoty býčka narozeného v daném období

I. turnus dle výpočtu k 30. 06. 2024	- t.j. 113/104
II. turnus dle výpočtu k 30. 09. 2024	- t.j. - /
III. turnus dle výpočtu k 31. 12. 2024	- t.j. - /
IV. turnus dle výpočtu k 31. 03. 2025	- t.j. - /
- **lineární hodnocení matky** – nesmí vykazovat zjevné vady
- **test na myostatin (WT/WT)** – býci musí být otestováni na přítomnost mutace v myostatinu
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v první generaci předků býčka

Plemeno belgické modrobílé

- **hmotnost ve 120 dnech – 155 kg** (je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena.)
- **hmotnost ve 210 dnech – 260 kg** (u hmotností ve 210 dnech je povolena možnost odchylky – 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena, je ale **doporučena** minimální výše nad průměr populace
 - dle výpočtu k 30. 6. 2024 tj. pro matky býčků 102 a více v PE nebo 110 a více v ME
- **lineární hodnocení matky** – minimálně 5 a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno blonde d'Aquitaine

- **hmotnost ve 120 dnech – 180 kg**
- **hmotnost ve 210 dnech – 290 kg** (u hmotností ve 120 a 210 dnech je povolena vždy pouze v jednom případě možnost odchylky, a to ve 120 dnech – 3 kg nebo ve 210 dnech – 5 kg)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **test bezrohosti** – pouze v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
- **plemenné hodnoty matky** pro přímý efekt **101 a více** nebo pro maternální efekt **100 a více** pokud matka nesplní tyto podmínky, může být býček zařazen do odchovu pouze v případě, že jeho vlastní plemenné hodnoty pro přímý efekt jsou **105 a více** nebo pro maternální efekt **100 a více**
- **lineární hodnocení matky** – přípustné je jedenkrát „5“, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno gasconne

- **Hmotnost ve 120 dnech: 155 kg** – tato hmotnost je pouze doporučenou hmotností pro chovatele, hmotnost ve 120 dnech nemusí být zvážena
- **Hmotnost ve 210 dnech: 245 kg** – tato hmotnost musí být zvážena
- **Hodnocení matky:** matka nesmí vykazovat zjevné vady, lineární hodnocení není podmínkou
- Minimální výše plemenných hodnot není stanovena, je ale doporučena minimální výše nad průměrem populace
- **Roční hmotnost: 450 kg** (tolerována je odchylka – 5 kg)
- **Test na dvojitý osvalení (MH)** – býček musí být před naskladněním do OPB nebo OCH testován
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu

Plemeno hereford

- **hmotnost ve 120 dnech – 170 kg**
- **hmotnost ve 210 dnech – 275 kg** (u hmotností ve 120 a 210 dnech je povolena vždy pouze v jednom případě možnost odchylky, a to ve 120 dnech – 3 kg nebo ve 210 dnech – 5 kg)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty matky** nad průměr populace žijících krav v přímém nebo maternálním efektu dle výpočtu k 30. 6. 2024 tj. pro matky býčků **103 a více v PE nebo 102 a více v ME**
- Pokud matka nesplní tyto podmínky, může být býček zařazen do odchovu pouze v případě, že vlastní plemenné hodnoty býčka narozeného v daném období
 - pro I. turnus** – nad průměr populace počítané k 30. 06. 2024 **119/104**
Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje v případě, že jsou pro matku i otce plemenné hodnoty nadprůměrné k výpočtu k 30. 06. 2024.
 - pro II. turnus** – nad průměr populace počítané k 30. 09. 2024 **0 / 0**
Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje v případě, že jsou pro matku i otce plemenné hodnoty spočítané k 30. 09. 2024 nadprůměrné k výpočtu k 30. 06. 2024.

pro III. turnus – nad průměr populace počítané k 31. 12. 2024 **0 / 0**

Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje v případě, že jsou pro matku i otce plemenné hodnoty spočítané k 31. 12. 2024 nadprůměrné k výpočtu k 30. 06. 2024.

pro IV. turnus – nad průměr populace počítané k 31. 3. 2025 **0 / 0**

Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje v případě, že jsou pro matku i otce plemenné průměrné k výpočtu k 30. 06. 2024.

Býčci narození po importovaných inseminačních dávkách a případně po dovezeném ET bez omezení

- **lineární hodnocení matky** – minimálně 5 a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- **test bezrohosti** – býček musí být otestován na bezrohost
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno charolais

- **hmotnost ve 120 dnech – 180 kg**
- **hmotnost ve 210 dnech – 310 kg**
- plemenné hodnoty: nejsou selekčním kritériem, ale doporučuje se k nim přihlížet při výběru mladých býčků.
 - nad průměr populace k 30. 6. 2024 pro matky býčků 103 a více v PE nebo 102 a více v ME
 - nad průměr populace k 30. 6. 2024 pro otce býčků 111 a více v PE nebo 106 a více v ME
 - nad průměr populace k 30. 6. 2024 pro býčky 110 a více v PE nebo 107 a více v ME
- **test bezrohosti** – test je povinný v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
- **test na dvojitý osvalení** – test je povinný pro všechny býčky zařazené do odchovu
- **test na ataxii** – test je povinný pro všechny býčky zařazené do odchovu.
Homozygoti na ataxii (A/A) budou z odchovu vyřazeni
- **lineární hodnocení matky** – přípustné je jedenkrát „5“, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady, v případě úhynu musí mít matka provedeno alespoň jedno lineární hodnocení v předchozích letech
- matky prvotelky musí mít ohodnoceny končetiny před ukončením testu vlastní užitkovosti svého potomka (s výjimkou např. uhynulých matek - takový případ nebude znamenat vyřazení býčka z odchovu)
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka
- všichni býčci musí mít ověřen původ do začátku testu

Plemeno limousine

- **hmotnost ve 120 dnech – není definována.** Do odchovu však mohou být zařazeni pouze býci, kteří byli ve 120 dnech zváženi inspektorem. Povinnost vážit 120 d. hmotnost zůstává.
- **hmotnost ve 210 dnech – 275 kg**
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty matky** nad průměr populace žijících krav v přímém nebo maternálním efektu dle výpočtu k 30. 6. 2024 tj. pro matky býčků **105 a více v PE nebo 99 a více v ME**
- Pokud matka nesplní tyto podmínky, může být býček zařazen do odchovu pouze v případě, že vlastní plemenné hodnoty býčka narozeného v daném období
 - pro I. turnus** – nad průměr populace počítané k 30.06.2024 **112 / 99**
Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje v případě, že jsou pro matku plemenné hodnoty nadprůměrné k výpočtu k 30. 06. 2024.
 - pro II. turnus** – nad průměr populace počítané k 30. 09. 2024 **0 / 0**
Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje v případě, že jsou pro matku plemenné hodnoty spočítané k 30. 09. 2024 nadprůměrné k výpočtu k 30. 06. 2024.
 - pro III. turnus** – nad průměr populace počítané k 31. 12. 2024 **0 / 0**
Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje v případě, že jsou pro matku plemenné hodnoty spočítané k 31. 12. 2024 nadprůměrné k výpočtu k 30. 06. 2024.
U III. turnusu je možno ve výjimečných a oprávněných případech udělit výjimku u PH.
 - pro IV. turnus** – nad průměr populace počítané k 31. 3. 2025 **0 / 0**
Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje v případě, že jsou pro matku plemenné hodnoty spočítané k 31. 3. 2025 nadprůměrné k výpočtu k 30. 06. 2024.
- Býčci narození po importovaných inseminačních dávkách a případně po dovezeném ET bez omezení
- **test bezrohosti** – test je povinný v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
- **lineární hodnocení matky** - minimálně 5 a více a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno masný simental

- **hmotnost ve 120 dnech – 180 kg** (u hmotností ve 120 je povolena možnost odchylky - 3 kg)
- **hmotnost ve 210 dnech – 315 kg**
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** - minimální výše plemenných hodnot není stanovena, je ale **doporučena** minimální výše nad průměr populace dle výpočtu k 30.6.2024 tj. pro matky býčků **106 a více v PE nebo 98 a více v ME**
- vlastní plemenné hodnoty býčka narozeného v daném období

I. turnus dle výpočtu k 30. 06. 2024	- t.j. 118/95
II. turnus dle výpočtu k 30. 09. 2024	- t.j. - /
III. turnus dle výpočtu k 31. 12. 2024	- t.j. - /
IV. turnus dle výpočtu k 31. 03. 2025	- t.j. - /
- plemenná příslušnost otce SM100
- **test bezrohosti** – test je povinný pro všechny naskladněné býčky
- **lineární hodnocení matky** ve všech ukazatelích minimálně 5 a více a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno piemontese

- **hmotnost ve 120 dnech – 155 kg** je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena.
- **hmotnost ve 210 dnech – 260 kg**
(u hmotností ve 210 je povolena možnost odchylky - 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** - minimální výše plemenných hodnot není stanovena, je ale **doporučena** minimální výše nad průměr populace
– dle výpočtu k 30. 6. 2024 tj. pro matky býčků **102 a více v PE nebo 100 a více v ME**
- **lineární hodnocení matky** - nesmí vykazovat zjevné vady. Doporučeno je minimální hodnocení 5 bodů ve všech ukazatelích, u prvotek je možno tolerovat 4 za hmotnost
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno salers

- **hmotnost ve 120 dnech - 160 kg** je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech nemusí být zvážena.
- **hmotnost ve 210 dnech – 280 kg**
(u hmotností ve 210 je povolena možnost odchylky - 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **lineární hodnocení matky** – minimálně 5 a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- **test bezrohosti – test je povinný** v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena, je ale doporučena minimální výše nad průměr populace
– dle výpočtu k 30.6.2024 tj. pro matky býčků **102 a více v PE nebo 97 a více v ME**
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno aubrac

- **hmotnost ve 120 dnech – 155 kg** je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena.
- **hmotnost ve 210 dnech – 260 kg**
(u hmotností ve 210 je povolena možnost odchylky – 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- **plemenné hodnoty** - minimální výše plemenných hodnot není stanovena, je ale doporučena minimální výše nad průměr populace
– dle výpočtu k 30. 6. 2024 tj. pro matky býčků **96 a více v PE nebo 104 a více v ME**
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **lineární hodnocení matky** – minimálně 5 a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno parthenaise

- **hmotnost ve 120 dnech – 165 kg** je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena.
- **hmotnost ve 210 dnech – 265 kg**
(u hmotností ve 210 je povolena možnost odchylky – 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena, je ale **doporučena** minimální výše nad průměr populace
– dle výpočtu k 30. 6. 2024 tj. pro matky býčků **97 a více v PE nebo 101 a více v ME**
- **lineární hodnocení matky** - nesmí vykazovat zjevné vady. Minimální hodnocení 5 a více. Výjimka je povolena pouze u bodů za hmotnost, kde není stanovena minimální hranice
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno shorthorn

- **hmotnost ve 120 dnech – 170 kg** je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena.
- **hmotnost ve 210 dnech – 280 kg**
(u hmotností ve 210 je povolena možnost odchylky – 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena, je ale doporučena minimální výše nad průměr populace
– dle výpočtu k 30. 6. 2024 tj. pro matky býčků **96 a více v PE nebo 104 a více v ME**
- **test bezrohosti – test je povinný** v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
- **lineární hodnocení matky** – minimálně 5 a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka
- každý chovatel, který bude v následujícím roce mít zájem o výběr býků do plemenitby je povinen do 31. 10. podat přihlášku. Zde nemusí uvádět konkrétní zvířata.
- býci budou procházet výběrem v rozmezí 14-24 měsíců věku

- odchov býků je v režimu mimo OPB
- v den výběru musí mít každý býk nasazen nosní kroužek

Plemeno andorrský hnědý skot

- **hmotnost ve 120 dnech – 155 kg** je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena.
- **hmotnost ve 210 dnech – 250 kg**
(u hmotností ve 210 je povolena možnost odchylky - 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena
- **lineární hodnocení matky** – minimálně 5 a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno bazadaise

- **hmotnost ve 120 dnech – 155 kg** je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena.
- **hmotnost ve 210 dnech – 260 kg**
(u hmotností ve 210 je povolena možnost odchylky – 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena
- **lineární hodnocení matky** – minimálně 5 a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno rouge des prés

- **hmotnost ve 120 dnech – 175 kg** je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena.
- **hmotnost ve 210 dnech – 280 kg**
(u hmotností ve 210 je povolena možnost odchylky – 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena
- **lineární hodnocení matky** – minimálně 5 a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno vosgienne

- **hmotnost ve 120 dnech – 145 kg** je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena.
- **hmotnost ve 210 dnech – 245 kg**
(u hmotností ve 210 je povolena možnost odchylky – 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** - minimální výše plemenných hodnot není stanovena
- **test bezrohosti – test je povinný** v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
- **lineární hodnocení matky** – minimálně 5 a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno uckermärker

- **hmotnost ve 120 dnech – 180 kg**
- **hmotnost ve 210 dnech – 290 kg**
(u hmotností ve 120 a 210 dnech je povolena vždy pouze v jednom případě možnost odchylky, a to ve 120 dnech – 3 kg nebo ve 210 dnech – 5 kg)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena
- **test bezrohosti – test je povinný** v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
- **lineární hodnocení matky** – minimálně 5 a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- plemenná příslušnost otce UC100 (UCK)
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno wagy

- Býci narození v kontrolním roce 1. 10. 23 – 30. 9. 2024 budou vybírání v podzimním období v termínu IV. turnusu 2025 ve věku cca 16 – 18 měsíců na základě žádosti chovatele o výběr býka do plemenitby podané na plemennou knihu do 31. 10. 2024. Hlavním kritériem pro výběr bude lineární hodnocení při výběru.**
- **hmotnost ve 210 dnech (220 kg)** je doporučenou hodnotou pro chovatele.
(hmotnost ve 210 dnech nemusí být zvážena)
- **hmotnost v 365 dnech (320 kg) musí být zvážena, její nesplnění bude důvodem pro vyřazení býčka**
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena
- **lineární hodnocení matky** – minimálně 5 a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno dexter

Odchov býčků je prováděn výhradně u chovatele, nikoli na odchovných plemenných býčků, ani u nového majitele. Býčci se vybírají zpravidla ve věku od 16 do 18 měsíců, minimální věk pro uchovnění je 12 měsíců a maximální věk je 24 měsíců (toto platí pro zvířata narozená po 1. 10. 2021). Před požadovaným výběrem musí být podaná Přihláška k odchovu býka u chovatele na **plemennou knihu**. Přihlášku stačí zaslat v elektronické podobě. Dále musí být známy výsledky DNA a musí mít nasazen nosní kruh. Základní výběr bude proveden po dohodě s příslušným inspektorem. Při výběru býka pro plemenitbu musí být předveden inspektorovi na vodítku nebo vodící tyči.

Pro zápis do PK musí být provedeno vážení a měření ve 210 a 365 dnech. Hlavním kritériem pro výběr bude lineární hodnocení při výběru.

- **lineární hodnocení býčka** - hmotnost a výška minimálně 4 body (3 a méně je vylučující)
Za ideální je brána výška s hodnotou 6 bodů. Býček může být vyřazen z důvodu výšky také v případě, že jeho výška v kříži v den základního výběru je vyšší než 118 cm
- **test bezrohosti – test je povinný** v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena
- **lineární hodnocení matky** – nesmí vykazovat zjevné vady
- **test na chondrodysplazii** – test již není povinný. Od 1. 1. 2023 zůstává povinnost testovat pouze importovaná zvířata.
- **příbuzenská plemenitba** – může být již v první generaci. Při použití příbuzenské plemenitby v 1. generaci má chovatel oznamovací povinnost směrem k RPK před jejím vlastním použitím

Plemeno texas longhorn

Býci narození v kontrolním roce 1. 10. 2023 – 30. 9. 2024 budou vybírání v podzimním období v termínu IV. turnusů 2025 ve věku cca 16 – 18 měsíců na základě žádosti chovatele o výběr býka do plemenitby podané na plemennou knihu do 31. 10. 2024.

Hlavním kritériem pro výběr bude lineární hodnocení při výběru.

- Býček musí být minimálně 1x zvážen do věku 450 dní
- **životní přírůstek** musí dosahovat min. 0,5 kg/den (vážení a měření proběhne před datem výběru)
- **lineární hodnocení matky** – nesmí vykazovat zjevné vady
- **plemenné hodnoty** – minimální výše není stanovena
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka
- býček musí být vybrán maximálně do věku 36 měsíců

Plemeno pincgavský skot

- **hmotnost ve 120 dnech – 165 kg**
- **hmotnost ve 210 dnech – 250 kg**
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **lineární hodnocení matky** - minimálně 5 a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- **test bezrohosti – test je povinný** v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
- **plemenné hodnoty** - minimální výše plemenných hodnot není stanovena
- **zbarvení** – je povinné, aby bílý pruh přetínal všechny čtyři končetiny
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v první generaci předků býčka

Plemeno galloway

- toto plemeno neprochází OPB
- ovladatelnost býka
- ověření původu matky, alespoň ze strany otce doložené osvědčením laboratoře imunogenetiky
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka
- lineární hodnocení matky ve všech ukazatelích minimálně 5 a více a nesmí vykazovat zjevné vady
- plemenná příslušnost otce W100
- hodnocení tělesného rámce v den základního výběru více jak 3 body dle parametrů plemene GA hodnocení bodů za hmotnost v den základního výběru více jak 3 body dle parametrů plemene GA a současně minimálně hmotnost v 365 dnech věku **275 kg**

Plemeno highland

- Toto plemeno **neprochází OPB**
- Býček má ověřený původ v souladu s platnou legislativou
- Minimální denní přírůstek býka **0,55 kg**
- Minimální výška býka v roce **109 cm**
- Hodnocení subjektivních znaků exteriéru býka minimálně 4 body
- Výběr býčka **do věku 24 měsíců**
- Je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka
- Matka a otec býčka zapsaní v oddíle plemenné knihy A třídy I nebo II
- Býček splňuje standard plemene a nemá žádnou vylučující vadu:
 - velmi těžká hlava, netypicky postavené rohy
 - silně vyjádřený kapří hřbet
 - velmi krátká srst bez pesíků
 - neodpovídající zbarvení
 - genetické vady
- Ovladatelnost býka - býk **není agresivní** a je možné ho směřovat v prostoru pro výběry u chovatele (bez nutnosti předvedení na tyči/ohlávce)

Radek Dobeš,
pověřený řízením PK

Kotlíkový hovězí perkelt

Recept podle Ágnes Molnár

Hovězí perkelt patří k tradičním pokrmům maďarských pastevců dobytka. O tom, že jde o oblíbenou klasiku maďarské kuchyně i populární techniku přípravy, svědčí řada soutěží a festivalů zaměřených na jeho přípravu, které se každoročně konají po celém Maďarsku. Tento trend se v posledních letech dostává i k nám, a protože je dobré být připravený, přinášíme vítězný recept ze „Dnu kotlíkového perkeltu Mezöhegyes 2023“.

Doba přípravy 4 – 5 hodin

Ingredience

- 10 kg hovězího masa (zadní, kliška) nakrájeného na kostky
- 1 – 1,5 kg morkových kostí
- 1 – 1,5 kg sádla
- 20 ks středně velkých nahrubo nakrájených cibulí
- 20 stroužků česneku utřených se solí
- 8 ks čerstvých nepálivých zelených paprik
- 1-2 ks čerstvých pálivých paprik
- 360 g rajského protlaku
- 240 – 320 g nepálivého paprikového krému, např. červeného zlata*
- 240 – 360 g gulášové pasty*
- 5 – 6 velkých lžic kvalitní sladké papriky
- 1 lžíce uzené papriky
- 1 lžíce mletého pepře
- 1 lžíce sůl
- Voda

* lze objednat na internetu

Postup přípravy

K topení můžeme použít buď dřevo nebo kahan napojený na plynovou bombu. Kotlík umístíme do vzdálenosti asi 5 cm nad oheň a upevníme tak, abychom mohli výšku regulovat. Cibuli zpěníme na sádle a opečeme do sklovita. Přidáme osolené a opeřené maso a cca tři čtvrtiny porce česneku a necháme zatáhnout. K zataženému masu přidáme rajský protlak a zlehka opečeme. Před podlitím vodou přisypeme mletou papriku (pozor nesmí se nám připálit, jinak zhořkne). K podlitému masu dáme morkové kosti, čerstvou papriku a asi polovinu objemu paprikové a gulášové pasty. V průběhu vaření mícháme, intenzitu vaření regulujeme úpravou vzdálenosti kotlíku od ohně a v dle potřeby podléváme vodou. Když je maso měkké, vyjmeme morkové kosti a zbytek čerstvé papriky, případně dochutíme česnekem, paprikovou a gulášovou pastou. Potřeba soli na dosolení bude záviset na množství použité paprikové a gulášové pasty. Servírujeme s chlebem nebo noky.

Kontakty na statutární zástupce: _____

Předseda svazu:

Milan Novotný
Mezihoří 1, 538 51 Chrast
predseda@cschms.cz
+420 608 309 492

Místopředseda svazu:

Ing. Tomáš Martinek
martinek@szpnj.cz
+420 606 644 452

Kontakty na pracovníky svazu: _____

Ředitel svazu:

Kamil Malát, DiS.
info@cschms.cz
malat@cschms.cz
+420 724 007 860

Administrativní pracovníci

(PK a fakturace):
Nina Honová
Osvoboditelů 35/9
410 02 Lovosice
honova@cschms.cz
pk@cschms.cz
+420 724 073 641

Plemenná kniha:

Bc. Radek Dobeš
pk@cschms.cz
dobes@cschms.cz
+420 724 073 640

Tajemník svazu (administrativa):

Ing. Martina Vokatá
vokata@cschms.cz
+420 725 362 844

Eva Pitnerová

pitnerova@cschms.cz
fakturace@cschms.cz
+420 737 433 598

Plemenná kniha/ genetické hodnocení:

Ing. Alexandra Novotná, Ph.D.
novotna.alexandra@vuzv.cz
+420 773 338 612

Tajemník svazu (členové, PK, KUMP):

Ing. Zuzana Biniová
biniova@cschms.cz
+420 773 056 592

Inspektoři svazu: _____

západní čechy

Karel Melger
melger@cschms.cz
+420 602 445 453

severní a střední čechy

Ing. Michal Janda
janda@cschms.cz
+420 702 020 761

západní a jižní Morava

Bc. Radek Dobeš
dobes@cschms.cz
+420 724 073 640

jižní čechy

Ing. Karel Šimák
simak@cschms.cz
+420 725 891 286

střední a východní čechy

Ing. Petra Pokorná
pokorna@cschms.cz
+420 702 020 760

severní Morava

Ing. Olga Kovalová
kovalova@cschms.cz
+420 724 384 951

Petr Hanus

hanus@cschms.cz
+420 608 021 864

Lukáš Slavík

slavik@cschms.cz
+420 724 007 861

Adresa svazu: _____

Český svaz chovatelů masného skotu, z.s., Těšnov 17, 110 00 Praha 1
Tel.: 221 812 865 | e-mail: info@cschms.cz | www.cschms.cz